ILMATORJUNTA

aselajin järjestö- ja ammattilehti

2/2014

ILMATORJUNTAYHDISTYS 60 VUOTTA

TEEMANA

KUKAAN EI OLE MATKUSTANUT YHTÄ PALJON KUIN SUOMALAINEN PUU

Pohjoisessa hitaasti kasvanutta puuta parempaa raaka-ainetta ei olekaan. Oikein käsiteltynä siitä saa esimerkiksi Pietarin Mariinski-teatterin juhlasalin, kaurapuuropaketin, lautapelin, nenäliinan ja parasta sellua. Ja vaikka maita on tätä nykyä huomattavasti enemmän kuin 30-luvulla, suomalainen puu on jossain muodossa käynyt lähes kaikissa niissä.

TÄSTÄ ON HYVÄ JATKAA.

Metsä

Metsäliitto Osuuskunta 80 vuotta. Tästä on hyvä jatkaa.

ILMATORJUNTA 2 • 2014

Ilmatorjuntayhdistyksen jäsenlehti

TEEMANA

ILMATORJUNTAYHDISTYS 60 VUOTTA

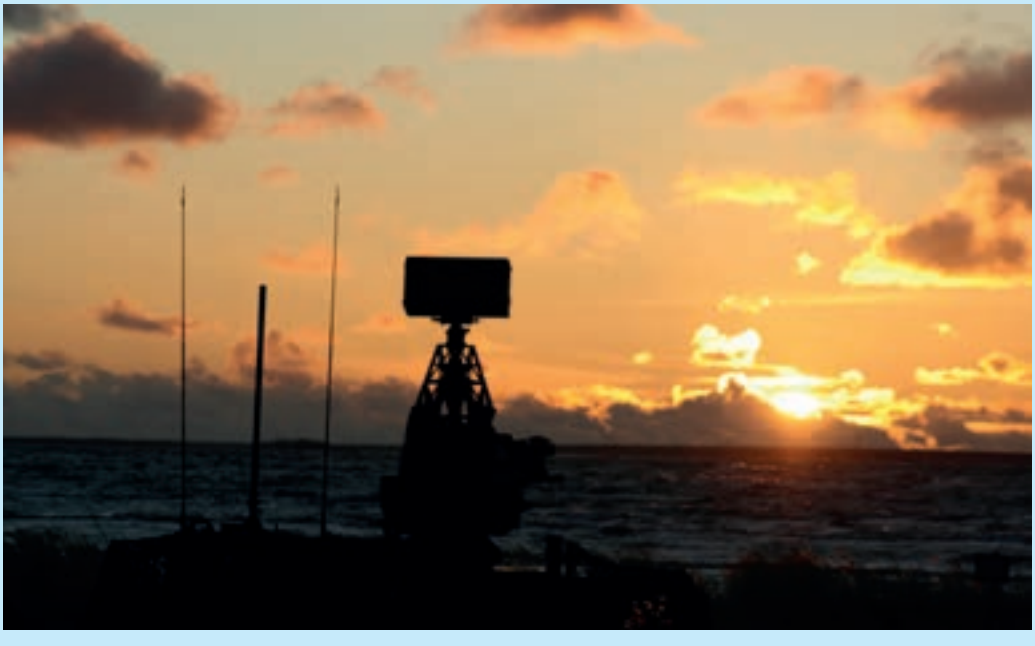

PÄÄKIRJOITUKSET 4

TEEMA
Ilmatorjuntamiesten yhdistystoimintaa sotien aikana ja niiden jälkeen 7
Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksestä Ilmatorjuntayhdistykseksi 13
Ilmatorjuntayhdistys - kaikkien ilmatorjuntakoulutettujen yhteisö 20

ARTIKKELIT
ILMASOTAKOULU - johtokeskus 06 – järjestelmän pääkoulutuspaikka 27

PERUSLUKEMIA
Miksi Viipuri menetettiin? 34
Muuttuva NATO 37
Yleisten taktisten periaatteiden tarkastelua ilmatorjunnan näkökulmasta 39
Pikku-uutisia Venäjältä 44
Asejärjestelmänä Sukhoi Su-35 46

YHDISTYS
Järjestösihteeri tiedottaa 48
Ilmatorjuntayhdistyksen vuosikokous – Ilkka Tynyksestä vuoden ilmatorjuntamies 49
Pohjois-Suomen ilmapuolustusseminaari 2014 51
Ilmatorjunnan juhlamatka 52
Veteraanipalsta 53
Tukimaksu 54

KENTÄN KUULUMISIA
Ilmapuolustusta yli puolustushaara rajojen - maalla, merellä ja ilmassa 55
LAPITR:iin arvostetut palkinnot 56
Tervehdys napapiiriltä 57
Salpausselän ilmatorjuntapatteristolle uusi ohjusjärjestelmä 58
Ilmatorjunta – Aina ensimmäisenä, aina edessä 59
Helsingin Ilmatorjuntarykmentin komentaja vaihtui – kahdesti 60
Salpausselän Ilmatorjuntakilta 50 vuotta 61
Turun Ilmatorjuntakilta palkittiin 62
Pohjois-Pohjanmaan Ilmatorjuntakilta ry 63
Valmismatka Lohtajalle 64
Motivoituneet reserviläiset kertausharjoituksessa Lohtajalla 65

Majuri Janne Kananen
Päätoimittaja

Millaiseen yhdistystoimintaan sinä olisit valmis lähtemään mukaan?

Tämän lehden teemakirjoituksia lukiessani oli mielenkiintoista huomata, miten samankaltaisten asioiden kanssa ovat yhdistyksemme vastuunkantajat joutuneet aina painimaan. Jos meillä on nyt haasteita yhdistyksen rahoituksen, jäsenkunnan määrän tai toiminnallisuuden suhteen, eivät edeltäjämme ole päässeet yhtään sen helpommalla. Positiivisena asiana kuitenkin näen sen, että pitkäaikainen tavoite yhdistää ilmatorjunnan yhdistyskenttä yhdeksi yhteiseksi kokonaisuudeksi on ottanut pitkän askeleen eteenpäin viimeisten vuosien aikana. Tämä tuo tullessaan mahdollisuuksia niin taloudelliselle kuin toiminnalliselle puolelle. Yhdistyksen jäsenmäärä on ollut tasaisessa laskussa, vaikka hieman tässä asiassa on valoa tunnelin päässä. Yhdistystoiminta ei tänä päivänä ole kovin trendikästä ja erityisesti nuoremman ikäpolven saaminen mukaan toimintaan on haastavaa. Enpä juuri itsekään ole osallistunut yhdistyksen tapahtumiin ennen nykyistä pestiä Ilmatorjuntalehdessä. Pienet lapset ja omat urheiluharrastukset vetivät enemmän puoleensa aiemmin. Mitä tapahtumia tulisi järjestää, että sinä olisit valmis osallistumaan yhdistyksen tapahtumiin? Pitäisikö yhdistyksen järjestää enemmän tilaisuuksia, joissa huomioidaan paremmin nuo osallistumista rajoittavat tekijät (perhe, harrastukset)? Tapahtumat, jotka mahdollistaisivat koko perheen ottamisen mukaan tilaisuuteen, voisi alentaa kynnystä lähteä liikkeelle kotoa ja samalla saataisiin sitoutettua seuraavaa sukupolvi sekä jäsenen tukiverkko tärkeän asian pariin. Osallistuminen eri liikunnallisiin tapahtumiin yhdistyksen joukkueella, voisi olla myös keino parantaa yhdistyksen vetovoimaa. Hyvänä esimerkkinä olkoon tästä JUKOLA 2014 tapahtuma, johon osallistui yhdistyksen mies- ja VENLA- joukkueet (nimenä ILMATORJUNTA). Ensi vuonna Paimiossa järjestettävään JUKOLA 2015 -tapahtumaan olkoon tavoitteena saada kasaan myös ilmatorjunta nimeä kantava reserviläisjoukko.

Seuraavan lehden teema on RESERVILÄISTOIMINTA. Teemaan liittyen hankin laajan kirjoittajakunnan, joka koostuu niin aktiivipalveluksessa olevista kuin reserviläisistä sotilaista, jotka tuovat esille oman henkilökohtaisen näkökulman asiaan. Jos haluat tuoda omia näkemyksiä ja kokemuksia kertausharjoituksista (KH), vapaaehtoisista harjoituksista (VEH), Maanpuolustus ry koulutuksista tai muusta aiheeseen liittyvistä kokonaisuuksista, niin sähköpostiosoitteeni on teidän käytettävissä. Mukaan mahtuu myös joitain lyhyitä humoristisia matkan varrelta sattuneita tilanteita, joita uskon meidän kaikkien kokeneen.

Olen synnyttänyt idean perustaa ilmatorjuntalehteen palstan veteraaneille, jossa julkaistaisiin heidän lyhyitä muistelmia tai kertomuksia. Tämä ei kuitenkaan onnistu ilman merkittävää paikallistason tukea. Jos olet kiinnostunut asiasta, tutustu yhdistyksen sivuilla olevaan tiedotteeseen. Tarkoituksena olisi seuraavien vuosien aikana saada mahdollisemman paljon dokumentoitua vielä voimissaan olevilta veteraaneilta henkilökohtaisia kokemuksia sodasta ja mahdollisesti myös sodan jälkeisestä ajasta. Toivon, että tämä tärkeä asia saa tuulta purjeisiin, ja pystymme yhteistoimin luomaan uuden mielenkiintoisen palstan Ilmatorjuntalehteen.

Hyviä ja aurinkoisia lomapäiviä toivottaen!

Janne K

60.vsk 188.lehti

JULKAISIA
Ilmatorjuntayhdistys ry
Klaavolantie 2, 04301 Tuusula
www.ilmatorjunta.fi

PÄÄTOIMITTAJA
Janne Kananen
janne.kananen.1@luukku.com
puh. 050 3609537

ILMOITUKSET
Medialootti Oy
Timo E. Karvinen
puh. 050 3309769
aineistot@medialootti.fi

TAITTO JA PAINO
PAINOYHTYMÄ OY
Teollisuustie 21
06150 PORVOO
Puh. (019) 517 170

OSOITE- JA JÄSENASIAT
Fia Fager-Pintilä
Birger Jaarlin katu 20 A 12
13100 Hämeenlinna
0405151623
fia.fager-pintila@mil.

PANKKI
Nordea 136630-51201

VALTUUSKUNTA
Antti Simola, pj
Antti Vähäjylkky, siht

HALLITUS
Heikki Bergqvist, pj
Antti Vähäjylkky, siht

AINEISTON JÄTTÖAIKA
29.8.2014, lehti 3/14

ISSN
1797-6448

Eversti evp. Heikki Bergqvist
Ilmatorjuntayhdistyksen puheenjohtaja

Hyvät yhdistyksemme jäsenet

Yhdistyksemme puolesta kiitän Päijät-Hämeen Osastoa ja muita järjestelyvastuussa olleita hyvin toteutetusta vuosikokouksesta. Onnittelumme ansaitsevat kaikki vuosikokouksessa palkitut.

Kokouksessa määritettiin kuluvan toimintavuoden tavoitteiksi edelleen yhdistyksen jäsenmäärän kasvattaminen ja pääkaupunkiseudun aktivoiminen. Jäseniemme palvelemiseen ja jäsenmäärän kasvattamiseen pyritään tämänkin lehden välityksellä, jonka teemana on Ilmatorjuntayhdistys 60 vuotta. Laadukkaan julkaisutoiminnan ylläpito tulee olla itsestäänselvyys jatkossakin. Ilmatorjunta -lehden merkitys korostuu tehdyissä pienimuotoisissa kyselyissä. Osalle jäsenistöstämme neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti on ainoa ilmatorjuntayhteisöön sitoutumisen tunnusmerkki.

Uusina tavoitteina tuli kirjatuksi koulutusyhteistyön selvittäminen akselilla Puolustusvoimat - Maanpuolustuskoulutusyhdistys - Ilmatorjuntayhdistys sekä Ilmatorjuntamiehen oppaan toimitusmahdollisuuden kartoittaminen. Molemmista on toki keskusteltu jo pidempään, mutta nyt ne tulivat virallistetuiksi. Ilmatorjuntakoulutuksen järjestelyjen selvittäminen osana vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta on ajankohtaista muutenkin. Tehtyjen linjausten mukaan MPK:n koulutus- ja tukiyksiköt keskittyvät tulevaisuudessa puolustusvoimien poikkeusolojen kokoonpanoon kuuluvien paikallispataljoonien kouluttamiseen. Kyseisten pataljoonien kokoonpanoon ei kuulu aselajiyksiköitä.

Kuitenkin puolustusvoimien suunnitelmissa on kouluttaa reserviläisistä myös aselajikouluttajia. Koulutuksen järjestelyistä ja sen sisällöstä päättää puolustusvoimat. Ilmatorjuntakoulutuksen tarpeesta ja kouluttajien osaamisvaatimuksista linjaa varmaankin ilmatorjunnan tarkastaja. Selvitystyö kannattaa aloittaa nykytilan kartoittamisella; mitä ilmatorjuntakoulutusta on MPK:n nykyisellä koulutustarjottimella, kuinka paljon ilmatorjuntakoulutettuja aktiivisia reserviläisiä on sijoitettuna koulutus- ja tukiyksiköihin, mistä koulutuksesta yhdistyksemme jäsenet ovat kiinnostuneita jne. Kerromme projektin etenemisestä seuraavissa lehdissä.

Ilmatorjuntamiehen oppaan uusiminen liittyy läheisesti koulutusprojektiin. Maastopuvun reisitaskuun mahtuva kirja on kuulunut kaadereiden, reserviläisten ja varusmiesten perusvarustukseen. Ajankohta oppaan kirjoittamiselle on nyt, koska edellinen on vuodelta 2003 ja jo sisällöltään vanhentunut. Lisäksi ilmatorjunnan johtamis- ja asejärjestelmät ovat kuluneen vuosikymmenen aikana uusittu lähes kaikki, joten suuret muutokset lienevät epätodennäköisiä. Oppaan toimittaminen onkin jo mutkikkaampi juttu, sillä siihen liittyy merkittävä taloudellinen riski. Tämän hyvin tiedostaen pyytäisin teitä hyvät yhdistyksemme jäsenet lukemaan sivulla 50 olevan tekstin.

Yhdistyksen uusi hallitus on aloittanut toimintasuunnitelman toteuttamisen ja kokoontunut tätä kirjoittaessani kerran. Toimintavuoden tavoitteisiin paneutumisen lisäksi käytimme aikaa AnyMeeting -verkkokokoussovelluksen opiskeluun. Tavoitteena on järjestää osa hallituksen kokouksista verkossa. Tehostaa toimintaa, vähentää matkailua ja säästää kustannuksissa.

Esitän mitä parhaimmat onnittelut 4.6. ylennetyille sekä ansiomitaleilla ja kunniamerkeillä palkituille!

Aurinkoisen ja liikunnallisen kesän toivotuksin!

Heikki Bergqvist

Eversti Ari Grönroos
Ilmatorjunnan tarkastaja

Reservin osaamisesta ja sidosryhmätoiminnasta

Hyvät ilmatorjuntalehden lukijat

Heti tarkastajan palstan alkuun on paikallaan onnitella 4.6. ylennettyjä ja palkittuja ja Lapin Ilmatorjuntarykmenttiä Ritarimaljan voittamisesta.

Tätä tekstiä luonnostelin tarkastajan majalla Lohtajalla. Tällä kertaa aselajin pääkoulutustapahtumassa oli aikaa viettää yli viikko. Harjoituksessa oli tällä kertaa mukana myös reserviläisiä. Ilmatorjuntapatteriston johtoporras ja ilmatorjuntaohjuspatteri 90M ”Crotale” olivat täysinä yksikköinä mukana ilmapuolustusharjoitusvaiheessa. Heidän lisäkseen noin kolmenkymmenen hengen reserviläisjoukko osallistui ampumavaiheessa vapaaehtoiseen harjoitukseen, jossa keskeisenä toimintana oli ampuminen ilmatorjuntakonekivääreillä.

Kertausharjoitukset oli tällä kertaa järjestetty Maavoimien esikunnan ohjauksen perusteella hieman totutusta tavasta poikkeavasti. Yksiköissä ei ilmapuolustusharjoituksessa ollut sijoitettujen henkilökuntaan kuuluvien lisäksi lainkaan kouluttajia. Yksiköt siis toimivat oikeissa poikkeusolojen kokoonpanoissa. Valmistavassa koulutuksessa varuskunnissa kouluttajia toki oli, jotta joukon johtajat ja kuljettajat saatiin hyvään ”iskuun” ennen miehistön palvelukseen astumista. Tarkoitus tämän tyyppisellä harjoituksella oli testata yksiköiden todellista suorituskykyä.

Ilmatorjuntapatteriston johtoporras oli tuotettu osissa ja se toimi nyt ensimmäistä kertaa kokonaisena. Crotale-yksikkö oli muutamia kokeneita avainreserviläisiä lukuun ottamatta kotiutunut pari vuotta sitten.

Ensimmäiset havainnot tämän tyyppisestä harjoituksesta, missä joukko toimii ”omillaan”, ovat rohkaisevia. Olisiko tässä kustannustehokas toimintamalli, joka ei rasita joukko-osastojen kouluttajaresursseja liikaa ja antaa reserviläisille heille kuuluvan vastuun? Asiahan ei sinällään ole millään tavalla uusi ja ihmeellinen. Liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä ei luonnollisesti tule tehdä ennen suorituskyvyn mittaajien ja -arvioijien analyysejä ja raportteja. Katsotaan ja arvioidaan jatkotoimenpiteitä niiden ilmestyttyä.

Kiertäessäni joukoissa ja keskustellessani reserviläisten kanssa jäi päällimmäiseksi tunne hyväntuulisista ja motivoituneista taistelijoista. Edes Lohtajan helteen vaihtuminen muutaman asteen lämpötilaksi sateineen ja tuulineen ei mielialaa laskenut. Puolustusjärjestelmämme yhtenä keskeisenä perusteena oleva yleinen asevelvollisuus näytti tässäkin suhteessa jälleen kerran toimivuutensa!

Harjoituksessa vieraili huomattava määrä erilaisia sidosryhmiä. Harjoituksessa kävi yhteensä 18 eri osastoa, joiden yhteenlaskettu vierailijoiden määrä oli 135 henkilöä. Oli oikeastaan hyvin mukavaa taas havaita, että ilmatorjunta-aselaji ja toimintamme täällä Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueella kiinnostaa näin paljon. Edellä mainittuun sanomaan ei sisälly sarkasmia. Vaikka vierailut jonkin verran työllistävät harjoitusorganisaatiota, ovat ne oivia tilaisuuksia kertoa aselajimme nykytilasta, näyttää osaamista ja kuulla eri sidosryhmien näkemyksiä. Eipä tainnut harjoitusalueelta poistua pettyneitä ja tyytymättömiä kävijöitä - päin-vastoin.

Aselajimme toiminnan kannalta on äärimmäisen tärkeää, että vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekevien järjestöjen/yhteisöjen kanssa on hyvät suhteet ja avoin sekä aktiivinen tiedonvaihto. Yhteisellä asiallahan ilmatorjunta-aselaji ja vapaaehtoistoiminta ovat - isänmaan asialla!

Vierailuiksi en laske komentajien suorittamia tarkastuksia johdossaan oleviin joukkoihinsa. Joukko-osastojen komentajien ja Pohjoisen maanpuolustusalueen komentajan lisäksi puolustushaaransa joukkoja tarkastivat niin meri- kuin ilmavoimienkin komentajat.

Harjoituksen medianäkyvyyteen panostettiin erityisen paljon. Erilaisia julkaisuja löytyy puolustusvoimien verkkosivujen lisäksi runsaasti myös Facebookista ja Youtubesta. Medianäkyvyyteen liittyen järjestettiin avoin vierailupäivä myös tiedotusvälineiden edustajille. Julkaistut jutut eri olivat positiivisia, mutta muutaman kohdan haluan ilmatorjuntalehden lukijoille täsmentää. Uutisoinnista poiketen

- allekirjoittanut ei ole ilmavoimien tarkastaja, eikä
- ilmatorjunnan tehtävä ei ole aineellisten vahinkojen tuottaminen.

Toivotan kaikille hyvää kesää :-)

Ilmatorjunnan tarkastaja
Eversti Ari Grönroos

Eversti (EUP)
Ahti Lappi

Ilmatorjuntamiesten yhdistystoimintaa sotien aikana ja niiden jälkeen

Ilmatorjuntayhdistyksen (ITY) tultua ”miehen ikään”, on hyvä katsastaa, mistä on lähdetty ja miten tähän on tultu. Vuonna 2014 toimitaan melkein samassa hengessä kuin vuonna 1940.

Ilmatorjuntamiesten yhdistys talvisodan hengessä

Monet tunnetut ilmatorjuntamiehet osallistuivat suojeluskuntien koulutukseen jo ennen sotia. Yhteiset ampumaleirit Muurilassa 1930-luvulla antoivat aselajin upseereille ja miehistöllekin tilaisuuden tutustua toisiinsa – luotiin perinteitä, elettiin aselajihengen syntyaikoja. Reserviläisten tärkeä merkitys kirkastui myös aktiiviupseereille.

Ilmatorjunta-aselaji sai tulikasteensa heti talvisodan ensimmäisenä päivänä, sattumalta aselajin vuosipäivänä 30.11.1939. Ilmatorjuntamiehet (ja heidän rinnallaan lotat) ansaitsivat paikkansa muiden aselajien joukossa. Talvisodan jälkeen perustettiin valtakunnassa aseveliyhdistyksiä, joiden katto-organisaatioksi syntyi marsalkka Mannerheimin tuella Suomen Aseveljien Liitto ry. Myös ilmatorjuntamiehet halusivat ylläpitää aselajihenkeä perustamalla omia yhdistyksiä. Helsingin Ilmatorjuntamiehet ry perustettiin 30.6.1940 ja rekisteröitiin virallisesti 24.10.1940. Samoihin aikoihin perustettiin Turun Ilmatorjuntamiehet ry. Ei ole tiedossa, oliko tällaista toimintaa muilla paikkakunnilla. Yhdistysten toiminta muistutti paljolti myöhempien kiltoja toimintaa, mutta siinä korostui enemmän sosiaalinen työ mm. kaatuneiden aseveljien perheiden auttamiseksi. Varojen keräämiseksi järjestettiin aseveli-iltoja. Jatkosodan aikana ilmatorjuntamiehet keräsi varoja huoltotyöhön muun muassa puhdetöitä myymällä. Vuosina 1941−1944 saatiin kokoon iso summa, 2 171 315 markkaa (377 808 euroa).

Julkaisutoimintakin alkoi heti, lehti sai nimen Ilmatorjunta. Ilmatorjuntajoukkojen komentaja, eversti **Frans Helminen** kirjoitti näkemyksistään Ilmatorjunta-lehden ensimmäisessä numerossa joulukuussa 1940. Helminen korosti jatkuvan koulutuksen merkitystä, jotta joka mies ja nainen osaisi oman tehtävänsä mahdollisen sodan sattuessa. Suojeluskuntien osuutta koulutuksessa korostettiin. Helminen myös kiitteli ilmatorjunnan aseveliyhdistystä, Ilmatorjuntamiehet ry, upseerien järjestämistä luentotilaisuuksista, jotka lisäsivät aselajitietoutta. Koulutusta pidettiin uuden yhdistyksen tärkeänä tehtävänä. Frans Helminen kutsuttiin Ilmatorjuntamiehet ry:n kunniajäseneksi.

Ilmatorjunta-lehti ilmestyi jatkosodan aikana säännöllisesti, vuonna 1941 neljä kertaa ja seuraavinakin vuosina useita kertoja. Lehdistä löytyy sotajuttuja, mutta myös ajankohtaista aselajitietoutta. Turun ilmatorjuntamiehet julkaisivat myös omaa lehteä ”Surinaa lounaasta”.

Jatkosodan päätyttyä jouduttiin Neuvostoliiton vaatimuksesta lopettamaan useimpien maanpuolustusjärjestöjen toiminta, vaikka eivät ne erityisen ”fasistisia” olleetkaan. Kaikkiaan lakkautettiin yli 2500 yh-

Jarl Jarkka oli Turun ilmatorjuntamiesten johtaja sodan aikana ja toimi ITUY:n pitkäaikaisena puheenjohtajana 1960−1965.

distystä. Myös ilmatorjuntamiesten yhdistykset piti lakkauttaa. Helsingin yhdistyksen viimeinen puheenjohtaja oli everstiluutnantti **Eskil Peura**. Turun Ilmatorjuntamiehet ry toimi majuri **Jarl Jarkan** johdolla tammikuuhun 1945 saakka, jolloin Jarkka kutsuttiin poliisilaitokselle ja sai ukaasin lakkauttaa yhdistys. Yhdistys lakkautettiin, mutta asevelitoimintaa Turussa kuitenkin jatkettiin ”opintokerhotoimintana” yksiköiden sisällä. II/It.R 1:n veljeskunnalle laadittiin säännöt jo vuonna 1947. Säännöt tarkistettiin viimeksi 24.2.1965, mutta toiminta lakkasi Turun Ilmatorjuntapatteriston Killan perustamisen

jälkeen. Ei ole tiedossa, oliko muissa ilmatorjuntajoukko-osastoissa vastaavaa toimintaa.

Reserviupseerit ensimmäisenä asialla sodan jälkeen

Vapaaehtoinen maanpuolustustyö oli jonkun aikaa sotien jälkeen keskeytyksissä, kun likimain kaikki järjestöt oli lakkautettu. Eipä tainnut maanpuolustushenkikään olla kovin korkeassa kurssissa, kun veteraaneja suorastaan pilkattiin. Aika pian tilanne kuitenkin jonkin verran parani. Lokakuun 28. päivänä 1947 perustettiin Katajanokan Upseerikerholla Helsingin Reserviupseerikerhon ilmatorjuntaosasto. Mukana oli 23 reservin ilmatorjuntaupseeria, muun muassa tunnetut veteraanit **Olavi Rahela, Per Erik Floman, Walter Breitenstein, Uljas Marttinen** ja **Pauli Jalassola**. Nuorempia ei juuri voinut mukana ollakaan, kun reserviupseerikoulutus oli keskeytyksissä sodan jälkeen. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Paavo J. Karvonen**. Marraskuun 20. päivänä pidetyssä tilaisuudessa esitelmöi eversti **Eino Tuompo**. Näin alkoi kerhon pitkäaikainen ilmatorjunta-alan valistustyö. Myös naisten osuus huomioitiin, kun kerho valitsi **Ellen Hulkkosen** piirin hallitukseen vuonna 1953.

Aktiiviset reservin aliupseerit osoittivat voimansa perustamalla pääkaupunkiin myös oman yhteisön, Helsingin Reservin Aliupseerit ry:n ilmatorjuntaosaston. Näin aselajimme vapaaehtoisen maanpuolustustyön piiri laajeni.

Vuonna 1961 reserviupseerien ilmatorjuntaosastosta tuli Helsingin Reserviupseerit ry:n Ilmatorjuntakerho, ja vuonna 1968 nimi muuttui muotoon Helsingin Reserviupseeripiiri ry:n Ilmatorjuntakerho. Siitä tuli 21.4.1976 itsenäinen yhdistys, Helsingin Reserviupseerien Ilmatorjuntakerho ry. Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi **Jorma Lahtinen.**

Reserviupseerit olivat sotien jälkeen aktiivisia ja käynnistivät yhteistoiminnan myös aktiiviupseerien kanssa, olivathan he aseveljiä. Reserviupseerien aloitteesta käynnistettiin yhteiset herrasmieskilpailut Santahaminassa vuonna 1948 ja Lahdessa 1949. Keskeytyksissä ollut reserviupseerikoulutus Ilmatorjuntakoulussa käynnistettiin uudelleen 3.5.1948 (10. ItUK), mikä osaltaan tuotti nuoria upseereita reserviin.

Puolustusvoimien uudelleen järjestelyissä ilmatorjuntatykistö liitettiin maavoimiin puolustuslaitosasetuksella 31.10.1952. Samalla ilmapuolustuksen keskitetty johto siirtyi Ilmavoimien esikunnasta Pääesikuntaan ja ilmapuolustuksen komentajaksi nimitettiin ilmatorjuntamies, kenraaliluutnantti **Frans Helminen**. Ilmatorjuntamiehet tutustuivat paremmin toisiinsa, kun aselajin yhteisiä ampumaleirejä ryhdyttiin järjestämään uudella leirialueella Lohtajalla. Ensimmäinen leiri Vattajanniemellä pidettiin 8.−19. syyskuuta vuonna 1952. Aselajihenki sai uutta puhtia. Perusta aselajin yhdistystoiminnalle oli luotu.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistys aloitti toimintansa

Tammikuussa 1954 muodostettiin työelin, jonka tehtävänä oli valmistella yhdistyksen perustamista. Puheenjohtajana toimi majuri (myöhemmin kenraalimajuri) **Olavi Seppälä**. Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen perustava kokous pidettiin Katajanokan Upseerikerholla 18.3.1954. Puheenjohtajana kokouksessa toimi eversti **Eino Tuompo**, ja läsnä oli 39 upseeria, joista 22 oli aktiiviupseereita, 4 evp-upseereita ja 13 reserviupseeria.

Jatkosodan aikana kerättiin varoja veteraanien sosiaaliseen tukityöhön puhdetöitä tekemällä ja myymällä. Kuvassa kenraaliluutnantti J. Lundqvist ja eversti F. Helminen tutustumassa puhdetyönäyttelyyn. (SA-kuva)

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi valittiin eversti **Pekka Jokipaltio**. Hallituksen jäsenistä viisi oli aktiiviupseereita, yksi evp-upseeri ja kaksi reserviupseeria. Valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin eversti Eino Tuompo. Valtuuskuntaan tuli kuusi aktiiviupseeria, yksi evp-upseeri ja kolme reserviupseeria; lisäksi varattiin 9 paikkaa maakunnan ilmatorjuntajoukkojen edustajille. Yhtä henkilöä lukuun ottamatta kaikki muut olivat veteraaneja. Yhdistyksen hallinto oli Helsinki-keskeinen.

Yhdistyksen toiminta oli hyvin herkkä asia, mikä käy ilmi siitä, että puolustusvoimien johtoa informoitiin perustamisesta. Puolustusvoimain komentajalta saatiin palaute, jossa korostettiin, ettei yhdistyksen toiminta saa vahingoittaa puolustusvoimien etua. Puheenjohtajan toivottiin olevan reserviläinen, jos mahdollista. Hallituksen varapuheenjohtajaksi oli valittu evp-upseeri, valtuuskunnan varapuheenjohtajaksi reserviupseeri.

Mielenkiintoinen kysymys on, miksi ei synnytetty uudelleen kaikkien ilmatorjuntamiesten (ja ehkä naistenkin) yhteistä yhdistystä, kuten sotien aikana? Tähän ei löydy aikalaistietoa, mutta ehkä maanpuolustukselle kielteinen ”ajan henki” vaikutti enemmän miehistön kuin upseerien keskuudessa.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistys ry merkittiin yhdistysrekisteriin 26.11.1954. Sääntöihin piti lisätä kohta kansainvälisten sopimusten huomioon ottamisesta yhdistyksen toiminnassa. ”Ulkopoliittiset syyt” näyttivät kummittelevan taustalla. Yhdistys aloitti toimintansa heti 27.11.1954 Katajanokan Upseerikerholla järjestetyllä kokouksella ja ilmatorjunnan vuosipäivän vietolla. Mukana oli noin sata jäsentä. Samalla jaettiin Ilmatorjuntaupseeri-lehden ensimmäinen numero kaikille. Lehti oli 32-sivuinen ja sen painos oli 500 kpl. Päätoimittajana oli kapteeni evp **A.J. Saari** ja toimitussihteerinä kapteeni **Lauri Koho**. Näin nopeasti alkoi myös yhdistyksen pitkäaikainen ja tasokas julkaisutoiminta.

Yhdistyksessä oli lokakuussa 1955 yhteensä 191 jäsentä eri puolilla maata: Helsinki 94, Lahti 36, Turku 20, Tampere 11, Kokkola 7, Varkaus 7, Orivesi 6, Hämeenlinna 2, Savonlinna 2, Myllykoski 1, Valkeakoski 1, Kuopio 1 ja Putikko 1. Painopiste oli luonnollisesti pääkaupunkiseudulla. Hallitus tiedosti tilanteen ja suunnitteli alueellisen kerhotoiminnan laajentamista ensisijaisesti ilmatorjuntajoukkojen varuskuntiin Helsinkiin, Turkuun, Lahteen, Tampereelle ja Kokkolaan. Ilmatorjuntajoukko-osastojen komentajat olivat valtuuskunnan jäseniä. Tämä perinne on jatkunut meidän päiviimme saakka.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistys aloitti oman lehden julkaisemisen vuonna 1954. Kuvassa toisen lehden kansi vuodelta 1955. Päätoimittaja oli kapteeni evp K.H. Pentti ja toimitussihteeri kapteeni L. Koho.

Ilmatorjunta-aselaji lunasti sodissa paikkansa muiden aselajien joukossa. Perinteitä oli jo ennen sotaa, mutta nyt niille oli luotu vahva perusta. Ilmatorjuntaupseeriyhdistys oli veteraanien johdossa, ja heidän intressissään oli tallentaa omia perinteitään. Tätä varten perustettiin perinnevaliokunta kokoamaan tietoa ja suunnittelemaan perinne-esineitä. Kun ilmatorjunta ei enää kuulunut ilmavoimiin, ei ilmatorjuntamiehille aiottu antaa Ilmavoimien muistoristiä 1941−1945. Kenraali Helmisen tuella veteraanit saivat ristinsä vuonna 1955. Yhdistyksen kiertopalkinnoksi saatiin vuonna 1955 ”Muurilan muki” . Lohtajalla paljastettiin 22.9.1957 yhdistyksen aloitteesta 76 mm:n Putilov-muistomerkkitykki, joka nyt on Ilmatorjuntamuseossa. Yhdistys oli aktiivisesti mukana, kun ilmatorjuntajoukko-osastot saivat maakunnallisten nimiensä mukaiset uudet liput juhlallisessa tilaisuudessa Helsingin Senaatintorilla 4.6.1958.

Yhdistyksen toimintaa pyrittiin tehostamaan palkkaamalla keväällä 1957 toiminnanjohtaja hoitamaan mm. ilmoitushankintaa. Yhdistys pyrki järjestämään valistustilaisuuksia, joita kutsuttiin ”It-miespäiviksi” – vuonna 1981 aloitetut ilmatorjuntaseminaarit ovat jatkoa tälle perinteelle. Tilaisuuksia järjestettiin 1950-luvulla pääasiassa Santahaminassa, mutta myös Turussa (1958) ja Tampereella (1962). Varuskuntapaikkakunnille pyrittiin heti alusta alkaen perustamaan vapaamuotoisia alaosastoja. Lahden osasto oli aktiivisin, Kokkolassa ja Varkaudessakin toimintaa käynnisteltiin. Kokkolassa ei enää 1960-luvulla ollut ItUY:n toimintaa. Kiltojen perustaminen vaikutti osaltaan asiaan.

Uudemman ilmatorjuntakaluston hankintojen käynnistyminen 1960-luvun alussa antoi uutta puhtia myös vapaaehtoissektorille. Organisaatiouudistuksen myötä aselaji sai myös oman tarkastajan, kun kenraalimajuri **Eskil Peura** nimitettiin tehtävään vuonna 1960. Ilmatorjunnan aselajistatus oli muutaman vuoden ajan kenraalitasolla.

Julkaisutoimintaa Ilmatorjuntasäätiön tuella

Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rinnalle synnytettiin vuonna 1957 Ilmatorjuntasäätiö, jonka ensimmäiseksi pitkäaikaiseksi puheenjohtajaksi valittiin toimitusjohtaja **Aarne J. Aarnio**, Ilmatorjuntarykmentti 3:n entinen viestiupseeri Viipurista. Säätiön perustajien joukossa oli muitakin aselajin veteraaneja. Säätiö otti päätehtäväkseen ilmatorjuntajärjestöjen työn taloudellisen tukemisen. Eräs

ensimmäisiä tuloksia oli Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen ehdottaman kunnialevykkeen aikaansaaminen. Ilmatorjuntasäätiön levyke tuli käyttöön vuonna 1958, jolloin ensimmäiset jaettiin majuri **Åke Törnroosille**, majuri **Olavi Rannalle**, kapteeni **Olavi Rahelalle**, korpraali **Heimo Karjalaiselle** ja levykkeen suunnittelijalle, yliluutnantti **Veikko Rauhalalle**. Pääosa heistäkin oli aselajin veteraaneja.

Ilmatorjuntasäätiö tuki ItUY:ä taloudellisesti myös Ilmatorjuntalehden (nimi muuttui vuonna 1958) kustantamisessa esiintyneiden ongelmien hoitamiseksi vuosina 1958−1959. Lehden toimittaminen oli alusta alkaen iso taloudellinen haaste, kuten niin usein myöhemminkin. Oma aselajilehti oli kuitenkin yhdistyksen tärkein ja näkyvin tuote, jolla tallennettiin historiaa ja jaettiin tuoretta aselajitietoa. Kirjoittajien innostamiseksi järjestettiin vuonna 1959 kirjoituskilpailu, jonka voittaja, majuri **Arnold Airakorpi** palkittiin 5000 markan stipendillä. Pariisin rauhansopimus rajoitti (suorastaan kielsi) vapaaehtoisen sotilaskoulutuksen, mutta siitä huolimatta yhdistys järjesti esitelmätilaisuuksia ajankohtaisista taktillisista ja teknillisistä teemoista. Niitä tarkasteltiin myös lehdessä. Vuodesta 1965 lähtien yhdistys julkaisi lehteä nimellä Ilmatorjuntamies. Tarkoituksena oli saada myös perustettujen ilmatorjuntakiltojen miehistöön kuuluneet jäsenet kiinnostumaan lehdestä.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen ja Ilmatorjuntasäätiön merkittävin yhteinen hanke oli ilmatorjuntajoukkojen historiateoksen aikaansaaminen. Rahoitus tuotti ongelmia, mutta Maanpuolustuksen Kannatussäätiö antoi 100 000 mk ja Aarne J. Aarnion Palkki Oy myös 100 000 mk (100 000 mk on nykyrahassa 2230 euroa). Kustannusarvio oli miljoona markkaa. Aselajista löytyi päteviä kynämiehiä, jotka kirjoittivat erinomaisia artikkeleita eri aihepiireistä. Teoksen päätoimittaja oli everstiluutnantti **Veikko Rantalainen**, ja toimitustyöhön osallistuivat eversti **Jarl Jarkka**, kapteeni **Kalle Väänänen** ja luutnantti (res) **Matti Kailari**. 340-sivuinen erinomainen kirja ”Ilmatorjuntajoukot 1925−1960” julkaistiin 9.9.1963. Länsi-Savon kirjapainosta Mikkelissä tuli tämän työn myötä ilmatorjunnan pitkäaikainen yhteistyökumppani mm. vuosikirjojen painatuksessa.

Seuraava historiakirja oli tarkoitus saada valmiiksi aselajin 60-vuotisjuhlaan mennessä 1985, mutta hanke epäonnistui. Kokenut kirjoittaja, everstiluutnantti **Pentti Palmu** otti työn tehdäkseen, ja tekikin sen lyhyessä ajassa. ItUY:n julkaisema teos ”Yön yli päivään – Suomen ilmatorjunnan vaiheita 1925−1990” ilmestyi vuonna 1989. Se täydensi

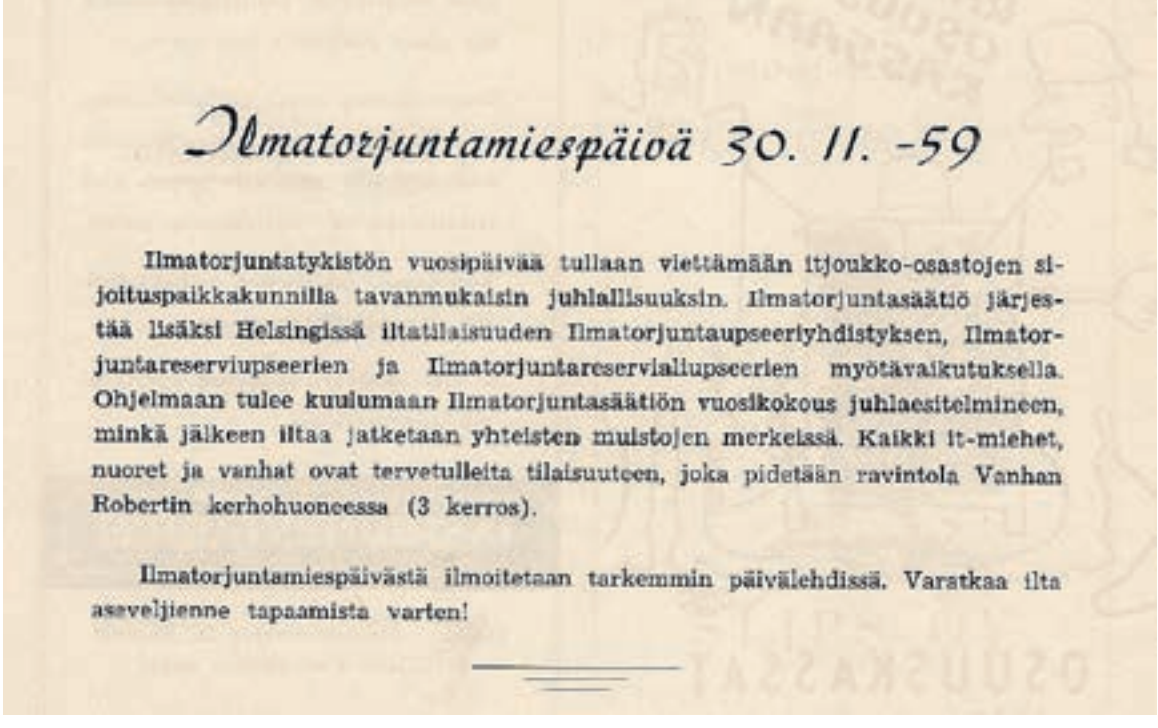

Ilmatorjuntamiespäivää 30. 11. -59

Ilmatorjuntatykistön vuosipäivää tullaan viettämään itjoukko-osastojen sijoituspaikkakunnilla tavanmukaisin juhlallisuuksin. Ilmatorjuntasäätiö järjestää lisäksi Helsingissä iltatilaisuuden Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen, Ilmatorjuntareserviupseerien ja Ilmatorjuntareservialiupseerien myötävaikutuksella. Ohjelmaan tulee kuulumaan Ilmatorjuntasäätiön vuosikokous juhlaesitelmineen, minkä jälkeen iltaa jatketaan yhteisten muistojen merkeissä. Kaikki it-miehet, nuoret ja vanhat ovat tervetulleita tilaisuuteen, joka pidetään ravintola Vanhan Robertin kerhohuoneessa (3 kerros).

Ilmatorjuntamiespäivästä ilmoitetaan tarkemmin päivälehdissä. Varatkaa ilta aseveljienne tapaamista varten!

Ilmatorjuntamiespäivät olivat aselajin yhteisiä tilaisuuksia, joista vain lotat puuttuivat. Ohessa ilmatorjuntamiespäivän kutsu 30.11.1959.

hyvin edellistä historiateosta.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistys kaavaili ensin vuosikirjan julkaisemista yhdessä kenttätykistön kanssa, mutta kun yhteistyö ei onnistunut, otettiin aloite omiin käsiin. Ilmatorjuntasäätiön kustantama ensimmäinen Ilmatorjunnan vuosikirja ilmestyi vuonna 1966. Toimitusneuvostossa oli kolme aktiiviupseeria eversti **Niilo Simojoen** johdolla, toimituskunnassa kuusi aktiiviupseeria everstiluutnantti **Paavo Linnolan** johdolla. Kirjassa oli 14 artikkelia, jotka kaikki käsittelivät ilmapuolustuksen ja ilmatorjunnan kehitysnäkymiä. Asiaa riitti, kun juuri oli toteutettu ilmatorjunta-, tutka- ja hävittäjäkaluston ensimmäiset uudishankinnat sodan jälkeen (esim. 30 It.K/62 HS, 35 It.K/58 Oe, 40 It.K/36-59, AN/TPS-1E). Ensimmäinen ohjushanke oli valitettavasti keskeytetty vuonna 1962. Ensimmäinen vuosikirja oli hyvin ansiokas, ja sen perinteitä on jatkettu jo 21 kirjan verran. Kirjojen yhteinen sivumäärä on 5047 – mittava määrä aselajitietoutta! Ilmatorjunta-lehdissä on sivuja vielä enemmän…

Kaikkein tutuin opus ilmatorjuntamiehille ja -naisille on kuitenkin Ilmatorjuntamiehen opas. Tuhannet varusmiehet, reserviläiset ja myös nuoret kouluttajat ovat käyttäneet sitä apunaan sotaväen asioiden opiskelussa. Ilmatorjuntaupseeriyhdistys on tehnyt arvokasta työtä oppaan toimittamisessa jo vuosikymmenien ajan.

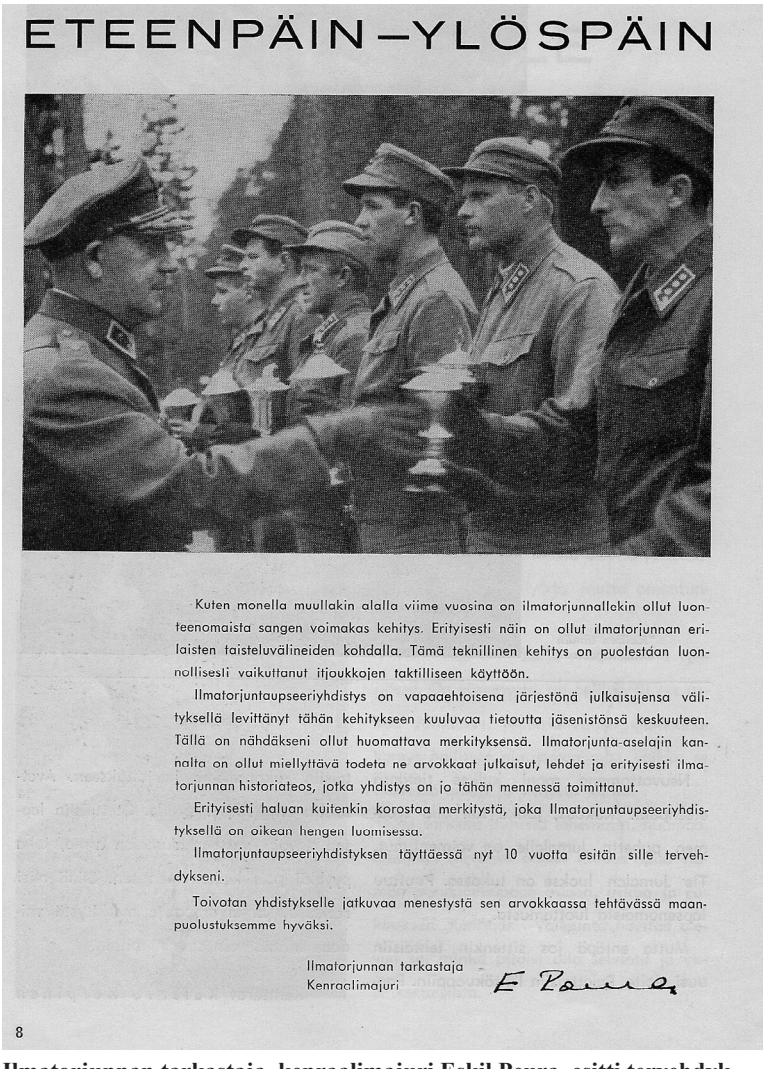
ETEENPÄIN—YLÖSPÄIN

Kuten monella muullakin alalla viime vuosina on ilmatorjunnallekin ollut luonteenomaista sangen voimakas kehitys. Erityisesti näin on ollut ilmatorjunnan erilaisten taisteluvälineiden kohdalla. Tämä teknillinen kehitys on puolestaan luonnollisesti vaikuttanut itjoukkojen taktilliseen käyttöön.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistys on vapaaehtoisena järjestönä julkaisujensa välityksellä levittänyt tähän kehitykseen kuuluvaa tietoutta jäsenistönsä keskuuteen. Tällä on nähdäkseni ollut huomattava merkityksensä. Ilmatorjunta-aselajin kannalta on ollut miellyttävä todeta ne arvokkaat julkaisut, lehdet ja erityisesti ilmatorjunnan historiateos, jotka yhdistys on jo tähän mennessä toimittanut.

Erityisesti haluan kuitenkin korostaa merkitystä, joka Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksellä on oikean hengen luomisessa.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen täyttäessä nyt 10 vuotta esitän sille tervehdykseni.

Toivotan yhdistykselle jatkuvaa menestystä sen arvokkaassa tehtävässä maanpuolustuksemme hyväksi.

Ilmatorjunnan tarkastaja
Kenraalimajuri E Peura

8

Ilmatorjunnan tarkastaja, kenraalimajuri Eskil Peura, esitti tervehdyksensä ITUY:lle sen 10-kymmenvuotisjuhlan johdosta. Kuvassa kenraali onnittelee palkittujen leiripattereiden päälliköitä Lohtajalla. (Ilmatorjunta 1964).

Ilmatorjunnan killat ja alaosastot

Syksyllä 1960 puolustusvoimain komentaja, jalkaväenkenraali **Sakari Simelius**, hyväksyi Pääesikunnan tiedotustoimiston aloitteen kiltatoiminnan kehittämisestä. Tällöin oli jo kahdeksan yhdistystä olemassa. Maanpuolustusjärjestöjen yhteinen toimikunta valmisteli killoille mallisäännöt vuonna 1962 kenraalimajuri **A. Arimon** johdolla. Joukko-osastokiltojen toimintaa ohjaava neuvottelukunta perustettiin 24.4.1963. Ilmatorjunnan piirissä perustettiin ensimmäisenä Pohjanmaan Ilmatorjuntapatteriston Kilta ry Kokkolassa 3.11.1963. Muut ilmatorjuntakillat perustettiin sen jälkeen vuosina 1964−1965. Sääntöjen mukaan kiltoihin voivat kuulua kaikki ilmatorjuntamiehet sotilasarvoon katsomatta. Periaatteeltaan kiltatyö oli lähellä Ilmatorjuntamiehet ry:n aseveli-ideaa.

Kiltojen perustaminen johti tilanteeseen, jossa samalla paikkakunnalla ilmatorjuntaupseerit saattoivat kuulua Ilmatorjuntaupseeriyhdistykseen (tai myös reserviupseerikerhoon), mutta aliupseerit ja miehistö kiltaan. Käytännössä monet upseerit kuuluivat molempiin, mutta pienillä paikkakunnilla (esim. Kokkolassa) ItUY ei toiminut ollenkaan, kun alaosastoakaan ei ollut. Organisaatiot tekivät osittain samaa maanpuolustustyötä ja olivat selvästi päällekkäiset. Ilmatorjuntataktiikan johtava periaate voimien keskittämisestä painopisteeseen ei toteutunut!

Kun ilmatorjunta-aselajin piirissä toimi useita järjestöjä, tuli esille tarve koordinoida toimintaa. ItUY:n kokouksessa 26.4.1963 toimitusjohtaja **Aarne J. Aarnio** ja majuri **Sakari Rajas** saivat tehtäväksi tutkia yhteistoimintamahdollisuuksia eri ilmatorjuntajärjestöjen kesken yhteisen

päämäärän hyväksi. He ehdottivat yhteisen neuvottelukunnan perustamista, varojen hankinnan yhdistämistä Ilmatorjuntasäätiön johdolla sekä yhteisen toiminnanjohtajan palkkaamista. Tuloksena olikin neuvottelukunnan perustaminen syksyllä 1964. Sen puheenjohtajaksi valittiin everstiluutnantti **Veikko Järvelä**, varapuheenjohtajaksi toimitusjohtaja Aarne J. Aarnio sekä toiminnanjohtajaksi kapteeni **Kalle Väänänen**. Yhteistoimintakaavailuja kannatettiin ja tärkeimmäksi lähitavoitteeksi asetettiin vuosikirjan aikaansaaminen. Näin jälkeenpäin voidaan todeta, että kaavailun mukaisesti Ilmatorjuntasäätiöstä syntyi aselajin vapaaehtoistoiminnan taloudellinen tukija mm. julkaisutoiminnassa ja Ilmatorjuntamuseon kehittämisessä. Syystä tai toisesta ilmatorjuntajärjestöjen neuvottelukunnan (ITJNK) toiminta hiipui, kunnes se perustettiin uudelleen vuonna 1988. Senkin toiminta lakkasi 1990-luvun puolivälissä. Yhteistoiminnan tarvetta on kuitenkin havaittu myöhemminkin.

Ilmatorjunnan teknillinen kehitys ja erityisesti siirtyminen ohjuskauteen 1970-luvun lopulla lisäsi kiinnostusta myös aselajimme yhdistystoimintaan. Reserviläisiä informoitiin kertausharjoituksissa, ja uusia upseereita liittyi ItUY:n jäseniksi – jäsenmäärä kasvoi reilusti. Tästä oli seurauksena ajatus organisaation kehittämisestä perustamalla alaosastoja niille paikkakunnille, joissa oli paljon ilmatorjuntamiehiä. Ideaahan oli jo kokeiltu aiemminkin. ItUY:n puheenjohtajana toimi vuosina 1976–1980 everstiluutnantti **Väinö "Tysse" Raatikainen**, jonka ansioksi toiminnan laajeneminen ympäri maata voidaan laskea.

ItUY:n vapaamuotoisia alaosastoja (10) perustettiin seuraavasti: Lahden Seudun Ilmatorjuntaupseerit 10.1.1977, Kokkolan Seudun Ilmatorjuntaupseerikerho 20.1.1977, Turun Seudun Ilmatorjuntaupseerit 22.4.1977, Tampereen Seudun Ilmatorjuntaupseerit 30.5.1977, Jyväskylän Seudun Ilmatorjuntaupseerit 26.1.1978 ja Kouvolan Seudun Ilmatorjuntaupseerit 224.1978, Vaasan Seudun Ilmatorjuntaupseerit 6.5.1978, Lapin Ilmatorjuntaupseerit 12.11.1979, Oulun Seudun Ilmatorjuntaupseerit 12.11.1980 ja Seinäjoen Seudun Ilmatorjuntaupseerit 25.5.1982. Helsingin Reserviupseerien Ilmatorjuntakerho ry otti 7.10.1981 tehdyllä sopimuksella hoitaakseen pääkaupunkiseudun ilmatorjuntaupseerien alaosastotehtävät, mutta toiminta-ajatus ei kuitenkaan onnistunut.

Kuten huomataan, kaikki edellä mainitut osastot eivät enää toimi, osassa on nimi vaihtunut, mutta uusiakin on perustettu. Ilmatorjuntajoukko-osastojen siirrot ja lakkauttamiset ovat heikentäneet vapaaehtoisen maanpuolustustyön perustaa. Sodan ajan vahvuuden supistuminen on vähentänyt reserviläisten lukumäärää. Kertausharjoitusten vähäisyys ei ole antanut tilaisuutta "värvätä" uusia reserviläisiä ilmatorjunnan vapaaehtoistyön piiriin. Tämä kaikki on vaikeuttanut vapaaehtoista maanpuolustustyötä. On myös ilmeinen vaara, että maanpuolustushenki heikkenee ajan kanssa. Puolustusvoimien oma etu on tukea maanpuolustustyötä. Parasta tukea on hyvä varusmies- ja reserviläiskoulutus, joka lisää motivaatiota.

Valtakunnallisena katto-organisaationa Ilmatorjuntayhdistyksellä on suuri vastuu ilmatorjuntamiesten ja -naisten maanpuolustus- ja aselajihengen ylläpitämisessä.

(Artikkelin päälähteenä on ollut Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen (ItUY) historiikki 1954–2005).

TURVAYKKÖSET
Lukkokero Oy
Vierustie 14 • 96320 Rovaniemi
Puhelin 0207 800 330 • Telefax 0207 800 331
lukkokero@turvaykkoset.fi

Alta - Pois,
Päältä - Päin!
Osuma!

Yhdistystä onnitellen
ASIANAJOTOIMISTO LINDELL OY

Hannu Kylmäniemi

Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksestä Ilmatorjuntayhdistykseksi

”Historian” taustatietoja

Artikkelissa esittämäni muistikuvat perustuvat pöytäkirjoihin, muistioihin, sähköpostiviesteihin ja kalentereihini sekä mustiin muistivihkoihini, jotka kaikki kirjoittajan tuntevat ovat varmaankin jossain vaiheessa nähneet. Asiat eivät siis ole pelkästään muistinvaraisia vuosien saatossa ajan kultaamia tietoja vaan yksittäisen henkilön havaintoja mittavista ja merkittävistä muutosprosesseista – ainakin ilmatorjunnan, yhdistyksemme ja allekirjoittaneen osalta. Kaikkien yksityiskohtien kertominen vaatisi turhan paljon palstatilaa, joten olen pidättänyt itselläni oikeuden poimia vain merkittäviä tapahtumia ja päätöksiä.

Yhdistyksen muutosprosessi sai tuntuvan alkupotkun Helsingin Ilmatorjuntarykmentin ja sen osana toimineen Ilmatorjuntakoulun lakkauttamispäätöksestä. Ensimmäinen viite ja ”epävirallinen ennakkotieto” joukko-osaston lakkauttamisesta tuli helmikuussa 2005 täytenä yllätyksenä. Puolustusministeriön edustaja oli eräässä Lohtajan kokouksessa ohimennen antanut ymmärtää, ettei elektronisen sodankäynnin koulutusta kehitetä Tuusulassa, koska Helsingin Ilmatorjuntarykmentti on lakkautettavien joukkojen listalla. Täysin yksittäinen huhu, joka sai siivet alleen ja levisi kulovalkean tavoin ainakin Tuusulan väen keskuudessa. Bensaa liekkeihin lisäsi ELSO -hallin rakentamisen keskeyttämispäätös heti sen jälkeen, kun hallin pohja oli saatu raivattua puuston valtaamalta maapalstalta.

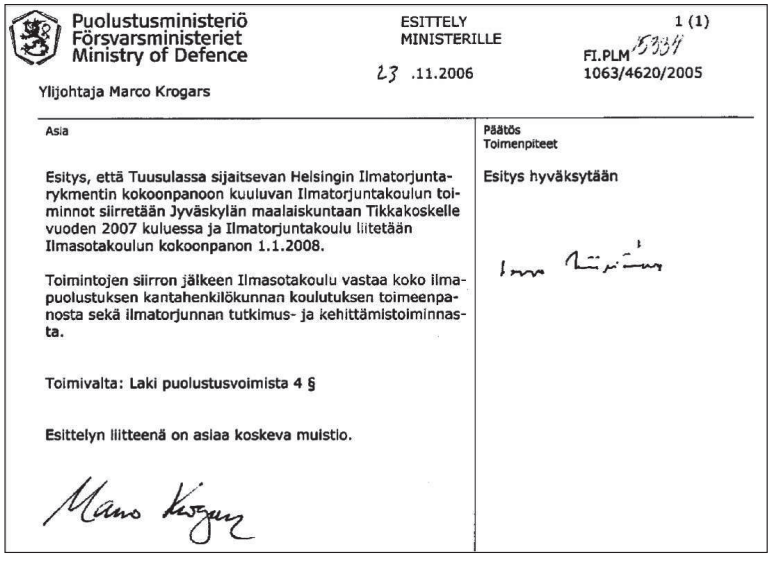

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

ESITTELY
MINISTERILLE
23 .11.2006

1 (1)
FI.PLM 5334
1063/4620/2005

Ylijohtaja Marco Krogars

Asia

Esitys, että Tuusulassa sijaitsevan Helsingin Ilmatorjuntarykmentin kokoonpanoon kuuluvan Ilmatorjuntakoulun toiminnot siirretään Jyväskylän maalaiskuntaan Tikkakoskelle vuoden 2007 kuluessa ja Ilmatorjuntakoulu liitetään Ilmasotakoulun kokoonpanon 1.1.2008.

Toimintojen siirron jälkeen Ilmasotakoulu vastaa koko ilmapuolustuksen kantahenkilökunnan koulutuksen toimeenpanosta sekä ilmatorjunnan tutkimus- ja kehittämistoiminnasta.

Toimivalta: Laki puolustusvoimista 4 §

Esittelyn liitteenä on asiaa koskeva muistio.

Marco Krogars

Päätös
Toimenpiteet

Esitys hyväksytään

ITK:n siirtopäätös Tikkakoskelle

Tästä kuluikin vain vajaat kaksi kuukautta, kun Puolustusvoimain komentaja delegaatioineen järjesti tiedotustilaisuuden Helsingin Ilmatorjuntarykmentissä 30. maaliskuuta 2005. Tilaisuuden ainoa asia oli kertoa koko henkilöstölle HELITR:n lakkauttamisesta ja tarvittavan ilmatorjuntakoulutuksen siirtämisestä Panssariprikaatiin 1.1.2008 alkaen. Tästä käynnistyivät mittavat siirtovalmistelut normaalin toiminnan jatkuessa täysillä eteenpäin. Sittemmin syksyllä 2005 suunnitteluperusteita tarkennettiin ja vaihtoehtoiseksi malliksi Parolaan siirtymisen rinnalle tuli muutto Tikkakoskelle Ilmasotakoulun osaksi. Lopullinen päätös saatiin vasta kesän 2006 jälkeen ja mustaa valkoisella marraskuussa 2006.

Huolestuneet ilmatorjuntaupseerit

Jo syksyllä 2005 ilmatorjunnan tulevaisuudesta huolestuneet upseerit nostivat asia esille. Lähtösysäyksen oli antanut huoli pääkaupunkiseudun ilmatorjunnan aselajijärjestöjen tilanteesta, kun tukijalkana toiminut

joukko-osasto lakkautetaan. Ensimmäisen kerran asia oli virallisesti esillä Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen valtuuskunnan kokouksessa 15.10.2005 Ilmatorjuntakoululla, kun ev Ahti Lappi alusti aiheesta ”HelItR:n lakkauttamisen haittavaikutusten eliminointi”. Esityksessään hän peräänkuulutti konkreettisina toimina mm tutkia mahdollisuudet tehostaa ItUY:n toimintaa pääkaupunkiseudulla / Uudellamaalla yhteistoiminnassa Helsingin Reserviupseerien Ilmatorjuntakerhon kanssa. Lisäksi yhteisten tilaisuuksien järjestämisellä voitaisiin resursseja käyttää keskitetysti hyväksi. Samalla saataisiin myös enemmän osanottajia tilaisuuksiin, joita varten pitäisi löytää uudet tilat korvaamaan Hyrylän infra. Esityksen päätteeksi ev Ahti Lappi ehdotti yhteisen aivoriihen järjestämistä asioiden käsittelemiseksi ja käytännön toimista sopimiseksi.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen valtuuskunnan aloitteesta ilmatorjunnan tarkastajan nimesi kirjoittajan selvittämään ilmatorjunnan yhdistyskentän rakennetta ja toimintaa. Tarkastajan ohjaamana käynnistettiin selvitys yhteistyön tiivistämismahdollisuuksista eri reserviläisjärjestöjen ilmatorjuntaosien välillä. Tästä hyvästä yhteistyöstä osastojen ja paikallisten kiltojen välillä toimi esimerkkinä Pirkanmaan Ilmatorjuntaupseerien ja Pirkanmaan Ilmatorjuntakilta ry:n yhteisvoimin järjestämä toiminta muun muassa ilmatorjunnan vuosipäivän juhlallisuudet. Tilaisuudet olivat avoimia kaikille ilmatorjuntaaselajissa palvelleille ikään tai arvoon katsomatta.

Seuraavan kerran ilmatorjunnan järjestökentän kokonaisuutta pohdittiin ilmatorjunnan tarkastajan johdolla 18.11.2005 Lohtajalla. Tässä yhteydessä kokonaisuutta laajennettiin koskemaan myös vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta, kun Sakari Saikku alusti tilaisuudessa ilmatorjunnan vapaaehtoisen koulutuksen järjestelyistä. Esityksen siivittämänä Ilmatorjunnan tarkastaja esitti ajatuksen, että ItUY ottaisi koordinoivan roolin ilmatorjunnan maakuntajoukkojen kouluttamisessa. ItUY:llä olisi kouluttajapankki ja toiminta olisi vahvasti aselajikoulusidonnaista.

Aikaisemmin mainittu pääkaupun-

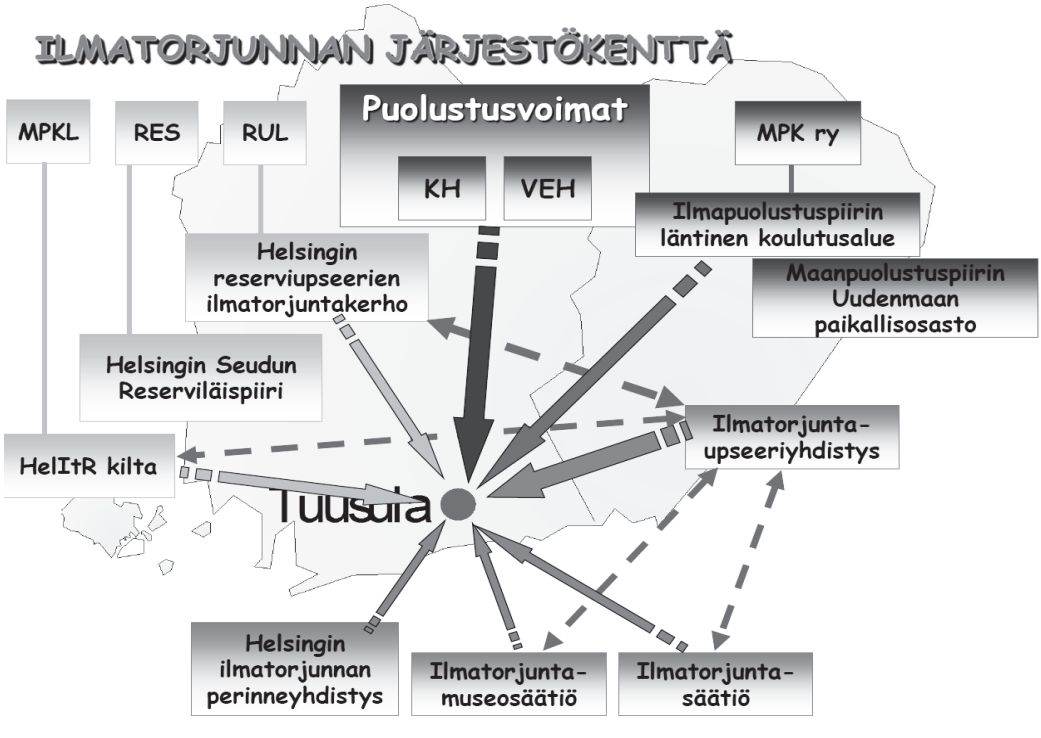

Kuvassa on esitetty tuohon aikaan syntynyt hahmotelma silloisesta yhdistyskenttärakenteesta ja sen monitahoisuudesta. Kuva oli ensimmäisen kerran esillä osastokokouksessa 4.2.2006 Kouvolassa ja ilmatorjunnan yhdistyskentän muutospaineita käsiteltiin myös yhdistyksen vuosikokouksessa Tampereella 18.3.2006. Tuolloin asia oli ensimmäistä kertaa - tosin epävirallisesti - esittelyssä yhdistyksen päättävässä toimielimessä.

kiseudun ideariihi toteutui pienellä viiveellä, kun joukko ilmatorjuntahenkilöitä kokoontui Pohjois-Haagassa 14.3.2006. Kokouksen päämääränä oli ideoida mahdollisuuksia tiivistää pääkaupunkiseudulla toimivien aselajiorganisaatioiden välistä yhteistyötä. Tilaisuudessa vallitsi selkeä yhteisymmärrys siitä, että muuttuneet olosuhteet edellyttävät ennen kaikkea yhteistyön kehittämistä järjestöjen kesken. Lisäksi ideariihessä todettiin energian tuhlautuvan useiden yksittäisten toimijoiden kesken. Tutkittavina ideoina esille nousivat myös Ilmatorjuntasäätiön ja -museosäätiön yhdistäminen sekä Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen laajentaminen kattojärjestöksi (Ilmatorjuntayhdistys), johon kuuluisivat kaikki sotilasarvosta riippumatta. Edelleen todettiin, että yhteistyötä eri yhdistysten välillä voitaisiin kehittää esimerkiksi yhteistä toimintaa järjestämällä, joka vapauttaisi toimijoiden resursseja. Samoin todettiin yhdistysten johtoportaiden työllistävän huomattavan määrän aktiivijäseniä, joiden energia menee hallinnollisten asioiden pyörittelyyn. Tämä yhdistettynä laajaan järjestökenttään aiheutti päänvaivaa ei pelkästään palveluksessa oleville vaan myös kaikille muille ilmatorjuntaupseereille. Mainittakoon, että Hämeenlinnassa oli pidetty vastaavanlainen kokous 25.2.2006.

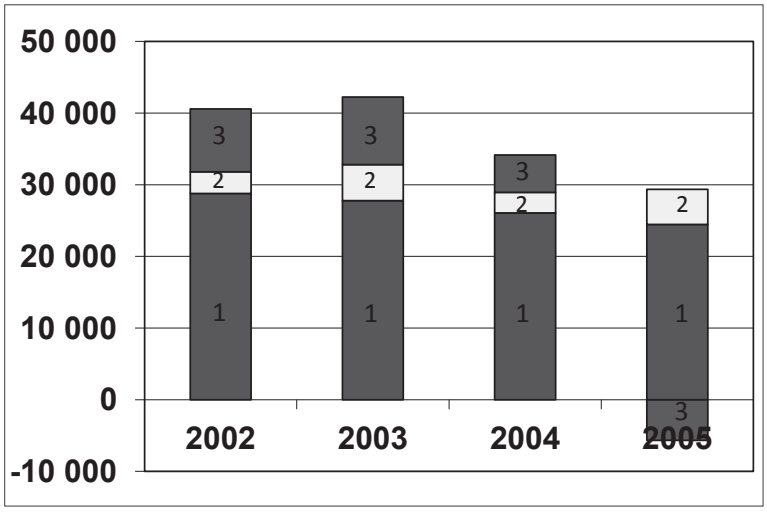

Yhdistyksen talouden (euroa) keskeiset tunnusluvut olivat kehittyneet yllä olevan taulukon mukaisesti. 1 merkitty jäsenmaksukertymä oli laskemaan päin, 2 esitetyt varsinaisen toiminnan tulot vaihtelivat vuodesta toisen, kuten myös 3 esitetty yli- / alijäämä.

Toiminta kriisissäkö?

Yhdistyksen vuosikokouksen 2006 jälkeen heräsi keskustelu yhdistyksemme tilasta ja tilanteesta! ”Saunakeskusteluissa” kokouksen anti pelkistettiin seuraavasti: ”yhdistyshän on kriisissä: jäsenmäärä laskee, pääomaa syödään talouden oikaisemiseksi, toimenpiteitä ei ole käynnissä suunnan muuttamiseksi, tärkein tuote (vuosikirja) ei ilmesty». Kaikki realiteetteja, joiden selvittäminen oli jo aikaisemmin käynnistetty, mutta vielä ilman näkyviä toimenpiteitä. Seuraavissa kuvissa on muutamia vuosikokousaineistosta poimittuja yhdistyksen tilaa kuvaavia tunnuslukuja.

Jäsenmäärän väheneminen oli yhdistykselle suuri huolen aihe. Yhdistykseen liittyi vuosittain uusia jäseniä 100 – 150 henkeä ja vähintään samansuuruinen määrä ”siivottiin” jäsenrekisteristä maksamattomien jäsenmaksujen johdosta. Tämän seurauksena jäsenistön kokonaismäärä eli jonkin verran riippuen ”siivouksen” ajankohdasta keskimääräisen jäsenmäärän ollessa vakiintuneena noin 1800 henkilöön. Ongelman ratkaisemiseksi hallituksen piirissä oli käynnistetty selvityksiä esimerkiksi nuoriso- / opiskelijajäsenmaksun käyttöönottamisesta, jäsenmaksun suoraveloitusmahdollisuudesta ja liittymislomakkeen laittamisesta nettisivuille.

Kolmas yhtä vakava realiteetti oli osallistumisaktiivisuus. Laadukkaisiin tapahtumiin osallistui vain murto-osa yhdistyksen noin 2 000:sta jäsenestä, luokkaa 2-3 %.

Yksi tosiasia oli myös on, että yhdistyksen jäsenistä suurin osa oli passiivisia, jolloin julkaisujen osuus

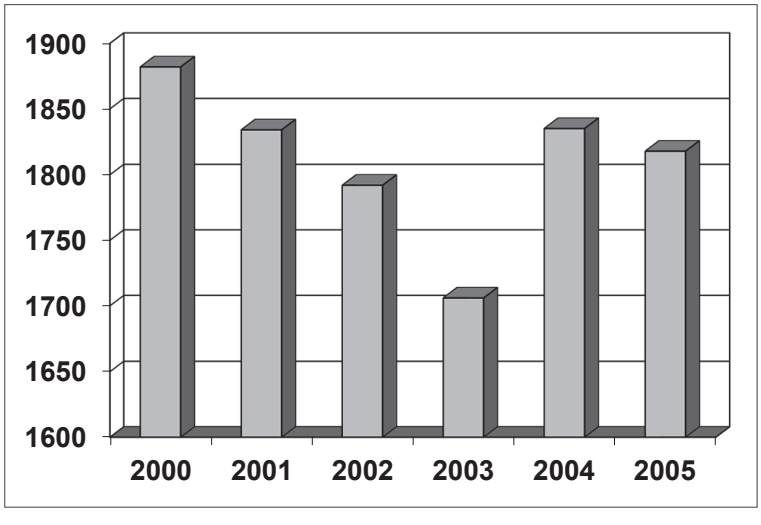

Jäsenmäärän kehitys vuosina 2000 - 2005

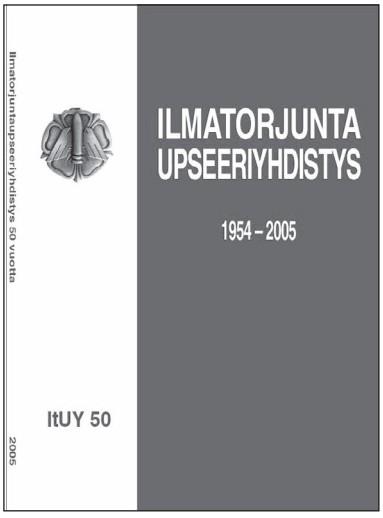

Ilmatorjuntayhdistyksen vuosikirja

korostui. Nämä olivat aina olleet laadukkaita ja yhdistyksemme näkyvin toimintamuoto. Erinäistä syistä Ilmatorjunnan vuosikirja 2004 - 2005 ei ilmestynyt lainkaan ja ponnekkaista yrityksistä huolimatta vuosikirja 2006 - 2007 jäi niin ikään työasteelle. Päiväjärjestykseen palattiin vasta, kun Ilmatorjunnan vuosikirjan 2007 - 2008 (nro 19.) ilmestyi muutaman vuoden tauon jälkeen joulukuussa 2007. Kirjan toimittamisesta vastasi Jussi Ylimartimo ja siinä on 13 ansiokasta artikkelia ja 256 sivua.

Onneksi sentään Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen 50-vuotis historiikki valmistui lopulta evl Pauli Thomeniuksen toimittamana - tosin sekin vuoden myöhässä. Historiikki julkaistiin Ilmatorjunnan 80-vuotisjuhlaseminaarissa 15.10.2005; tapahtumassa, jossa Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksellä oli merkittävä rooli.

Ilmatorjunnan järjestökenttäkysely

Vuoden 2006 aikana selvitettiin perin pohjin ilmatorjunnan järjestökentän tilaa ja myös Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen tilannetta. Näiden selvitysten tuloksia käsiteltiin ItUY:n valtuuskunnan kokouksessa lokakuussa 2006, jossa myös ev Ahti Lappi esitti kokoamiaan näkemyksiä ilmatorjunnan järjestökentän tulevaisuudesta. Ev Ahti Lappi päätti esityksensä seuraavasti:

”Hyvät herrat! - Älkää kertoko minulle ongelmista, vaan esittäkää niihin ratkaisuja!”

Näiden tulosten pohjalta lähetettiin vuodenvaihteessa 2007 aselajimme parissa toimineille yhdistykselle ja keskeisille vaikuttajille kirjelmä jatkotyön pohjaksi ja kentän äänen kuulemiseksi.

Tilanteen parantamiseksi oli kiteytynyt seuraava perusajatus:

– aselajilla voisi olla vain yksi valtakunnallinen taloudellisesti vahva säätiö (Ilmatorjuntasäätiö), joka vastaisi myös Ilmatorjuntamuseosta.
– aselajilla olisi yksi valtakunnallinen ”operatiivinen” yhdistys (Ilmatorjuntayhdistys), jolla olisi paikallisosastoja. Kaikkien ilmatorjuntamiesten ja -naisten yhteinen yhdistys hoitaisi ItUY:n nykyiset tehtävät sekä paikallisosastojen voimin myös kiltojen ja perinneyhdistysten nykyiset tehtävät.

Kyselyyn tuli kannanottoja kiitettävästi. Niiden yleissävy oli lähes kauttaaltaan yhdistymistä kannattavia ja ne sisälsivät useita hyviä ideoita asioiden toteuttamiseksi. Yksi valtakunnallinen yhdistys ja yksi valtakunnallinen säätiö nähtiin tehokkaana mallina tulevaisuudessa, jossa voimien keskittäminen / painopisteen muodostaminen onnistuisi tarkoituksenmukaisella tavalla. Samalla eri toimijoiden vastuu- ja toimintarajat sekä statukset selkiytyvät - silloisessa tilanteessa nähtiin eri toimijoilla olevan päällekkäisyyttä ja usein myös kilpailua keskenään. Eri yhdistykset ajoivat paljon ”samoja jäniksiä”, jolloin liian pienessä akvaariossa polski liikaa kaloja johtaen ennen pitkää hapen loppumiseen.

Lausunnoissa nähtiin useat toimintamuodot aikansa eläneiksi. Yhdeksi jäsenkadon syyksi todettiin mm. vapaaehtoisen maanpuolustuksen tarjoavan paljon houkuttelevampia toimintamuotoja kuin esim. ”killan jokatalviset pilkkikilpailut”. Lisäksi nähtiin, että kiivas elämän rytmi ja harrastustoiminnan tarjonnan monipuolisuus pitivät nuoret ”tehokkaasti” pois järjestötoiminnasta, jos se ei ollut tarpeeksi trendikästä. Lääkkeiksi asioiden muuttamiseksi esitettiin painopisteen asettamista elävien tapahtumien ideointiin ja toteuttamiseen. Yhtenä vaihtoehtona laseerattiin ”Ilmatorjuntamessut” koko jäsenkuntaa yhdistävänä tapahtumana.

Yhdistymistä puoltaviksi faktoiksi todettiin myös taloudelliset tekijät, jotka alkoivat käydä yhdistyksille ylivoimaisiksi - resursseista oli huutava pula ja ne kuluivat turhaan byrokratiaan. Samanaikaisesti PV:n tuki oli vähenemässä joukko-osastojen lakkauttamisten myötä, kuten myös muu ulkopuolinen tuki oli supistumaan päin. Henkilöstöresurssien osalta uhkaksi nähtiin, että mitä pienempi porukka, sitä vaikeampaa oli saada toimintaa järjestettyä. ITUY yritti rekrytoida vain 7 % ilmatorjunnan asevelvollisista - rajaten 93% ulkopuolelle, vaikka isosta porukasta löytyisi helpommin riittävästi osallistujia ja tekijöitä erilaisiin tapahtumiin. Huolenaiheena esitettiin myös jäsenistön ”ukkoutuminen”, kun nuoria ei saada mukaan.

Ilmatorjuntaupseerilehti nähtiin säilyttämisen arvoiseksi; sen sisältöä tulisi kehittää koko jäsenkuntaa palvelevaksi ja lehden nimi voisi olla pelkkä ILMATORJUNTA. Lehti piti saada ehdottomasti kaikille. Vastaavalla tavalla ilmatorjunnan vuosikirja todettiin lisäarvoa antavaksi tuotteeksi - tosin se voisi olla ostettava tuote.

Muutoksen tuulet

Ensimmäinen muutoksen askel otettiin vuosikokouksessa 2007 Parolassa, kun kokous hyväksyi käyttöön nuorisojäsenmaksun. Johtavana ajatuksena oli pitää nuoret jäsenet mukana toiminnassa ensimmäisten vuosien ajan alennetun jäsenmaksun turvin. Kaikki havainnot tukivat tätä järjestelyä, sillä useimmat erosivat yhdistyksestä ensimmäisten vuosien aikana. Tämä yhdistettynä yhdistyksen sääntöihin sai aikaan ”ilmaisjäsenten” suuren joukon.

Vuoden 2007 vuosikokouksen jälkeen valmisteluja jatkettiin Juha Palmujoen sanoja lainaten ”pienin askelin vauhtia matkan varrella kiihdyttäen”. Päämääränä oli laatia esitys vuosikokoukselle keväälle 2008 ja sitä ennen asiaa piti käsitellä valtuuskunnan kokouksessa 27.10.2007 Tikkakoskella. Tämä kokous sittemmin peruuntui vähäisen osallistujamäärän johdosta ja siirtyi pidettäväksi 12.12.2007 Helsinkiin. Vuoden 2007 valtuuskunnan tärkeimpänä käsiteltävänä asiana oli hallituksen valmistelema ajatus Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen muuttamisesta kaikille ilmatorjuntakoulutusta saaneille sotilaille tarkoitetuksi yhdistykseksi. Jäsenyyden sääntömuutos lisäisi potentiaalisen jäsenpohjan noin 15 -kertaiseksi. (Juhan huomautus: Nähtäväksi jää, milloin jäsenmäärä on 15 -kertainen!) Perimmäisenä ajatuksena oli myös selkeyttää ilmatorjunta-alan järjestökenttää eli yhdistää voimavaroja; yksi vahva yhdistys lienee parempi kuin useampi pienempi. Toinen sääntömuutosehdotukseen liittynyt esitys oli valtuuskunnan lakkauttaminen.

Tästä kokouksesta saatiin lisäpotkua muutoksen jatkamiseksi. Vuoden aikana aihe oli esillä lähes jokaisessa ilmatorjuntamiesten ja -naisten tapaamisessa sekä asiaa käsiteltiin laajalti Ilmatorjuntaupseeri -lehdessä. Sääntömuutosehdotuksen keskeisimmät kohdat esiteltiin lehden numerossa 3/2007 ja vuosikokoukselle 2008 esitetty versio yhdistyksen nettisivuilla helmikuussa 2008.

Patentti- ja rekisterihallitus sääntömuutosten kompastuskivenä

Uudistetut säännöt esiteltiin ensimmäisen kerran vuosikokouksen käsiteltäväksi 8.3.2008 Vekaranjärvellä, missä paikalla oli ennätysmäärä osallistujia; 35 jäsentä ja 2 valtakirjalla edustettuna. Ilmeisesti asia kiinnosti varsin paljon. Vilkkaan keskustelun jälkeen sääntömuutosehdotus hyväksyttiin lähes esitetyn muotoisena. Äänestyksen jälkeen kokous kuitenkin lisäsi sääntöesitykseen valtuuskuntaa koskevat pykälät. Valtuuskuntaa ei siis lakkautettu!

Vuosikokouksen muita merkittäviä päätöksiä olivat Ilmatorjuntaupseeri -lehden nimen muuttaminen Ilmatorjunta -lehdeksi, Muurilan Muki -kilpailun uudistaminen ja jäsenmatkan toteuttaminen Eurosatory -näyttelyyn kesällä 2008.

Säännöt toimitettiin Patentti- ja rekisterihallitukselle hyväksyttäväksi ja aikanaan - käsittelyn nopeuttamisanomuksen jälkeen - saatiin vastaus vuoden 2009 alussa. Patentti- ja rekisterihallitus ei hyväksynyt vuonna 2008 osastokokouksen vahvistamaa sääntömuutosta. Vastauksessa todettiin yhdistyksen nimen olevan sekoitettavissa rekisterissä jo olevan yhdistyksen, Hämeen ilmatorjuntayhdistys ry:n, kanssa. Näin ollen yhdistykselle tulisi keksiä uusi nimi tai saada Hämeen Ilmatorjuntayhdistys ry:ltä suostumus Ilmatorjuntayhdistys -nimen käyttämiseksi. Suostumus saatiin ja tältä osin sääntöuudistus eteni seuraavaan vaiheeseen, kun vielä parin sääntökohdan sananmuotoja korjattaisiin.

PRH:n lakimies esitti pykälän 2 kohdan: ”järjestämällä jäsentensä henkistä ja fyysistä kuntoa sekä sotilastaitoja ylläpitävää ja kehittävää toimintaa”, poistamista kokonaan säännöistä. Perusteena oli, että lain mukaan vain puolustusvoimat ja MPK ry voivat opettaa sotilastaitoja. Yksittäinen sana sotilastaidot päätet-

Vuosikokouksen osallistujia vuonna 2008

tiin korvata sanalla aselajitaidot. Lisäksi pykälään 3 piti tehdä seuraavat lisäykset: ”Varsinaiset jäsenet suorittavat jäsenmaksun, jonka suuruuden vuosikokous määrää. Varsinaisten jäsenten jäsenmaksu peritään vuosimaksuina tai kertamaksuna, jonka suuruuden vuosikokous määrää. Suoritettuaan kertamaksun varsinainen jäsen ei ole enää maksuvelvollinen. Varsinainen jäsen voidaan hallituksen päätöksellä vapauttaa jäsenmaksusta määräajaksi tai kokonaan. * Tässä tuli mainita syyt jäsenmaksuvapauden perusteista. Lisäksi pykälän 3 loppuun tuli lisätä seuraava maininta: ”Saavutetut jäsenoikeudet säilyvät”. Ja pykälään 5 tuli tehdä seuraava lisäys: ”... tai kun vähintään kymmenesosa äänioikeutetuista jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii...”. Näiltä pohjilta sääntöjä muutettiin yhdistyksen ylimääräisessä kokouksessa Parolassa 18.4.2009.

PRH ei kuitenkaan edelleenkään hyväksynyt sääntöjä, koska tulkitsi säännöissä olleen ”aselajitaitojen” kehittämisen tarkoittavan ammuntaa sekä aseiden ja patruunoiden hankintaa. Kyseinen kohta tuli poistaa säännöistä tai ratkaista muulla tavalla. Hallitus teki omat johtopäätöksensä ja haki Etelä-Suomen lääninhallitukselta ampumaluvan 8.12.2009, joka toimitettiin PHR:lle. Tämän jälkeen PRH hyväksyi Ilmatorjuntayhdistyksen säännöt 7.1.2010. Ideasta toteutukseen kului siis reilut neljä vuotta - toki kaikki tämä muun operatiivisen toiminnan ohessa.

Uusien - tai pitäisikö sanoa aikaisemminkin toteutettujen - toimintamuotojen virittelystä mainittakoon muutama. Yksi tällainen oli yhdistyksen jäsenmatka Eurosatory 2008 näyttelyyn Pariisiin. Toisena esimerkkinä mainittakoon Etelä-Suomen ilmapuolustusseminaarien käynnistäminen ja kolmantena perinteisen Muurilan Muki -kilpailun uudistaminen. Viimeinen ”vanhamuotoinen” Muurilan Muki -kilpailu

Vuonna 2008 toteutettiin yhdistyksen jäsenmatka Eurosatory puolustusmateriaalinäyttelyyn Pariisiin. Matkalle osallistui lopulta 12 yhdistyksen jäsentä ja 9 puolisoa.

Muurilan muki- kilpailu perinne on säilynyt. Nykyisin Muurilan muki palkinto jaetaan ilmatorjuntaharjoituksen yhteydessä.

järjestettiin 26.5.2007 Lohtajalla 8 osallistujan voimin ja ensimmäinen uusien sääntöjenmukainen kilpailu Parolassa Hämeen Osaston johdolla 19.4.2008.

Muurilan Muki -kilpailu järjestettiin Lohtajalla 26.5.2007 Hämeen osaston toimesta Mikko Kuitusen johdolla. Muurilan Mukin sai kotiinsa vietäväksi majuri evp Heikki Fredrikson SalpItPston Killasta. Heikki saavutti pisteet 59/100 toiseksi tulleen vänrikki Ville Viidan (Maanpuolustuskoulutus ry:n ilmatorjuntakurssi) jäädessä vain pisteen päähän. Kolmannesta sijasta taistelivat kapteeni Matti Elo Varsinais-Suomen ilmatorjuntaupseereista ja vänrikki Jari Mäkelä MPK:n ilmatorjuntakurssilta. Molemmat saivat 54 pistettä, mutta ilmakivääriammunta ratkaisi herrojen sijoitukset Matin eduksi. Oulun lautasen voitti MPK ry:n ilmatorjuntakurssi joukkueella Ville Viita, Jari Mäkelä ja Kalle Paavola joukkue. Kilpailun osallistujamäärä jäi melko vaatimattomaksi, sillä osanottajia saapui paikalle kahdeksan. Neljästä on kiittäminen MPK:n ilmatorjuntakurssia, joka pidettiin samaan aikaan Lohtajalla.

Taloudellisista haasteista huolimatta yhdistyksen julkaisutoiminnan lippulaiva Ilmatorjunta -lehti säilyi sisällöltään korkeatasoisena; vetovastuussa olleet päätoimittajat apulaisineen uudistivat lehden ilmettä ja sisältöä. Nimi muutettiin vuoden 2008 alusta muotoon ILMATORJUNTA.

Verkkosivujen ylläpitoa varten hankittiin ilmatorjuntaupseeriyhdistys.fi ja ilmatorjunta.fi -domainit yhdistyksen haltuun. Alusta alkaen sivuilla on ollut runsaasti kävijöitä.

Kirjoittaja toimi
- Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen puheenjohtajana vuosina 2005 - 2008
- Ilmatorjuntakoulun johtajana 1.12.2004 - 31.8.2006
- Lapin Ilmatorjuntarykmentin komentajana 1.9.2006 - 31.8.2010

YRJÖ PIRILÄ OY

onnittelee 60-vuotiasta

Eversti evp.
Heikki Bergqvist

Ilmatorjuntayhdistys - kaikkien ilmatorjunta-koulutettujen yhteisö

Yhdistykselle uusi nimi ja uudet säännöt

Kuten aiemmin saimme lukea, niin usean kokouksen ja sääntöjen viilauksen jälkeen Patentti- ja Rekisterihallitus hyväksyi 7.1.2010 Ilmatorjuntayhdistyksen uudet säännöt. Päätös sääntöjen hyväksymisestä allekirjoitettiin seuraavana päivänä samassa paikassa. Yhdistyksemme nimihistoria on Ilmatorjuntaupseeriyhdistys 26.11.1954 – 6.1.2010 ja Ilmatorjuntayhdistys 7.1.2010 lukien.

Seuraavaan on koottu muutama kohta uusista säännöistä.

– Yhdistyksen tarkoituksena on olla *kaikkien ilmatorjuntakoulutettujen* sotilaiden aatteellisena ja toiminnallisena yhdyssiteenä. Yhdistys kokoaa jäsenensä yhtenäiseksi, oikean aselajihengen innoittamaksi jäsenkunnaksi valtakunnan turvallisuutta edistävää toimintaa varten.
– Tarkoitustaan yhdistys toteuttaa:
  - ohjaamalla ja tukemalla jäsentensä toimintaa henkisesti ja aineellisesti
  - harjoittamalla tiedotus-, koulutus- ja julkaisutoimintaa
  - ylläpitämällä aselajin sotilasperinteitä sekä tukemalla sotilasperinnetoimintaa, perinteen keräämistä ja tallentamista
  - järjestämällä jäsentensä henkistä ja fyysistä kuntoa sekä aselajitaitoja ylläpitävää ja kehittävää toimintaa
– Yhdistyksen jäseneksi voi päästä yksityinen henkilö, oikeuskelpoinen yhteisö sekä säätiö.
– Yhdistyksen jäsenet ovat varsinaisia jäseniä, kannattajajäseniä tai kunniajäseniä.
– *Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voi päästä ilmatorjunta-aselajissa palveleva tai palvellut taikka muuta ilmatorjuntakoulutusta saanut henkilö.*

Kirjoitus perustuu pääasiassa omiin havaintoihini Ilmatorjuntayhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. Pyrin keskittymään uuden yhdistyksen ensimmäisten vuosien kuvaamiseen tehtyjen päätösten ja tekojen perusteella. Visiointi ja muu kristallipalloon tuijottaminen jääköön muihin kirjoituksiin.

Yhdistyksemme tavoitetila

Ilmatorjuntayhdistyksen ensimmäisen hallitus tarttui rivakasti toimeen ja laati uudelle yhdistykselle varapuheenjohtajansa everstiluutnantti Jarmo Sinkkosen johdolla Tavoitetila 2015 -asiakirjan. Sääntöihin kirjattua tavoitetta viilattiin vähän nykyaikaisempaan muotoon. ”Ilmatorjuntayhdistys haluaa olla ilmatorjunta-aselajissa palvelleiden ja ilmatorjunnasta kiinnostuneiden aktiivinen, tulevaisuuteen suuntautuva, jäsenist**töään palveleva** ja jäsenmääräänsä kasvattava maanpuolustusjärjestö.”

Tavoitetilan saavuttaminen edellyttää järjestökentän toimivaa rakennetta. Lisäksi tarvitaan riittävän laaja, aktiiviseen työskentelyyn osallistuva jäsenjoukko, jolloin yhdistystoiminta tuntuu oikeasti harrastukselta eikä rasitteelta. Jäsenmäärää on kasvatettava. Varsinkin nuorten rekrytoinnissa pitäisi onnistua lisäämällä heitä kiinnostavaa toimintaa. Kaiken edellytyksenä ovat riittävät taloudelliset resurssit.

Hallitukset ovat yhteistoiminnassa osastojen ja kiltojen kanssa pyrkineet pontevasti toimenpidesuositusten vaiheittaiseen jalkauttamiseen. Keskeisiksi tulevaisuuden kannalta ovat nousseet yhdistyksen jäsenpohjan laajentaminen, pääkaupunkiseudun ilmatorjuntakoulutettujen aktivoiminen sekä laadukkaan julkaisutoiminnan, lähinnä Ilmatorjunta -lehden, toimittamisen turvaaminen. Tavoitteet on helpommin sanottu kuin saavutettu. Uskon kuitenkin, että osallistuminen yhdistyksen toimintaan nähdään edelleen mielekkäänä, kunhan se vain vastaa niin nykyisten kuin tulevien jäseniemme tarpeita – odotusten ja tarjonnan on kohdattava.

Ilmatorjunnan yhdistyskentän rakennemuutos pääosin maalissa

Puolustusvoimien jatkuvan uudistamisen viimeisin vaihe ajoittui uuden yhdistyksemme alkuvuosille. Meno on entinen; puolustusvoimien ra-

kennetta uudistettiin ja rahoitusta leikattiin. Vaikutuksista kannattaa mainita maavoimien itsenäisten aselajijoukko-osastojen lakkauttaminen ja yhdistäminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Uudet joukko-osastot voidaan nimetä, vähän virallista määritelmää venyttäen, maavoimien yhtymiksi. Muutoksessa ilmatorjunnan viimeinen itsenäinen joukko-osasto, Lapin Ilmatorjuntarykmentti lakkautetaan ja liitetään osaksi Jääkäriprikaatia vuoden 2015 alusta lukien. Toisena maininnan arvoisena on puolustusvoimissa noudatettava ”perustaistelumenetelmä”; rahoituksen supistuessa vuosittain koulutettavien reserviläisten määrä lähestyy nollaa. Tällä on vaikutuksensa ponnisteluille jäsenmäärän kasvattamisessa.

Ilmatorjunnan rauhan ajan rakenne supistettiin kustannustehokkaaksi jo viime vuosikymmenellä. Tällä kierroksella tehtävät muutokset ovat varsin maltillisia, mikä antaa mahdollisuuden jatkaa yhdistyksen ja sen toiminnan kehittämistä valitulla tavalla.

Yhdistyksen toimielimet ovat entisen käytännön mukaiset entisine tehtävineen eli yhdistyksen vuosikokous, valtuuskunta ja hallitus. Viime vuosina valtuuskunta on kokoontunut kerran vuodessa sopivasti ennen vuosikokousta, jolloin tehdyt linjaukset voidaan ottaa mukaan tulevaan toimintasuunnitelmaan. Valtuuskunta on läpi historiansa edustanut koko yhdistystä, valtakunnallisuutta unohtamatta. Kenraaliluutnantti evp. Antti Simola on toiminut valtuuskunnan puheenjohtajana kaikkina Ilmatorjuntayhdistyksen vuosina. Jäsenistö koostuu aselajin komentajistosta, osastojen, kiltojen ja yhteistyökumppanien edustajista sekä ilmatorjunnan pitkäaikaisista vaikuttajista.

Ilmatorjuntayhdistyksen hallituksen ensimmäisenä puheenjohtajana toimi eversti evp. Ari Rautala. Hänen jälkeensä on tehtävässä ollut vuodesta 2011 lukien eversti evp. Heikki Bergqvist. Sääntöjen mukaan seuraavaksi toimintakaudeksi ei voida valita kahta yhtäjaksoisesti hallituksessa kauimmin ollutta. Näin on myös toimittu, mutta osan eronneista on vuosikokous valinnut uudelleen. Tämä on perusteltua, koska hallituksessa on mukavasti toteutunut valtakunnallisuus; jäseniä on ollut tasaisesti sekä pääkaupunkiseudulta että muualta Etelä- Suomesta, osastoista ja killoista. Kaikki ovat olleet vahvasti sitoutuneita yhdistyksen toimintaan. Eikä uusia hallituksia valittaessa halukkaita ole ainakaan jonoksi asti ollut. Valtuuskunnan puheenjohtaja on osallistunut aktiivisesti hallituksen kokouksiin.

Ensimmäinen hallitus päätti luopua perinteisestä osastokokouksesta. Puheenjohtaja perusteli palstallaan päätöstä seuraavasti: ”Katsottiin, että parempaan tulokseen päästään hallituksen suunnittelukokouksella, johon osastojen edustus on tietenkin erittäin toivottavaa. Idea on niin muhkea, että sitä ei ensimmäisellä kerralla edes kykene toteuttamaan maamme rajojen sisäpuolella”. Strategiaseminaari täyttikin hyvin paikkansa. Sen lopputuotoksena kirjoitettiin yhdistyksen jo aiemmin mainittu Tavoitetila 2015 -asiakirja.

Nykyään osastokokoukset on palautettu agendalle. Hallituksen, osastojen ja kiltojen välinen vuosittain tapahtuva vuoropuhelu on tärkeää. Kaikilla on omat tehtävänsä, eikä näinä ankaran taloudenpidon aikoina hallituksella ole juurikaan ollut mahdollisuutta jalkautua kentälle. Hallituksen osastovastaava on toki tehnyt aktiivisesti töitä pitäessään yhteyttä, mutta kokonaiskuvan muodostamiseksi on kuitenkin hyvä kuulla ajankohtaiset asiat suoraan osastojen ja kiltojen edustajilta.

Osastot ja killat kattavat alueellisesti koko valtakunnan. Selvyyden vuoksi on syytä avata osaston ja killan ero. Osastot ovat yhdistyksen ja sen jäsenien itsensä perustamia löyhiä liittymiä paikallisen ja alueellisen toiminnan järjestämiseksi. Killat taas ovat yhdistyksen yhteisöjäseniä, kuten myös Helsingin Reserviupseerien Ilmatorjuntakerho. Ne ovat rekisteröityjä yhdistyksiä omine sääntöineen. Osastojen jäsenet ovat suoraan henkilöjäseninä yhdistyksessä. Kiltojen jäsenkuntaan kuuluu sekä kiltaan että yhdistykseen kuuluvia tai vain kiltaan kuuluvia.

Valtakunnallisesti tarkasteltuna kehitystä on tapahtunut oikeaan suuntaan. Aiemmin samalla paikkakunnalla toimineet osasto ja kilta ovat yhdistyneet yhdeksi toimijaksi. Liikettä on tapahtunut lähinnä osastoista kiltoihin eli osastot ovat lakkauttaneet itsensä ja keskittäneet toimintansa killan yhteyteen. Yhdistyksen näkökulmasta organisaatiot ja niiden nimet eivät ole tärkeitä vaan jäsenistöä aktivoiva toiminta.

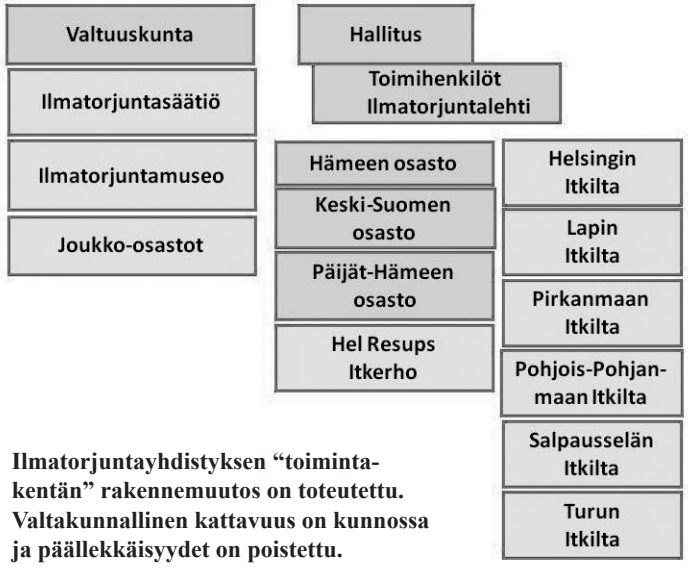

Ilmatorjuntayhdistyksen “toimintakentän” rakennemuutos on toteutettu. Valtakunnallinen kattavuus on kunnossa ja päällekkäisyydet on poistettu.

Toimintakentän tiivistämiseksi asetettu tavoite saavutettiin vuoden 2014 alkupuolella.

– Lapin Ilmatorjuntaupseerit päätti 29.3.2010 toimintansa lakkauttamisesta. Toiminta jatkuu Lapin Ilmatorjuntakillan yhteydessä.
– Varsinais-Suomen Ilmatorjuntaupseerit ry päätti 11.4.2011 toimintansa lakkauttamisesta. Toiminta jatkuu Turun Ilmatorjuntakillan yhteydessä.
– Pirkanmaan Ilmatorjuntaupseerit päätti 13.2.2012 toimintansa lakkauttamisesta. Toiminta jatkuu Pirkanmaan Ilmatorjuntakillan yhteydessä.
– Kymen Osasto päätti 11.3.2014 toimintansa lakkauttamisesta. Toiminta jatkuu Salpausselän Ilmatorjuntakillan yhteydessä.

Erittäin positiivinen tapahtuma oli Pohjois-Pohjanmaan Ilmatorjuntakillan perustaminen 20.12.2013. Tapahtuman merkittävyyttä korostaa ainakin kolme tekijää. Oulun alueella on melko runsaasti yhdistyksemme jäsenistöä ja Oulussa toiminut yhdistyksen osasto on ollut ”koipussissa” jo pitkään. Kolmas ja huomionarvoisin tekijä; killan perustamisen on hoitanut sekä sen ensimmäisenä puheenjohtajana toimii tykkimies Vesa Moilanen. Tämä on hyvä esimerkki uusien sääntöjen toimivuudesta.

Tavoitetilassa kaiken ilmatorjunnan yhdistystoiminnan tulisi olla Ilmatorjuntayhdistyksen toimintaa, jolloin aselajin näkökulmasta vähäiset resurssit olisivat mahdollisimman tehokkaasti kaikkien ilmatorjuntakoulutettujen käytössä. Tällöin osastojen ja kiltojen jäsenet olisivat henkilöjäseninä suoraan yhdistyksen jäseniä ja meille kaikille ilmatorjuntaihmisille voitaisiin jakaa myös Ilmatorjunta -lehti.

Oma kysymyksensä on toimivan paikallisosaston muodostaminen pääkaupunkiseudulle. Helsingin Ilmatorjuntakilta on varteenotettavin mahdollisuus tähän. Killan säännöt onkin jo muutettu vastaamaan nykytilannetta. Pääkaupunkiseudulla on kyettävä ratkaisemaan sekä jäsenistön rekrytointi että killan aktivoiminen.

Yhdistyksen kannalta tärkeimmät aselajin sisäiset yhteistoimintaosapuolet ovat Ilmatorjuntasäätiö ja Ilmatorjuntamuseo sekä ilmatorjuntakoulutusta antavat joukot. Roolit ovat selkeät eikä turhaa päällekkäisyyttä ole; Ilmatorjuntasäätiöllä on varallisuus, yhdistyksellä jäsenet ja Ilmatorjuntamuseolla aselajin historia. Hyvästä yhteistyöstä esimerkkinä voi mainita valtuuskunnan ja hallituksen kokouksien keskittäminen Ilmatorjuntamuseolle. Yhteistyössä joukkojen kanssa tulee huomioida joukkotuotannon elinkaaren eri vaiheet eli varusmiespalveluksen lisäksi kertausharjoitukset ja muut koulutustapahtumat sekä täysin spontaanit joukon jäsenten omaehtoiset kokoontumiset.

Tehdyt linjaukset aselajikoulutusten järjestämiseksi ohjaavat yhteistoiminnan tehostamiseen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kanssa. Tätä kirjoitettaessa selvitystä ollaan vasta aloittelemassa, mutta yhdistyksellemme voisi löytyä rooli jäsenistöämme kiinnostavien kurssien suunnittelusta ja toteuttamisesta yhteistoiminnassa alueella toimivan MPK:n Koulutus- ja tukiyksikön kanssa.

Jäsenmäärä ja rekrytointi - pikavoittoja ei näköpiirissä

Yhdistyksessä on tällä hetkellä noin 1 450 jäsentä. Rekrytointi on ollut toiminnan keskiössä sekä edellisen että nykyisen yhdistyksen jokaisena toimintavuotena. Valitettavasti saavutukset eivät ole uusien sääntöjen myötä sen kummemmaksi muuttuneet. Ponnisteluista huolimatta jäsenmäärän merkittävä kasvattaminen ei ole mitenkään helppo juttu. Kilpailu ihmisten vapaa-ajasta on kovaa ja yhä kovenee, mutta haluamme olla tarjo-

Jäsenistöstä

Vuosi	Jäsenmäärä	Muutos
2009	*1629*	*+ 49*
2010	1474	- 155
2011	1522	+ 48
2012	1565	+ 43
2013	1388	- 177
2014	1450	+ 62

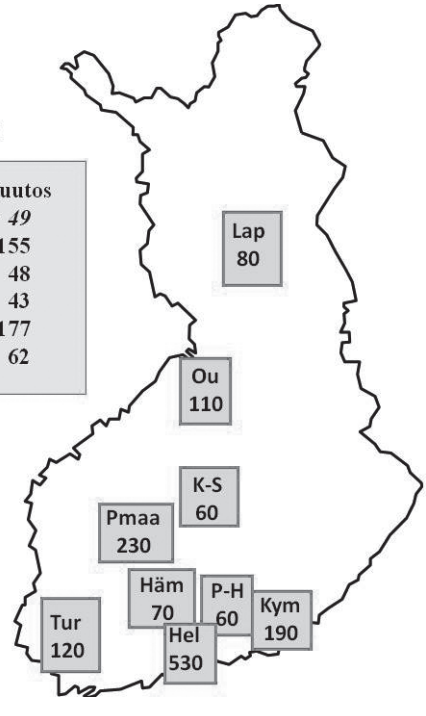

Ilmatorjuntayhdistyksen jäsenmäärä vaihtelee vuosittain, mutta pitkän aikavälin laskeva suuntaus tulisi saada käännettyä.

amassa mielenkiintoista vaihtoehtoa. Taistelu sieluista siis jatkuu.

Positiivista on, etteivät jäsenmaksujen välttämättömät korottamiset ole vaikuttaneet merkittävästi jäsenmäärään. Siis jäsenemme vaikuttavat olevan ilmatorjuntahenkisiä ja sitoutuneita. Hyvä niin, sillä ainoastaan talouden tasapaino antaa yhdistykselle mahdollisuuden tuottaa laadukkaita palveluita myös tulevaisuudessa.

Yhdistyksen periaatteisiin kuuluu, että emme pidä joukossamme ”paperijäseniä”, joten poistamme aina vuosittain jäsenrekisteristä jäsenmaksuaan maksamattomia. Toisaalta uusia jäseniä liittyy yhdistykseemme. Jäsenmäärä on elänyt historiamme aikana. Pitkällä aikavälillä jäsenkunta näyttäisi kuitenkin supistuvan.

Pyrimme rekrytoimaan uusia jäseniä sotilasopetuslaitosten oppilaista, varusmiehistä, reserviläisistä, kunhan kertausharjoitukset pääsevät taas vauhtiin sekä palveluksessa olevasta henkilökunnasta ja myös muita toiminnasta kiinnostuneita.
Esimerkkejä jäsenpohjan laajentamiseksi tehdyistä toimenpiteistä ovat
– Ilmatorjuntalehden 4/2011 jakaminen kaikille kotiutuville varusmiehille tammikuussa 2012
– Ilmatorjuntalehden 3/2013 jakaminen kiltalaisille, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä
– yhdistyksen käyntikortin valmistaminen ja jakaminen kotiutuville varusmiehille joulukuussa 2013 ja kesäkuussa 2014 sekä muissa tilaisuuksissa
– erilaiset tietoiskut ja kohdennetut rekrytointitilaisuudet
– laadukkaat seminaarit ja koulutustapahtumat
– yhdistyksen ajantasaisten nettisivujen ja muun sosiaalisen median ylläpito.

Ilmatorjunnan tarkastajan sekä joukoissa toimivien komentajien ja kouluttajien tuki on edelleen, kuten aina on ollut, yhdistystoiminnan ja rekrytoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeää. Osastojen ja kiltojen rooli sekä aktiivinen ote on keskeistä, koska niissä toimivat jäsenemme toteuttavat pääosan rekrytoinnista.

Toiminnan esittelyä - ei uutta auringon alla

Ilmatorjuntayhdistyksen toiminnan pääpaino on aselajitietämyksen ylläpito ja lisääminen. Viime vuosikymmenellä tehdyt ilmatorjunnan rauhan ajan rakenteen muutokset ovat selvästi heikentäneet joidenkin osastojen ja kiltojen toimintamahdollisuuksia. Sama pätee yhdistyksen päivittäisten käytännön asioiden hoitamiseen. ”Vanhaan hyvään aikaanhan” Ilmatorjuntakoulu toimi puheenjohtajan osaavana ja aktiivisena tukiorganisaationa. Menneeseen ei ole paluuta vaan pysyvä tehtävämme on omien rakenteidemme ja toimintatapojemme jatkuva sopeuttaminen alati muuttuviin olosuhteisiin paremmin soveltuviksi.

Tärkeysjärjestys yhdistyksessä on jatkossakin Ilmatorjunta -lehti, toiminta-avustukset osastoille ja killoille sekä muu toiminta. Yhdistyksen hallitus joutuukin käyttämään harkintaa toiminta-avustuksia myöntäessään kunkin toimintavuoden taloudellisen tilanteen perusteella. Tilanteet vaihtelevat vuosittain, eikä kaikkea esitettyä voi aina saada. Osastoja ja kiltoja kannustetaan myös omaan varainhankintaan.

Hallitus on päätöksillään pyrkinyt vakioimaan yhdistyksessä noudatettavia menettelytapoja. Vakioimisen päämääränä on helpottaa ja selkeyttää osastoissa ja killoissa tehtävää valmistelua. Palkitsemisohje päivitettiin vuonna 2012 vastaamaan paremmin sääntöjämme. Menettelytapojen vakioimiseen pyritään myös vuonna 2013 laaditulla ohjeella toiminta-avustuksista. Aiemmin käytössä olleista perusavustuksista on siirrytty toiminta-avustuksiin, joiden anominen ja myöntäminen perustuvat suunnitelmalliseen ja dokumentoituun toimintaan.

Yhdistys- ja julkaisutoiminnan haasteena ovat alijäämäiset budjetit. Tulot ja menot on saatava tasapainoon. Tehdyt toimenpiteet ovat olleet oikeansuuntaisia esimerkkeinä hallituksen kokouksien määrän vähentäminen sekä lehden taitto ja painatuskulujen pienentäminen. Samanaikaisesti maali kuitenkin loittonee, koska muun muassa Itella on rahapulassaan nostanut postimaksuja ja lehden ilmoitusmyynnin tuotto ei ole itsestään selvyys näinä taloudellisesti vaikeina aikoina.

Valtaosa toiminnasta on osastojen ja kiltojen järjestämää, niin pitääkin olla. Se sisältää retkiä, matkoja, perinteitä, juhlia ja muuta aselajihenkistä yhdessäoloa. Yhä useammissa tapauksissa on tehty yhteistyötä muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Yhdessä tekeminen tuo resurssisäästöjä ja tarjoaa jäsenistölle laajemmat osallistumis- ja harrastusmahdollisuudet. Hallitus on järjestänyt kaksi jäsenmatkaa vuonna 2012 Viroon ja vuonna 2014 yhteistoiminnassa Turun Ilmatorjuntakillan kanssa matkan Karjalan kannakselle. Yhtenä kohteena oli muun muassa Muurilan vanha ampumaleirialue.

Valtakunnallisiin ilmatorjuntaharjoituksiin tutustuminen on monimuotoista. Niihin kuuluvat yhtäältä kertausharjoitukset tai

Matkalaiset saivat perinteisen ilmatorjunnan juhlallisen kasteen Muurilan Ankkalammen rannalla (sovellettu versio, koska lampi oli vielä kovasti jäässä). Juhlallisen toimituksen toteutti sodan jumala Marsin edustaja. Vuorossa evl evp. Tuukka Alhonen. (Kuva, Timo Kankaanpää)

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa yhteistyössä järjestetyt vapaaehtoiset harjoitukset, toisaalta erilliset tutustumismatkat osastojen tai kiltojen toteuttamina. Näkökulma killan järjestämässä vierailuissa on huomattavasti laajempi kuin etummaisessa vartiopoterossa on saattanut kuvitella.

Julkaisutarjonnan ohella seminaarit ovat edelleen hyvä tapa ylläpitää aselajitietämystään. Rovaniemellä järjestetään perinteinen Lapin ilmapuolustusseminaari. Hallitus on yhteistoiminnassa pääkaupunkiseudulla toimivien kanssa järjestänyt seminaareja Venäjän ja Kiinan ilmapuolustuksesta sekä pienten maalien torjunnasta. Hämeen osasto on yhteistoiminnassa Helsingin Ilmatorjuntarykmentin kanssa järjestänyt Ohjusseminaaria Parolannummella. Seminaarit ovat olleet mitä parhaimpia tilaisuuksia kuulla asiantuntijoita, mutta myös mukavia tilaisuuksia toistemme tapaamiseen ja kuulumisten vaihtamiseen.

Kuten on monissa yhteyksissä todettu, niin koulutuksen alueella meillä on vielä paljon tekemistä. Yhteistoimintaa MPK:n kanssa on tulevaisuudessa tehostettava ilmatorjuntakoulutusten järjestämiseksi. Sotilaallinen koulutus edellyttää puolustusvoimien tarvetta koulutuksen tilaajana. Edellä mainittu liittyy osaltaan jäsenistöä aktivoivan toiminnan ylläpitäminen pääkaupunkiseudulla, missä on toteutettu hyvin vapaaehtoisen maanpuolustustyön perimmäisiä arvoja, koulutusta ja ammuntaa. Yhdistyksemme yksittäiset jäsenet ovat järjestäneet ja osallistuneet kouluttajina jo vuosia näihin tapahtumiin. Toimintaa on ohjannut enemmän henkilöiden oma-aloitteisuus kuin yhdistyksen tavoitteet tai antama tuki. Rekrytoinnin ja toiminnan aktivoimisen kannalta kysymys lienee enemmän organisoitumisesta sekä kutsunta- ja palveluspaikkajaosta.

Yhteistoiminta lähialueiden maiden veljesjärjestöjen kanssa on ollut melko vaatimatonta; ei ole edes tarkkaa kuvaa muiden organisoitumisesta eikä toimintatavoista. Viron matkalla kävimme tutustumassa Tapan koulutuskeskukseen. Virolainen isäntämme oli kiinnostunut jatkamaan yhteistyötä, mutta siihen se on toistaiseksi jäänyt.

Vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksien monipuolinen tarjonta on tehnyt meistä yhä vaativampia. Harrastuksilta odotetaan entistä enemmän mielekkyyttä ja omien osallistumismahdollisuuksien monimuotoisuutta. Kuitenkin osallistuminen maanpuolustustyöhön nähdään edelleen hyvänä vaihtoehtona, kunhan yhdistyksemme toiminta vastaa niin nykyisten kuin tulevien jäsentemme tarpeita – odotusten ja tarjonnan on kohdattava. Ilmatorjunnan merkittävä tekninen kehittyminen ja uudet materiaalihankkeet antavat yleisen kiinnostavuutensa vuoksi mahdollisuuden myös yhdistyksemme toiminnan ja jäsenhankinnan terävöittämiseen. Toiminnan volyymi, osallistujamäärillä mitattuna, onkin hieman kasvanut vuonna 2013 aiempiin vuosiin verrattuna. Kiitos aktiivisten toimijoiden osastoissa, kiloissa ja Helsingin Reserviupseerien Ilmatorjuntakerhossa.

Julkaisutoiminta, yhdistyksemme kruunun jalokivi

Julkaisutoiminnan periaatteena on ensisijaisesti ylläpitää ja kehittää jäsenistön ilmatorjuntatietoutta ja aselajihenkeä. Samalla julkaisutoiminta toimii yhdistyksen tärkeimpänä toiminnan tiedotuskanavana sekä aselajin näyteikkunana. Julkaisutoiminta on aivan keskeinen osa yhdistyksen toimintaa. Se on myös vähemmän aktiivisille yhdistyksen jäsenille monesti ainoa – ja hyvä – tapa pitää yllä aselajitietouttaan.

Julkaisutoiminta perustuu Ilmatorjuntasäätiön julkaisuvaliokunnan ylläpitämään julkaisusuunnitelmaan, joka laaditaan ja päivitetään yhteistyössä. Julkaisusuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja esitellään yhdistyksen valtuuskunnan kokouksessa ja vuosikokouksessa.

Teemanumeroitu Ilmatorjunta -lehti on julkaisutoiminnan päätuote. Kuten lehdessä on osuvasti sanottu, niin se on ilmatorjunnan ammatti- ja järjestölehti eli lehden sisällön tulee palvella koko jäsenkuntaa. Tasokas julkaisutoiminta ei synny ilman tehtäviinsä sitoutuneita päätoimittajia, vakituisia palstatoimittajia ja muita kirjoittajia. Kirjoittaminen aselajijulkaisuihin ei ole enää sotilaskäskyasia, vaan lähtee ensisijaisesti jokai-

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2013

Osastot/Killat	Tilaisuudet/kpl	Osallistujia yht	Oska / tap
Häme	7	112	16,0
Pirkanmaa	26	218	8,4
Kymi	25	264	10,5
Keski-Suomi	13	170	13,1
Päijät-Häme	8	58	7,25
Turku	16	329	20,5

Osastojen ja kiltojen toiminnan tunnuslukuja v 2013. Kun lukuihin lisätään taulukosta puuttuvat HelResUpsItkerhon ja LapItKillan tunnusluvut, niin keskimäärin jokainen yhdistyksemme jäsen osallistui yhteen tapahtumaan vuoden aikana.

sen omasta halusta jakaa aselaji- ja muuta osaamistaan meille lukijoille.

Ilmatorjuntalehden asemasta ei ole riitaa, mutta sen omistaminen ja kustantaminen on erittäin kallista. Se on kuitenkin meitä kaikkia ilmatorjuntakoulutettuja yhdistävä, joten sen toimittaminen on turvattava. Lehden ulkoasu on pyritty pitämään entisellään huomioiden taiton ja painatuksen vaatimukset ja syntyvät kustannukset.

Vuosikirjan tarkoituksena on jakaa aselajin tutkimustoiminnan tuotosta julkaisemalla tasokkaita aselajiartikkeleita kirjan määritellyn teeman mukaisesti. Vuosikirja on aikanaan julkaistu joka toinen vuosi. Nykyään aikatulusta on taloudellisista syistä jouduttu luopumaan. Tosin horjuvuutta on ollut aiemminkin.

Yhdistykselle on suunniteltu ja otettu käyttöön käyntikortti osana markkinointia ja viestintää. Käyntikorttia jaetaan yhdistyksen eri tilaisuuksissa ja kotiutuville varusmiehille.

Yhdistyksen hallitus otti nettisivut vuoden 2012 lopulla omaan hallintaansa. Hallituksen tiedotusvastaava onkin laittanut ”pökköä pesään”. Nykyisin Internet-sivumme ovat ajan tasalla ja muutenkin hyvällä mallilla. Sivustosta on muodostunut yksi merkittävimmistä tiedotuskanavista jäsenistölle. Internet-sivuilla on myös mahdollisuus lukea Ilmatorjuntalehden näköisversiota. Lehtien lukeminen vaatii salasanan käyttöä.

Samoin hallituksen nuorukaiset ovat olleet aktiivisia ja toteuttaneet suunnitelmissa olleen yhdistyksemme Facebook-sivun. Kyseinen sivu tulee nähdä myös jäsenpohjan laajentamisen kannalta. Nyt meillä on ensimmäisen kerran mahdollisuus hyödyntää nuorten jokapäiväisestä elämästä tuttua työkalua. Sama osaajien joukko toteutti sivuillemme myös ilmapuolustusaiheisten twiittausten seuraamisen mahdollisuuden.

Ilmatorjuntamiehen oppaasta on käyty pitkään keskustelua. Valtuuskunnan linjaukset ja vuosikokouksen päätös ovat selkeät - opas päivitetään. Edellinen on vuodelta 2003 ja sisällöltään jo vanhentunut. Ilmatorjunnassa tapahtuneet muutokset ja viimeaikaiset materiaalihankinnat ovat tiedossa, joten perusta oppaan päivittämiselle on kunnossa. Samoin hyvällä mallilla ovat suunnitelmat toimituskunnasta. Mutta talous saattaa sisältää riskin, jonka hallitseminen alijäämäisten budjettien seuratessa toisiaan voi olla projektin heikoin lenkki. Näin ollen toimittaminen edellyttää todennäköisesti ulkopuolista rahoitusta.

Aikojen muuttuessa ja tekniikan kehittyessä kuljemme kohti hetkeä, jolloin tulee pohdittavaksi julkaisutoiminnan kokonaisuus. Mutta vielä ei taida olla valmiutta keskusteluun julkaisujen siirtämisestä nettiin. Tällöin ainoastaan erikseen haluttaessa ne toimitettaisiin painettuina kotiin. Toistaiseksi mennään tehtyjen linjausten mukaisesti, Ilmatorjunta -lehden ja vuosikirjan marssijärjestys on selvä. Mikäli ne joutuvat taloudellisista syistä törmäyskurssille, niin vuosikirja jää ilmestymättä.

Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen verkkoviestinnän keinovalikoima on kunnossa. Yhdistyksen jäsenillä on mahdollisuus saada tietoa Internet-sivuilta ja olla vuorovaikutuksessa Facebookissa sekä Twitterissä.

Perinteet, palkitsemiset ja muistamiset

Perinnetoimintaa voidaan hyvin jatkaa nykyisen kaltaisena. Tarvetta pienille tarkistuksille saattaa olla, mutta näihin asioihin palataan ”paremmalla ajalla”.

Yhdistyksen palkitsemisohje päivitettiin vuonna 2013 vastaamaan sääntöjämme ja on saatavilla nettisivuiltamme. Laaja kirjo vaihtoehtoja antaa osastoille ja killoille hyvät mahdollisuudet palkita aktiivisia jäseniään eri yhteyksissä. Ohjeen teksti lähtee ajatuksesta, että huomionosoitusten keskinäistä arvojärjestystä noudatetaan. Hallitus on pitäytynyt päätöksissään edelliseen. Näin ollen voi syntyä asetelma, jossa meidän kaikkien mielestä ansioituneelle yhdistyksemme aktiiville myönnetään esitetyn Kultaisen levykkeen sijasta Ansiomitali. Mutta reserviähän pitää aina olla ja poikkeus vahvistaa säännön.

Palkintojen ja huomionosoitusten uudistamiseksi on käynnistetty hanke, jonka tarkoituksena on hankkia yhdistykselle uudet palkinnot ja luoda samalla uusi toimintamalli. Tähän on kaksi syytä. Yhtäältä näin voidaan luopua Ilmatorjuntaupseeri-

yhdistyksen aikaisista palkinnoista ja toisaalta ”palkintolaarin” pohja alkaa pilkottaa, joten uusia on hankittava joka tapauksessa. Tämäkin projekti vaatii resursseja, suunnittelua, valmistamista ja rahaa niiden hankintaan.

Muutoksista aiheutuu aina myös ”pulmatilanteita”. Sääntöjen muuttumisen jälkeen eri yhteyksissä puhuttiin edelleen, ja muun muassa vuosikokouksessa valittiin ”vuoden ilmatorjuntaupseeri”. Yhdistyksen hallitus pohti nimeä ja päätyi ”vuoden ilmatorjuntamieheen”. Perusteena oli vankka käsitys, että ”-mies” ei herättäisi suuriakaan intohimoja tasa-arvon vinkkelistä. Onhan meillä edelleen kirkkoherraa, lautamiestä, luottamusmiestä jne. Toistaiseksi ”ilmatorjuntamies” on hyvin säilyttänyt asemansa.

Lopuksi

Ilmatorjuntayhdistyksen toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, mikäli sitä verrataan eversti Eino Tuompon teeseihin, joilla hän asemoi vasta perustetun yhdistyksen 60 vuotta sitten. Tuolloin kirjatut arvot ja keskeiset toimintaperiaatteet soveltuvat hyvin myös nykyiselle yhdistyksellemme tähän aikaan muutettuina. Yhdistyksen avaamista kaikille henkilöstöryhmille voidaan toki pitää suurena muutoksena, mutta myös oikeana ratkaisuna. Ratkaisuna, jolla on ollut vain vähäisiä vaikutuksia yhdistyksen toimintaan.

Mikään vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta ei ole mahdollista ilman puolustusvoimien tukea. Ilmatorjuntayhdistyksen tulevaisuus perustuu vahvasti ajatukselle, että Ilmatorjunnan tarkastaja ja ilmatorjuntakoulutusta antavien joukkojen johto suhtautuu myönteisesti yhdistykseen.

Kaikki toimintamme perustuu kuitenkin viime kädessä vapaaehtoistyötä tekevien ihmisten aktiivisuudelle. Ihmisten, jotka antavat aikansa ja joilla on tahtoa ajaa satoja kilometrejä kokoukseen, järjestää matkoja, seminaareja ja muita tapahtumia. Tämä koskee valtuuskuntaa, hallitusta ja sen toimihenkilöitä, osastojen ja kiltojen toimintaa pyörittäviä sekä lehteä että muita julkaisuja toimittavia ja niihin kirjoittavia. Tästä sitoutumisesta ja aktiivisuudesta olemme hyvin kiitollisia.

Faktalaatikko

Yhdistyksemme toimittua 60 vuotta
• Ilmatorjuntaupseeriyhdistys 26.11.1954 – 6.1.2010 ja Ilmatorjuntayhdistys 7.1.2010 lukien, niin
- Puolustusministerinä on Carl Haglund
- Puolustusvoimain komentajana kenraali Ari Puheloinen
- Ilmatorjuntajoukko-osastoja on vielä yksi, Lapin Ilmatorjuntarykmentti (v 2014 loppuun)
- Ilmatorjunnan tarkastajana on eversti Ari Grönroos
- Palveluksessa olevaan kenraalikuntaan kuuluu yksi ilmatorjuntaupseeri: Timo Rotonen
- Ilmatorjuntayhdistyksen valtuuskuntaa johtaa kenraaliluutnantti evp. Antti Simola
- Ilmatorjuntayhdistyksen hallituksen puheenjohtajana on eversti evp. Heikki Bergqvist
- Ilmatorjunta -lehden päätoimittajana on majuri Janne Kananen
- Ilmatorjunta -lehden 60. vuosikerta on meneillään ja lehteä on julkaistu 188 numeroa
- Ilmatorjunnan vuosikirja on julkaistu 20 kertaa, viimeisin v 2012.

Ilmasotakoulu - johtokeskus 06 -järjestelmän pääkoulutuspaikka

Ilmasotakoulu toimii johtokeskus (06) (JOKE(06)) valtakunnallisena pääkoulutuspaikkana. Tehtävän täyttämiseksi Ilmasotakoulun ilmatorjuntahenkilöstö kehittää yksikön koulutusta ja taistelutekniikkaa ilmatorjunnan eri toimintaympäristöissä, järjestää henkilökunnan koulutusta järjestelmään kuuluville laitteille ja tuottaa opiskelumateriaalia koulutukseen ja Maavoimien esikunnan ohjauksen mukaan. Seuraavassa Ilmatorjuntapatteriston johtoportaan (06) taisteluteknisen käsikirjan kirjoittanut kapteeni Ahti Piikki kertoo valmistuneesta teoksesta, kadetti Sakari Alanko kadettien johtokeskuskoulutuksesta Ilmasotakoulussa sekä kapteeni Petteri Törmänen taistelunjohtamisen haasteista johtamisjärjestelmien näkökulmasta.

Ilmatorjuntapatteriston johtoportaan (06) taistelutekninen käsikirja on valmistunut joukkojen käyttöön

Ilmasotakoulu sai tehtäväksi laatia Ilmatorjuntapatteriston johtoportaan (06) taisteluteknisen käsikirjan samanaikaisesti kalusto-ohjeiden kanssa. Käsikirjan kirjoitustyö on jatkunut vuosien ajan, koska johtamisjärjestelmät ovat kehittyneet koko kirjoitustyön ajan. Kirjaa ei ole haluttu julkaista keskeneräisenä, joten myös Maavoimien taistelu 2015 on huomioitu kirjaa kirjoitettaessa. Tällä hetkellä käsikirja on käsketty ottaa käyttöön koulutusohjeena ja se julkaistaan painettuna teoksena noin vuoden kuluttua.

Ilmatorjuntapatteriston johtoportaan (06) taistelutekninen käsikirja on tarkoitettu hyödynnettäväksi operatiivisten joukkojen yhtymässä, alueellisten joukkojen yhtymässä ja suurkohteessa. Koulutusohje on tarkoitettu erityisesti ilmatorjuntapatteriston johtoporras (06) (JOPO(06)-ITPSTO) henkilöstön käyttöön. Lisäksi koulutusohje on tarkoitettu puolustushaarojen esikuntien ilmapuolustus- ja ilmatorjuntahenkilöstölle sekä opetusmateriaaliksi sotilasopetuslaitoksille.

Koulutusohje antaa toimintamalleja, joita joukon kouluttajat ja johtajat voivat soveltaa annettujen tehtävien toteuttamiseksi ottaen kuitenkin huomioon koulutusohjeessa annetut rajoitukset. Koulutusohjeessa esitettyjen periaatteiden tarkoituksena ei ole rajoittaa johtoporras (06):n joustavaa käyttöä.

Johtokeskus (06):n organisaatioon kuuluu johto-osa sekä viisi jaosta: valvonta-, taistelunjohto-, viesti-, vartio- ja huoltojaos. Jaosrakenne ei kuitenkaan toimi siirryttäessä toteuttamaan johtokeskus (06):lle käskettyä tehtävää. Tämän johdosta ilmatorjuntapatteriston johtoportaan (06) taisteluteknisen käsikirjan taisteluteknisenä kantavana teemana onkin jaosrakenteen purkaminen ja taistelujaotuksen muodostaminen. Kirjassa on 280 sivua, josta noin puolet on tekstiosuutta ja loput sivut pääosin liitteitä, jotka tarkentavat leipätekstiä ja kertovat esimerkkejä taistelutekniikasta.

Koulutusohjeen rakenne on seuraava:

Luvussa 1 käsitellään ilmatorjuntapatteriston johtoporras (06):n organisaatio sekä henkilöstön, ryhmien, jaosten ja johtokeskus (06):n tehtävät.

Luvussa 2 käsitellään patteriston esikunnan suunnitteluprosessi sekä esikunnan toiminta.

Luvussa 3 käsitellään johtoporras (06):n taistelutekniikka.

Luvussa 4 käsitellään taistelun ja tulenkäytön johtaminen johtokeskus (06):n näkökulmasta.

Luvussa 5 käsitellään johtoporras (06):n käyttö eri toimintaympäristöissä.

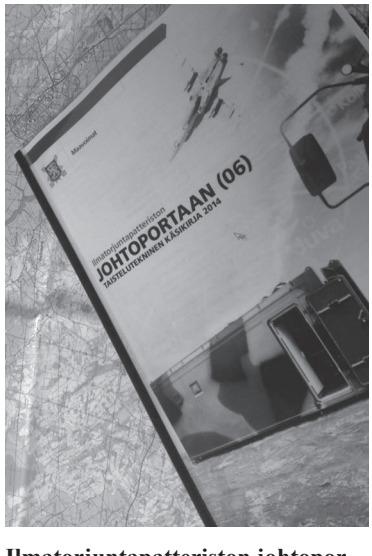

Ilmatorjuntapatteriston johtoportaan taistelutekninen käsikirja on valmistunut joukkojen käyttöön. Kuva: Kapt Santtu Eklund

Kapteeni Ahti Piikki palvelee Ilmasotakoulun Koulutuskeskuksessa kurssinjohtajana.

Ilmatorjunnan linkki 06-kalustoa koulutettiin ensimmäistä kertaa Ilmasotakoulussa helmikuussa. Kuva: Kapt Santtu Eklund

Kadettien johtokeskus 06 -koulutus Ilmasotakoulussa

Talvi teki tuloaan, mikä näkyi luonnossa tuulen mukana heiluvina lehdettöminä puina ja kaiken alleen peittämänä harmautena. Vallitsevana maisemana olivat hiekkadyynit ja äärettömiin jatkuvalta näyttämä meri. Tuuli yltyi ajoittain niin kovaksi, että sitä vasten olisi voinut heikompirakenteinen henkilö nojata, mutta ei ilmatorjuntakadetti. Oli ampumalaite, ilmatorjuntakonekivääri ja tulenjohtopaikka. Oli seitsemän periksi antamatonta kadettia ja seitsemän erilaista ajatusta siitä, että nyt piti nauttia luonnon raa´asta tarjonnasta, sillä keväällä ei päästäisi luontoäidin helmaan. Keväällä alkaisivat tuntemattomat johtokeskusopinnot ankarissa Ilmasotakoulun sisäolosuhteissa.

Tunnelmat olivat vuoden alussa odottavat. Myös siksi, että saisimme kuorma-autokurssin myötä uudet ajoluokat ajokortteihimme, mutta ennen kaikkea siksi, että autokoulun jälkeen alkaisivat opinnot täysin uuden aihekokonaisuuden parissa. Jokainen omalla kohdallaan odotti herkeämättä JOKE 06 -koulutuksen alkamista. Monella ei ollut aiheesta mitään aikaisempaa kokemusta, vaan kaikki tulisi olemaan täysin uutta. Tästä johtuen motivaatiokin uuden aiheen opiskeluun oli tavallista korkeammalla, kuten se on aina silloin kun kadetti tietää tulevansa oppimaan jotakin uutta. Joukostamme löytyi kuitenkin yksi varusmiesaikainen JOKE 06 -guru, joka loi alustavia tunnelmia omakohtaisilla kertomuksillaan aihekokonaisuudesta. Ennakkotunnelmia maustoivat lisää myös aikaisempien kurssien ilmatorjuntakadettien kertomat tarinat tulevasta koulutusjaksosta. Tarinat maalasivat kurssista varsin positiivisen kuvan, mikä osaltaan toi lisäkihelmöintiä opintojakson odottamiseen.

Jokaisen sormia syyhysi päästä myös käytännössä opettelemaan uusia järjestelmiä, joita olivat maalinosoitustutka 87M, taistelunjohtokeskus, ilmatorjunnan taistelunjohtoajoneuvo ja ilmatorjunnan linkki 06. Osajärjestelmien koulutus toteutettiin kuten armeijassa odottaa saattaakin: ensin teoria ja sitten käytäntö. Saimme myös seuraksemme samalle JOKE 06 -kurssille kolme aliupseeria maavoimien SAMOK-kurssilta.

Taistelunjohtokeskuskoulutus toteutettiin luokkaan rakennetuissa olosuhteissa ja taistelunjohtokeskuskontin sisällön puitteissa. Näissä kahdessa eri toimintaympäristössä ei kuitenkaan ollut ilmastointia ja lämmitystä suurempia eroavaisuuksia, mistä johtuen kadettikin ymmärsi, että samoja nappeja painamalla ja toimia tekemällä saatiin molemmissa ympäristöissä aikaiseksi tehokasta, joskin vielä totutteluvaiheessa olevaa, taistelunjohtamista. Kontin laskeminen ja nostaminen kuorma-autolla sujui lihasmuistista, joka oli luotu vuoden alussa maastoajoharjoituksessa Lahden kupeessa. Taistelunjohtokeskuskontin koulutuksessa kadeteille esiteltiin myös uusi koulutustapa, vertaiskoulutus. Vertaiskoulutus ei sellaisenaan kuulosta millään tavalla kenenkään maailmaa mullistavalta keksinnöltä, sillä vertaiskoulutusta tapahtui varmasti jo neandertalilaisten aikaan, jolloin toinen keksi käyttää keppi-kiviyhdistelmää työkaluna ja takoi sillä oppia toisen kalloon ja näin hänkin oppi käyttämään samaista objektia. Meidän koulutuksessa lähestymistapa oli hieman sivistyneempi kuin alkukantaisten esi-isiemme tapauksessa.

Meidät kadetit jaettiin pienryhmiin, joissa opiskelimme vajaassa

tunnissa omalle pienryhmällemme annetun aihealueen käyttäen käyttöohjetta apunamme. Kun aihe oli opiskeltu, koulutettiin se muille pienryhmille. Tällainen koulutustapa pakotti meidät kadetit käyttämään meille suotuja järjen lahjojamme. Oman pienryhmän aihe oli sisäistettävä, koska muuten olisi saanut kuunnella riittämiin vertaisten hienostunutta verbaalista kannustusta. Ettei lukijalle jäisi vääränlainen kuva koulutuksen toteutuksesta, niin ensimmäinen koulutus suoritettiin ammattikouluttajan toimesta.

Ilmatorjunnan taistelunjohtoajoneuvo on järjestelmä, jota varten oli alkuvuodesta käyty autokoulukin. Ajoneuvoja oli koulutukseen käytössä kaksi, mikä mahdollisti sen, että koulutuksessa pystyttiin kouluttamaan järjestelmien käyttöä kahdessa ryhmässä samanaikaisesti. Koulutus lähti käyntiin ajoneuvoon ja sen järjestelmiin tutustumisella sisätiloissa ja päättyi ulos maastoon antennimastoa pystyttäen sekä johtamisjärjestelmiä liikkeen aikana käyttäen. Myös tässä koulutuksessa meille sovellettiin vertaiskoulutusta hyvin samankaltaisena kuin edellä mainitun taistelunjohtokeskuksen koulutuksessa. Yksittäistä ilmatorjuntakadettia jäi hassuttamaan mielikuva sotavarustus päällä olevasta noin 120-kiloisesta ilmatorjuntamiehestä kiipeämässä johtamisajoneuvon katolle, jonka painoraja on 100 kiloa. Onneksi taisteluvarustuksen voi kuitenkin jättää hetkeksi maanpinnan tasolle kun lähipuolustus on kunnossa!

Maalinosoitustutkakoulutus oli varmasti ehkä jopa odotetuin osajärjestelmäkoulutus, sillä se oli uusi tuttavuus jokaiselle meistä ilmatorjuntakadeteista. Tutkan mittauskuntoon laittaminen lienee päässyt joidenkin uniin asti, koska se tehtiin niin useaan kertaan. Toistot ovat kehittyvän osaamisen perusta. Tutkakoulutusta varjostivat koulutuskaluston pienet toimintahäiriöt, mistä johtuen kolmen tutkan käyttö supistui ajoittain yhden tutkan käsittelyyn. Haasteet kuitenkin selätettiin, sillä ilmatorjuntakadetti ei vastoinkäymisistä masennu. Tämä tarkoitti vain sitä, että oli opittava nopeammin tutkan käyttäminen silloin kun oli itse vuorossa.

Ilmatorjunnan linkki 06:tta meitä kouluttamaan saapui Ilmasotakoululle Panssariprikaatista yliluutnantti Vesa Timonen. Hänellä oli tehtävänä kouluttaa meille kaikki ilmatorjunnan linkki 06:sta viikossa. Tehtävä kuulostaa lähes mahdottomalta ja sitä se osittain varmasti onkin, mutta saimme huomata, ettei mikään tehtävä ole mahdottomuus ihailtavan, rautaisen ammattitaidon edessä. Kiitos erinomaisesta koulutuksesta vierailevalle kouluttajallemme!

Kaikkien eri järjestelmien kouluttajat olivat ammattitaitoisia ja pystyivät toteuttamaan koulutuksensa omasta vastuullaan olleesta järjestelmästä siten, että yksittäinen ilmatorjuntakadettikin kykeni omaksumaan yhden kokonaisuuden ennen seuraavaan siirtymistä ja lopussa ymmärtämään muodostuneen kokonaisuuden. JOKE 06 -opintojakso oli järjestetty niin, että se toimi hyvänä kertauksena niille kadeteille, joille opetettavat asiat olivat tuttuja ennestään ja opetti tehokkaasti uutta asiaa niille, joille kaikki järjestelmät tulivat täysin uusina tuttavuuksina eteen.

Jokaisen JOKE 06 osajärjestelmän osaaminen nivoutui yhteen Ilmasotakoulussa järjestetyssä taisteluteknisessä opetustilaisuudessa ja taistelunjohtamisharjoituksessa. Saimme näissä kahdessa harjoituksessa luotua itsellemme kokonaiskuvaa siitä mihin JOKE(06) tulee sijoittumaan poikkeusoloissa, mitä tehtäviä sillä ja sen osajärjestelmillä tulee olemaan ja miten taisteluita johdetaan JOKE 06 -maailmassa. Harjoituksissa huomasi miten kaikki järjestelmät linkittyivät toisiinsa ja tukivat toimijoina toinen toistaan. Harjoituksissa tuli myös rutkasti lisäoppia käskyjen laatimisesta ja käskemisestä, mistä on aina kadetille hyötyä tulevana kouluttajana ja henkilökuntaan kuuluvana.

Voin varmasti puhua kaikkien ilmatorjuntakadettien puolesta sanoessani, että oppijan näkökulmasta pääsimme asetettuihin oppimistavoitteisiin. Tästä todisteena ovat jokaisen opiskelijan osoittama osaamistaso eri järjestelmiin liittyen ja kyky esittää perusteltuja ratkaisuja yksikön taistelutekniikkaan liittyen. Opintojaksojen myötä jää varmasti moni kadeteista odottamaan tilaisuutta päästä näyttämään osaamistaan JOKE06:een liittyviä järjestelmiä työelämässä kouluttaen.

Maalinosoitustutka tarjoaa välillä suojasavun kadettien koulutukseen. Kuva: Kad Eetu Lohi

Kadetti Sakari Alanko palvelee 98. Kadettikurssin ilmatorjuntaopintosuunnalla.

Taistelunjohtamisen haasteita

Johdanto

Ilmatorjunnan JOKE(06)- järjestelmän osalta ollaan siirtymässä uuteen aikakauteen. ITTH-laitteisto- ja ohjelmistoperhe korvataan johtokeskuksessa BMC2-laitteistolla, tärkeimpinä sovelluksinaan ITJ ja O-TASP. Samalla siirrytään myös verkottumisen edellytyksenä tähän asti käytössä olleista palvelinratkaisuista yksittäisten tietokoneitten muodostamiin verkkoihin. Nämä laitteisto- ja ohjelmistomuutokset, muuttuvat verkottumisratkaisut sekä ilmavoimien johtamisjärjestelmähanke (JADE C2) asettavat haasteita tulevalle toiminnalle.

BMC2:n etuina verrattuna ITTH-järjestelmään on sen parempi käytettävyys. Eduksi on myös luettava se, että nyt kaikki ilmatorjunnan tulenkäytönjohtamiseen tarkoitetut sovellukset toimivat samalla logiikalla. Koulutuksen ja käyttökokemusten myötä saadaan varmasti jatkossa havaintoja siitä miten TCP/IP-yhteyksiä tulee muodostaa, jotta johtokeskuksen kaikilla positioilla olisi käytössä sama tilannekuva. Tämä on varmasti aluksi haasteellista palvelinratkaisuun tottuneille kouluttajille ja käyttäjille.

Uuden ilmatorjunnan johtamissovellusten myötä ei ole kuitenkaan saatu ratkaistua ITTH:n JOKE(06)-järjestelmän taistelunjohtamiseen ja verkostokeskeiseen toimintatapaan liittyviä haasteita. Pääongelmana on se, että taistelunjohtaminen ja jopa ryhmityspäätökset perustuvat kokemuspohjaisiin uskomuksiin. Ne eivät nojaa nykyisen tekniikan mukaisten analysointi- ja uhkalaskentasovellusten mahdollistamiin perusteisiin. Tuloksena on usein se, että johdettavassa, sensorilla varustetussa tuliyksikössä on parempi tilannekuva kuin johtamishierarkiassa yläpuolella olevassa johtokeskuksessa. Näin ollen seurauksena voi olla se, että tulenkäytönjohtamiskomentojen käskeminen johtamiskategorioiden ”johtaminen” ja ”tukeminen” mukaisesti on perusteetonta. Lisäksi verkottuneessa järjestelmässä tilannekuvien vaihto pitäisi välittyä aukottomasti molempiin suuntiin. Usein ne välittyvät lähinnä johtajalta alaspäin. Lisäksi tuliyksiköiden todellisia tuli- ja näkemäalueita ei saada aina ylemmän tulenkäytönjohtajan käyttöön. Tuloksena ovat reaaliaikaiseen taistelunjohtamiseen ja sen suunnitteluun liittyvät päätösilluusiot eli toimimme ja teemme päätöksiä jatkuvasti reaktiivisesti ilman tilanneymmärrystä.

Suomessa suorituskyvyn kehittämisessä ja tutkimuksessa painotetaan liian usein fyysisen ulottuvuuden järjestelmiä tai informaatioulottuvuuden fyysisiä, teknisiä komponentteja. Tämä johtaa nurinkuriseen menettelyyn eli siihen, että kehittämisessä lähdetään aina liikkeelle ”tekniikan pää” edellä ja vasta sitten mietitään kognitiiviseen ja informaatioulottuvuuteen liittyviä, sotataidon ja johtamisen eifyysisiä tekijöitä. Näitä ovat esimerkiksi ne, miten kyseisillä välineillä soditaan ja miten niitä johdetaan käytössämme olevilla resursseilla meille ominaisissa toimintaympäristöissä.

Näistä syistä johtuen järjestelmien kehittämisessä pitäisi teknisen puolen rinnalla kiinnittää huomiota myös suorituskykyyn kognitiivisessa ulottuvuudessa ja informaatioulottuvuudessa. Näkökulman ajankohtasuutta tukevat myös maa- ja ilmavoimien uudistettujen taistelutapojen käyttöönotot sekä niiden vaikutukset ilmatorjunnan taistelunjohtamiseen.

Tilanneymmärryksen muodostaminen

Taistelunjohtamisesta vastaavan vuoropäällikön tilannetietoisuus suunnitteluvaiheessa koostuu arvioista tulevasta vihollisen toiminnasta ja sen vaikutuksesta sekä tiedoista omasta ryhmityksestä ja suorituskyvystä. Suunnitteluvaiheessa tilanneymmärrys syntyy kokonaisuudesta, joka koostuu tilannetietoisuuden elementeistä sekä vuoropäällikön käsissä olevan suorituskyvyn suunnitellusta käytöstä vihollisen toimintaa ja sen vaikutuksia vastaan tai niiden ehkäisemiseksi. Tilanneymmärryksen perusta muodostuu koulutuksesta, kokemuksesta sekä saaduista käskyistä, ohjeista ja arvioista. Tilanneymmärryksen perusteella tehtävä päätös on taistelusuunnitelma, joka on reaaliaikaisen taistelunjohtamisen perusta. Siitä ilmenee edellä mainittu kokonaisuus ja kyky arvioida tulevaisuutta.[1]

Reaaliaikaisessa taistelunjohtamisessa tilannetietoisuus muodostuu tilannekuvan perusteella tehdyistä havainnoista ja niiden perusteella tehdyistä välittömistä toimenpiteistä. Tilanneymmärryksen syntymiseen tarvitaan koulutuksen, kokemuksen ja ennen kaikkea taistelusuunnitelman luomaa kokonaisuutta, jonka avulla pystytään paremmin arvioimaan tulevaisuutta. Tilannetietoisuus vastaa kysymyksiin ”mitä nyt tapahtuu?” ja ”mitä pitää tehdä heti?”. Tilanneymmärrys vastaa kysymyksiin ”mitä kannattaa tehdä ilmenneiden tapahtumien johdosta?” ja ”miten päästään asetettuihin tavoitteisiin?”. Torjuntavuoron aikana tilanneymmärrykseen johtava sykli pyörähtää moneen kertaan kunnes se pysähtyy vuoron vaihtoon ja tarvittaessa torjunta-analyysiin. Päättyvän vuoron sen hetkinen tilannetietoisuus

[1] *Endsley, M.R. (1995): Human Factors - Towards A Theory of Situational Awareness. Texas: Human Factors and Ergonomics society; Endsley, M. & Garland, D.J. (ed. 2000): Situation Awareness Analysis and Measurement. Mahwah New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers*

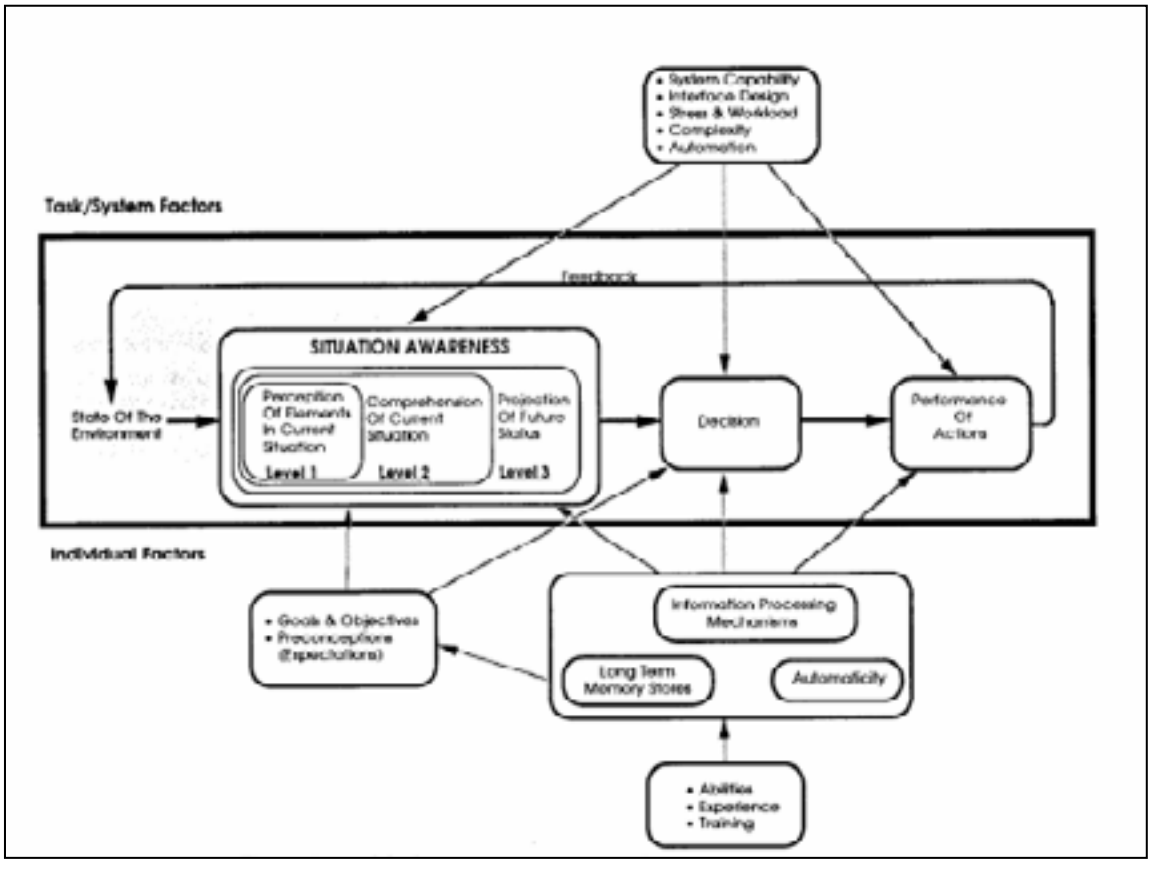

Tilanneymmärryksen muodostuminen.[2] (Situation Awareness suomennettu tilanneymmärrykseksi suomalaisen tiedon hierarkiakäsityksen mukaisesti).

[2] *Endsley (1995)*

siirretään uuden vuoron johtajalle tämän oman tilanneymmärryksen muodostamista varten.

Tilanneymmärryksen tasolla tarvitaan tulevaisuusaspektin vuoksi entistä enemmän koulutusta ja kokemusta. Työmuisti joutuu muodostamaan suurempia mieltämisyksikköjä, joten säilömuistin deklaratiivisten ja proseduraalisten lohkojen pitää olla hyvin ”ladattuja”. Tästä syystä korostuu myös ennen varsinaista torjuntaoperaatiota säilömuistiin talletettujen käskyjen, ohjeiden ja suunni telmien merkitys.

Tilanneymmärryksen yhtenä perustana olevien ohjeiden, suunnitelmien ja käskyjen tulkittavuutta ja merkitystä informaation lähteenä laskee kaksi seikkaa. Ensimmäisenä seikkana ovat samat terminologian ja fraseologian variaatiot kuten puheyhteyksissä. Lisäksi tulevat mukaan myös ilmavoimien ja maavoimien suunnitteluprosessien kielelliset eroavaisuudet. Toiseksi ilmavoimien ja maavoimien toimintatapamallit ja suunnitteluprosessit poikkeavat toisistaan. Niiden rytmit ovat yhdistettävissä toisiinsa, mutta se on hankalaa. Tuloksena on, että aikaa ja ajattelutyötä vaaditaan enemmän.

Toiminnan kehittäminen

Johtamisjärjestelmän kautta näyttöruudulla esitettävä ilmatilannekuva on ennen kaikkea semanttista informaatiota, koska siinä esitetään informaatiota ottamatta kantaa sen käytettävyydelle ja merkitykselle vastaanottajan päässä. Vuoropäällikön tulkitessa sen kuvia ja symboleja hän antaa tulkinnalleen merkityksiä. Tähän toimintaan hän käyttää työmuistia ja merkitysten lähtövarastona toimii säilömuisti. Hän käyttää kognitiivista kapasiteettiaan muodostaakseen ilmatilannekuvan visuaalisesta informaatiosta pragmaattista.

Ilmatilannekuvasta tulee pragmaattista informaatiota jouhevasti silloin, kun siihen yhdistetään puheyhteys ylempään tulenkäytön johtoportaaseen (TJ-PUHE ylös). Vielä parempaan lopputulokseen päästäisiin, jos johtamisjärjestelmä mahdollistaisi tuliyksiköiden ja sensorien paikkailmoituksien lähettämisen ja vastaanottamisen tuli- ja näkemäalueineen sekä asejärjestelmätietoineen. Vuoropäällikön ei tarvitse enää penkoa johtamisjärjestelmän suuresta informaatiomassasta hänelle merkityksellistä osuutta, vaan se on tehty hänelle valmiiksi. Näin ollen

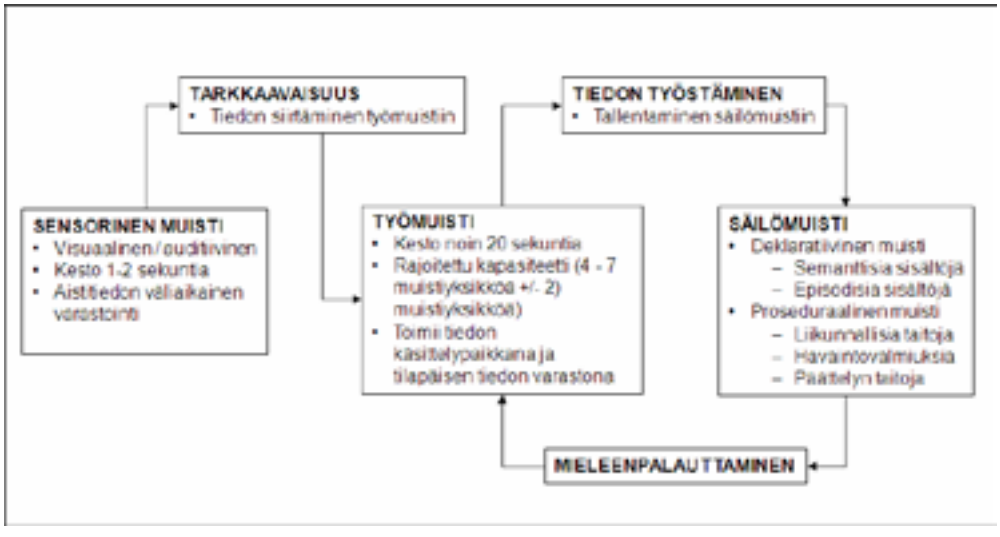

Muistitoimintojen periaatteellinen rakenne [3]

hänen on helpompi keskittää tarkkaavaisuutta niihin tilannekuvan osatekijöihin, jotka ovat myös ylemmän tulenkäytön johtajan mielestä relevantteja ja jotka on yhdistettävissä ilmatorjunnan tilanteen ja toimintaympäristön mukaiseen suorituskykyyn. Samaan pragmaattisen informaation kategoriaan voidaan lukea myös puheyhteys johdettaviin tuliyksiköihin ja sensoreihin (TJ-PUHE alas) sekä johtokeskuksen sisäinen informaatio.

SA-teorian tasolle 2 päästään, kun vuoropäällikkö kykenee yhdistämään saadun tilannetiedoksi muuntuneen informaation annettuun tehtävään ja tavoitteisiin. Toisin sanoen hän muodostaa itselleen tilannetietoisuuden tulkitun tilannekuvan perusteella, jolloin hän voi tehdä johtopäätöksiä toimenpiteistä huomioiden omien joukkojen suorituskyvyn ja vihollisen toiminnan.[4]

Tilannetietoisuuden muodostamista varten vuoropäällikkö työstää työmuistissaan saatuja tietoja vallitsevasta tilanteesta. Apuna hän käyttää säilömuistista nostettavia deklaratiivisen muistin episodisia eli kokemukseen sidottuja osuuksia sekä semanttisia osuuksia, joissa on ihmisen tiedollinen osaaminen käsitekarttoineen ja merkityksineen. Näitä osuuksia on ”ladattu täyteen” koulutuksella, harjoittelulla sekä taistelusuunnitelman laatimisella. Säilömuistin osuudet yhdessä työmuistin tietojen kanssa muodostavat mieltämisyksiköitä, jolloin vuoropäällikkö pystyy käsittelemään työmuistissaan suuremman määrän tietoa.[5]

Ongelmia voi syntyä, jos säilömuistin sisältö onkin ristiriidassa muodostetun tilannekuvan eli tiedon kanssa, esimerkiksi vihollisen muuttuneen hyökkäysprofiilin vuoksi. Jos aika ei riitä konstruoimaan parempaa tietämystä tilanteesta, niin säilömuistin proseduraalisen osan päättely- ja ehdollistamistaitoja ei päästä käyttämään optimaalisesti. Seurauksena on, että tilannetietoisuutta edellyttävä päätöksenteko viholliseen liittyvistä välittömistä toimenpiteistä sekä tilanneymmärryksen muodostaminen vaikeutuu. Sama vaikutus syntyy, jos yhteydet ylöspäin ovat poikki tai vain osa yhteyksistä on käytössä.

Informaation ristiriitaisuuden tai puutteen aiheuttamat vaikeudet on rinnastettavissa informaation totuusarvoon liittyvään ongelmaan. Ilmatilannekuvassa tuleva informaatio pitää lähtökohtaisesti käsittää tosi-informaationa eli analysoituna, vahvistettuna tilannetietona yhteisessä tilannekuvassa. Vuoropäällikön on kuitenkin suhtauduttava tähänkin kriittisesti, koska informaation tulkinnassa tai teknisissä prosesseissa on voinut tapahtua virhe jossain muualla yhteistä ilmatilannekuvaa tekevissä johtokeskuksissa tai niiden sensoreissa. Toinen syy voi olla se, että sillä hetkellä käytössä olevat sensorit eivät näe maaleja tutkakatveiden tai vihollisen elektronisen

---

[3] Saukonoja, I. (2004): Päätöksenteon psykologiaa. Päätöksenteko pelastustoiminnan johtamisessa. Pelastusopiston julkaisu 21. Kuopio: Pelastusopisto Saukonoja (2004), 116

[4] Endsley (Endsley, M. & Garland, D.J. ed. 2000): Situation Awareness Analysis and Measurement. Mahwah New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers, 7

[5] Vrt. Saariluoma, P. (2002): Ajattelu työelämässä. Erehdyksistä mahdollisuuksiin. Helsinki:WSOY, 39–40; Saukonoja (2004), 41; Sinkkonen, I., Kuoppala, H., Parkkinen, J. & Vastamäki, R. (2006): Käytettävyyden psykologia. Helsinki: Edita Publishing Oy, 174–175

häirinnän seurauksena.

Kleinin RPD-malli (Recognition-primed decision model) kuvaa samaa asiaa. Jos tuleva tieto vallitsevasta tilanteesta ei vastaakaan säilömuistin deklaratiivisen osuuden sisältöjen luomia odotuksia, niin päätöksenteko vaikeutuu.[6] Kriittisyys on siis säilytettävä mahdollisen harhan tai erheen vuoksi.

Vuoropäällikkö joutuu siis päättämään mitä omia sensoreita otetaan käyttöön, jotta ilmatilannekuvan laatu ja sitä kautta luotettavuus paranevat. Käyttöönotossa on huomioitava uhka-arvion mukainen riskitaso. Jos uusien sensorien tulokset poikkeavat aikaisemmin saadusta tai oletetusta tilannetiedosta, niin työmuistia rasitetaan enemmän. Tämä johtuu siitä, että tilannetieto on irrotettu aikaisemmasta asiayhteydestään. Se on muuttunut takaisin informaatioksi, joten tarkkaavaisuutta ja työmuistia joudutaan käyttämään lisää totuusarvollisen tiedon ja sitä kautta tilannetietoisuuden muodostamiseksi.

Todenmukaisilla tuli- ja näkemäalueilla parannetaan ilmatorjunnan johtokeskuksien käsitystä tuliyksikköjen suorituskyvystä erilaisissa maalitilanteissa eli parannetaan tilannetietoisuutta. Samalla parannetaan tuliyksikköjen tietoisuutta toistensa tilanteesta ja suorituskyvystä. Tällä menetelmällä vähennetään ”over kill” -tilanteita ja rajoitetaan ohjuskulutusta johtamisyhteyksien ollessa poikki ja tulialueiden ollessa päällekkäisiä.[7] Näillä toimenpiteillä on samalla muutettu pragmaattisen ja semanttisen informaation määrän välistä suhdetta edullisemmaksi. Puheyhteys ei voi kuitenkaan saada pelkkää varamenetelmästatusta, vaan sen on oltava ykkösenä ennen datayhteyksiä yhteyksien muodostamisjärjestyksessä.

Muodostuneen ”sodan sumun” hälventämiseksi apu löytyy koulutuksesta ja kokemuksesta, suunnitteluvaiheesta ja aiemmin mainituista simulaatio- ja laskentasovelluksista. Tarkkaavaisuutta ohjaa säilömuistista kumpuava kognitiivinen kartta ympäröivästä maailmasta eli ihmisen tiedolliset ja käsitteelliset tietorakenteet. Suunnitteluvaiheessa simuloitujen sotapelien hypoteesit auttavat poimimaan muuttuneesta tilannetiedoista merkityksellisimmät osat, josta uhkalaskentaohjelmien tuella muokataan uusi käsitys vihollisen aikomuksista ja sen vaikutuksista sekä niihin vastaavista omista toimenpiteistä.

SA-teorian taso 3 eli tilanneymmärrys saavutetaan edellä kuvatulla tavalla. Tilanneymmärrys mahdollistaa reaaliaikaiseen taistelunjohtamiseen kuuluvat päätökset. Päätösilluusioiden mahdollisuus on minimoitu Tehtyjen päätöksien jälkeen sama kierros alkaa uudelleen. Päätöksien vaikutuksesta syntyy uutta tilannekuvaa, jota havainnoidaan mukaisesti ja muodostetaan uusi tilannetietoisuus ja sitä kautta tilanneymmärrys.

Vuoron päätyttyä pidetään johtokeskuksen sisäinen torjunta-analyysi. Historiatallenteiden avulla tuotetaan tietoa onnistumisista ja epäonnistumisista sekä niihin vaikuttaneista tekijöistä. Vuoropäällikkö osallistuu vielä seuraavaan analyysiin, jossa mukana ovat alajohtoportaat, tuliyksiköt ja tarvittaessa valvontasensorit. Korkean järjestelmäintegraatiotason mahdollistamana voidaan edellä mainituilla laskentasovelluksilla suorittaa lisäanalyysejä käyttäen hyväksi kaikkien torjuntaan osallistuneiden toimipaikkojen historiatallenteita.

Torjunta-analyysit tuottavat kokemusperäistä viisautta. Ne muodostavat uusia tietorakenteita eli skeemoja, ja merkityssisältöjä eli skriptejä tallennettavaksi säilömuistiin. Seuraavassa torjuntaoperaatiossa ne ovat päivitettyjä osia työmuistin kapasiteettirajoituksia kiertävien mieltämisyksiköiden rakentamista varten.

Hyvätkään suunnitelmat eivät pidä aina paikkaansa dynaamisesti muuttuvassa toimintaympäristössä. On tekijöitä, joita ei ole voitu ottaa huomioon suunnitteluvaiheessa ja joita ei voi mallintaa uhkalaskenta- maalinosoituslaskentasovelluksilla. Vuoropäälliköllä voi olla myös käsitys siitä, että hänellä on hyvä tilanneymmärrys, mutta virhe tilannetietoisuuden ja yhteisen ilmatilannekuvan muodostamisessa on sattunut muualla tai vihollinen on onnistunut harhauttamistoimenpiteissään. Tieto ja tietoisuus ovat siis irronneet todellisesta asiayhteydestään ja jaossa on disinformaatiota, jota ei havaita valheeksi eli informaation tulkinta on harhaista. Tällöin on vaara joutua reaktiiviseen päätöksentekoon, jolloin tuloksena voi olla erhe tai päätösilluusio. Samassa tilanteessa ollaan, jos vihollisen toiminnan johdosta, yhteys- tai laitevian vuoksi tai muusta syystä joudutaan toimimaan puutteellisen tilannekuvan varassa. Silloin koulutus, kokemus ja hiljainen tieto auttavat intuitiivisesti tekemään mahdollisesti oikeita ratkaisuja. Intuition hyvänä rakennusaineena toimii myös aiemmin kuvatun mukainen suunnitteluvaihe.

Kapteeni Petteri Törmänen palvelee Ilmasotakoulun Koulutuskeskuksessa johtamisen opettajana.

---

[6] Klein (ed. Endsley & Garland 2000), 54–57

[7] Sipilä, P. (2010): Ilmatorjunnan tulenkäytön johtamisen toiminnallisuuksien jatkokehittäminen. Esiupseerikurssin 62 tutkielma. Maanpuolustuskorkeakoulu, 10–11; 12–17

Eversti (EUP)
Ahti Lappi

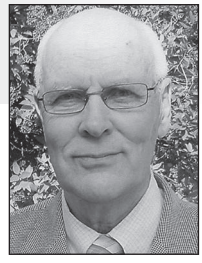

Miksi Viipuri menetettiin?

Jatkosodan katkerimpia tappioita oli Viipurin menetys 20.6.1944 melkein taistelutta. Ylipäällikkö, marsalkka Mannerheim yllättyi tästä erityisesti ja vaati syyllisiä sotaoikeuteen. Syytetyiksi ja tuomituiksi joutuneet 20. Prikaatin upseerit, eversti **Armas Kemppi** ja majuri **Kurt Bäckman**, tosin olivat tappioon vähemmän syyllisiä kuin heidän esimiehensä. Suurin syyllinen taisi olla Päämaja itse. Eipä ollut ilmavoimien johdollakaan puhtaita jauhoja pussissa. Sodassa isot johtajat voivat tehdä isompia virheitä kuin pienet johtajat.

Miksi puolustukseen ei valmistauduttu ajoissa?

Suomalaiset joukot valtasivat Viipurin takaisin elokuun lopussa 1941. Ensimmäisenä ilmatorjuntajoukkona saapui kaupunkiin helsinkiläinen Ilmatorjuntapatteristo 1, joka kuitenkin luovutti kaupungin suojaamistehtävän Kouvolassa perustetulle Ilmatorjuntapatteristo 5:lle syyskuun alussa. Sen jälkeen, kun koko Karjalan kannas oli vallattu, Viipurin puolustuksen valmisteluun olisi ollut käytettävissä yli kaksi ja puoli vuotta – miksi sitä ei tehty?

Viipuri oli vuosina 1942−1944 suurehko varuskuntakaupunki, kuten ennen talvisotaakin, mutta puolustukseen soveltuivat lähinnä vain ilmatorjuntajoukot. Kaupungin puolustukseen olisi pitänyt ryhmittää joku divisioona valmiiksi. Viipurin varsinaiset puolustuslinjat olisi pitänyt rakentaa yli tykin kantaman päähän kaupungista, osittain linnoitettu Vammelsuu−Taipale -linja (VT-asema) noudattikin tätä ajatusta, mutta oli heikosti rakennettu. Linnoitustöitä johtanut kenraaliluutnantti **Edvard Hanell** antoi kyllä yhtymille käskyjä ja ohjeita, mutta tuloksia ei syntynyt. VT-asema murtui Kuuterselässä puna-armeijan suurhyökkäyksessä nopeasti. Seuraava puolustuslinja Viipuri−Kuparsaari−Taipale (VKT-asema) oli vielä huonommin valmisteltu, yhtään korsua ei ollut valmiina kesäkuussa 1944. Viipurissa ei ollut kunnollisia puolustusasemia, joten 20. Prikaatilla ei ollut edellytyksiä tehokkaaseen torjuntataisteluun. Eikä se ollut prikaatin vika.

Ylimmät johdot tekivät isoja virheitä

Karjalan kannaksella oli jatkosodassa puolta vähemmän joukkoja kuin talvisodassa, vaikka joukkojen kokonaismäärä oli kaksinkertainen – mihin se perustui? Maavoimien joukkojen ja myös ilmavoimien ilmatorjuntajoukkojen painopiste oli Aunuksessa ja Itä-Karjalassa, mistä ryhdyttiin siirtämään joukkoja Kannakselle vasta puna-armeijan suurhyökkäyksen alettua. Eikö tämä todista, että Päämaja oli tehnyt pahan virheen? Presidentti **Risto Rytikin** totesi, että ”*takaovi jäi raudoitetuksi, mutta paraatiovi on auki.*” Jos Neuvostoliiton ilmavoimat olisivat katkaisseet ainoan rautatieyhteyden (mikäpä sen olisi estänyt), joukkojen tulo Viipuriin olisi viivästynyt, ja peli olisi menetetty. 20. Prikaati ei olisi ehtinyt Viipuriin ajoissa (liian myöhään se nytkin tuli), eikä JR 61 Tienhaaraan. Päämajan virhe ei kuitenkaan kostautunut, kun vihollisen johto teki isomman virheen.

Entä jos puna-armeija olisi aloittanut hyökkäyksen ensin Syvärillä? Tai jos se olisi aloittanut suurhyökkäyksen yhtä aikaa Syvärillä ja Kannaksella? Puna-armeijan resurssit olisivat kyllä riittäneet siihenkin. Silloinhan ei olisi voitu irrottaa joukkoja Syväriltä ja siirtää niitä Kannakselle. Huonosti olisi käynyt. Stavka taisi tehdä suurempia virheitä kuin Päämaja…

20. Prikaatilla ei ollut mahdollisuuksia

Jatkosodan aikana ryhdyttiin perustamaan divisioonien tilalle prikaateja. 31.10.1943 annetulla käskyllä muodostettiin kolme uutta prikaatia: 19., 20. ja 21. Prikaati. Niiden runkoina toimivat jalkaväkirykmenteistä muodostetut pataljoonat. 20. Prikaatiin kuului myös yksi raskas ja yksi kevyt tykistöpatteristo. Ilmatorjuntaa prikaatissa ei ollut eikä sitä myöskään sille alistettu. Tämä saattoi johtua siitä, että ilmatorjuntajoukot kuuluivat ilmavoimiin (pl. panssarijlmatorjuntapatteri). Divisioonilla oli tavallisesti ilmatorjuntapatteristo tukenaan, joten samaa periaatetta olisi voitu ja pitänyt noudattaa tässäkin. 20. Prikaatin jättäminen ilman ilmatorjuntaa oli suorastaan virkavirhe! Tästä kantoi vastuun Ilmavoimien esikunta. (Tästä viisastuneena prikaateihin liitettiin sodan jälkeen omia ilmatorjuntayksiköitä).

20. Prikaati sai 12.6. käskyn siirtyä Kannakselle. Rautatiekuljetukset toteutettiin 15.−18.6. lähes ongelmitta, yksikin ilmahyökkäys olisi aiheuttanut ratkaisevan viivytyksen. Prikaati

saapui Viipuriin viime tingassa, eikä puolustusvalmisteluihin jäänyt riittävästi aikaa. Hämmästyttävää on, ettei ylempi johtoporras (IV AKE) ollut toteuttanut juuri mitään valmisteluja prikaatin hyväksi. Armeijakunnan komentaja ilmoitti, että armeijakunta vastaa Viipurin puolustuksesta 20.6. klo 18:00 saakka. Todellisuudessahan Viipuri oli tuohon aikaan jo menetetty. Eikö tämä silloin ollut IV AKE:n vika?

Kuten tiedetään, taistelu Viipurista meni ihan pieleen ja kesti vain viisi tuntia. Eräs ylimmän johdon pahimpia virheitä oli panssarinyrkkien ja -kauhujen koulutuksen ja jaon viivyttäminen. Joistakin asioista voi kyllä syyttää eversti Kemppiäkin, mutta taistelu oli tuomittu epäonnistumaan enimmäkseen ylempien johtoportaiden tekemien virheiden takia. Päämaja ja IV AKE jättivät tekemättä ison joukon toimenpiteitä, joiden ansiosta Viipuria olisi voitu puolustaa, ainakin vähän pitempään. Pidettiinhän Viipuria hallussa talvisodassakin loppuun asti, vaikka vihollisella oli suurempi ylivoima. Kun kerran puna-armeija pysäytettiin Talin−Ihantalan taisteluissa, miksi ei myös Viipurissa?

Ilmatorjuntarykmentti 3 ei saanut torjuntavoittoa

Ilmatorjuntarykmentti 3 oli vastuussa Viipurin ilmapuolustuksesta. Viipurissa oli vain sen I Patteristo, johon kuului 9.6.1944 kaksi raskasta ja yksi kevyt ilmatorjuntapatteri sekä yksi kevyt ilmatorjuntajaos. II Patteristo suojasi Vuoksenlaakson kohteita. Rykmentin hajauttaminen heikensi Viipurin ilmapuolustuksen tehokkuutta.

Neuvostoliiton suurhyökkäyksen alkaessa kaukotoimintailmavoimat (ADD) sai käskyn tuhota Viipurin rautatiesolmun yöllä 9.−10.6.1944. Operaatioon osallistui 600 konetta, pommituskorkeus oli 4100−4300 metriä, maalialue 5000 x 900 metrin suuruinen keskipisteenä rautatieasema. Pommeja oli koneissa noin 6000 kpl. Pommitusmuodostelmat törmäsivät kuitenkin ankaraan ukkosrintamaan, ja operaatio jouduttiin keskeyttämään. Ilmatorjuntarykmentti 3:lla ei olisi ollut mahdollisuuksia torjua massapommituksia, Viipuri olisi tuhoutunut täysin. Viipuri pelastui pelkällä tuurilla.

Viipuria pommitettiin 14. ja 15. kesäkuuta, jolloin mukana oli myös ADD:n koneita (75 kpl IL-4), sekä uudelleen 17.6. Pommituslentoja oli noin 380, pommeja pudotettiin pari tuhatta. Vaurioita syntyi aika paljon, mutta myös vihollinen menetti kuusi konetta. Rykmentin vahvennukseksi saatiin 16.6. aamuyöllä 104. Rask. It.Ptri, joka ryhmittyi Tammisuon kukkulalle. 17.6. saapui Helsingistä 107. Rask.It.Ptri Tammisuolle, jolloin 104. Rask.It.Ptri lähti pois, sitä olisi kyllä tarvittu.

Samoihin aikoihin, kun 20. Prikaati saapui Viipuriin, Ilmatorjuntarykmentti 3 sai 18.6. ip ristiriitaisia ohjeita mm. IV AK:n ilmatorjuntakomentajalta, everstiluutnantti **Eino Pietariselta.** Ristiriita oli jo siinäkin, ettei It.R 3 ollut IV AKE:n johdossa, vaikka oli sen alueella. Ohjeen mukaan rykmentin piti valmistautua siirtämään yksiköitään vesistölinjan pohjoispuolelle. Huoli oli ymmärrettävä, kun käytössä oli vain vähän autoja, joilla raskaita tykkejä voitiin liikutella. Rykmentin komentaja ryhtyi siirtämään joukkojaan jo 18.6. illan aikana. 82. Rask.It.Ptri siirtyi Patterinmäeltä suoraan Lappeenrantaan, samoin pääosa torjuntakeskuksesta. 107. Rask.It.Ptri siirtyi Tammisuolta Rautakorpeen. 105. Rask.It.Ptri jäi paikalleen Hietalaan, mutta sai esikäskyn siirrosta pois. 98. Kev.It.Jaos siirtyi Hovinmaan aukeille.

40 mm:n tykeillä varustettuja kevyitä jaoksia jäi kuitenkin vielä Viipuriin. 101. Kev.It.Jaos ryhmittyi

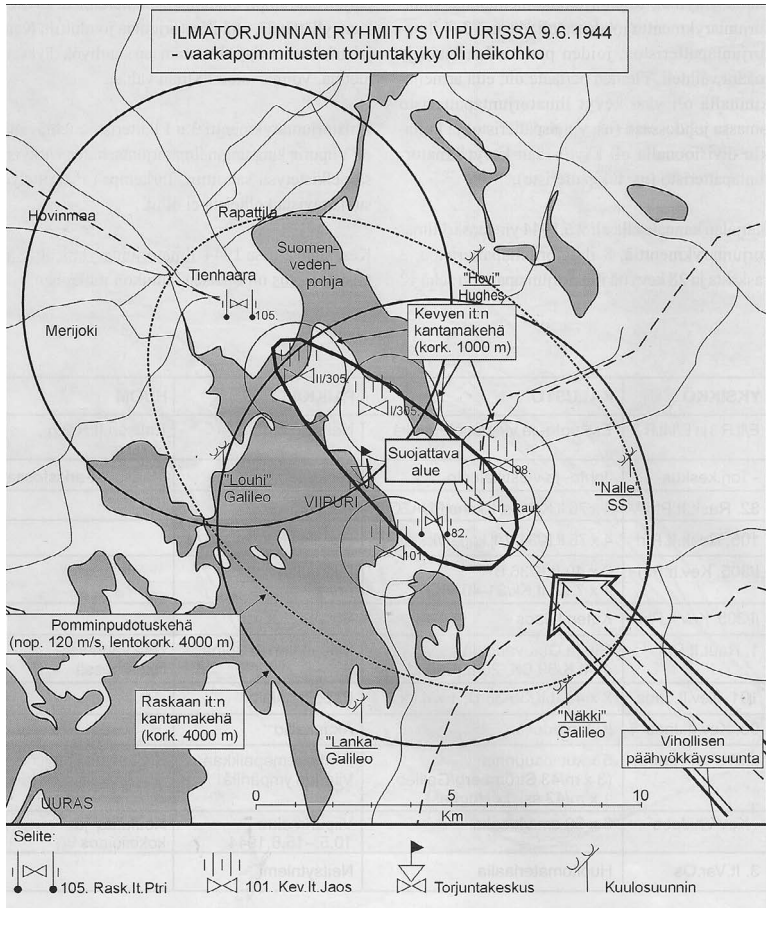

Viipurin ilmatorjunta 9.6.1944. Käytössä oli lisäksi 16.−18.6. yksi raskas it.patteri Tammisuolla, mutta ryhmitys oli liian takapainoinen.

82. Rask.It.Ptri siirtyi 18.6. pois Viipurin Patterinmäeltä. Kalustona oli 76 It.K/31 ss. (SA-kuva)

Patterinmäelle, ja 305. Kev.It.Ptrin I Jaos oli etupainoisesti asemissa Akanmäen itärinteellä jalkaväen tukilinjan takana. II/305. Kev.It.Ptri oli asemissa Sorvalissa. Myös IV AK:n ilmatorjuntajoukkoja siirtyi edestä Viipurin kautta Vuoksen yli. 5. Kev.It.Ptrin I Jaos oli 19.6. asemissa Tervaniemessä ja II Jaos Sorvalissa. Sieltä jaokset siirtyivät 20.6. Neitsytniemeen, Hietalaan ja lopuksi Tienhaaraan. Myös panssarimatorjuntapatteri oli 19.6. aamulla Sorvalin sillan suojana, mutta käskettiin sitten muualle.

Edessä olleet 101. Kev.It.Jaos ja I/305. Kev.It.Ptri joutuivat mukaan taisteluihin 20.6. aamulla. Aamupäivän kuluessa kevyet jaokset saivat käskyn irtautua Viipurista ja siirtyä Vuoksen yli uusiin tehtäviin. It.R 3:n torjuntakeskus lopetti toimintansa 20.6. klo 10:00. Viipuriin ei jäänyt mitään ilmatorjuntaa.

Päämajasta lähetettiin 20.6. klo 12:30 ilmavoimien komentajalle seuraava sanoma: *”Ilmavoimien komentajaa käsketään viipymättä käyttämään Viipurissa ja lähimmässä ympäristössä olevat It.R 3:n yksiköt lähinnä rautatiekuljetusten, rautatiesolmukohtien, siltojen ja huoltokeskusten ilmatorjuntaan. Ilmatorjunta on järjestettävä rataosilla tärkeysjärjestyksessä Elisenvaara−Virasoja−Lappeenranta ja Koria−Simola. Rautatiesolmuna Elisenvaara ja Hiitola, huoltokeskuksena Pulsa on huomioitava. Vuoksenlaakson eri kohteiden ilmatorjunnassa olevia It.R 3:n yksiköitä ei toistaiseksi siirretä muualle. Poikkeuksen tekevät Antrean rautatiesillan ja Kuukaupin ylimenokohdan torjunnassa olevat yksiköt, jotka vapautuvat ilmatorjuntatehtävästään heti kun IV AK käsketään ottamaan niiden ilmatorjuntavastuu.”* Eversti **F. Helminen** välitti tämän käskyn It.R 3:lle klo 14:00. Käskyhän oli toteutettu jo ennen kuin se oli annettu…. Vähän erikoista oli, että Päämaja johti ilmatorjuntajoukkoja, vaikka ilmatorjunnan johtovastuu oli Ilmavoimien esikunnalla. Johtosuhteet vaikuttivat epäselviltä.

Ilmatorjuntarykmentti 3 Viipurissa oli paljon heikompi ja huonommin varustettu kuin It.R 1 Helsingissä ja It.R 2 Kotkassa. Raskailla pattereilla oli sekalainen 75−76 mm:n aseistus, Vickers-, Škoda- ja SS-tykit, ei 88 mm:n tykkejä eikä tutkia (Irja). Miksi näin oli? Viipurissa olisi tarvittu parempaa asekalustoa ja yksi Irjatutkakin olisi parantanut torjuntakykyä merkittävästi. 20. Prikaatin jättäminen Viipuriin taistelemaan ilman minkäänlaista ilmatorjunta-aseistusta oli joka tapauksessa karkea virhe. Rykmentin viestiupseerina toiminut **Aarne J. Aarnio** totesi haastattelussa, että *”20.6.1944 taivas oli täynnä vihollisen maataistelukoneita, eikä käytössä ollut yhtään ilmatorjunta-asetta”.* Torjuntavoittoa ei voi saavuttaa ilman ilmatorjuntaa.

Näin jälkikäteen voi tietysti todeta, että Viipuri olisi luultavasti menetetty joka tapauksessa rauhansopimuksen yhteydessä, kuten kävi talvisodassa. Jos Viipurissa olisi taisteltu enemmän, kaupunki olisi myös tuhoutunut pahasti.

Viipurissa oli 20.6.1944 ap vielä kolme 40 mm:n it.jaosta, mutta ne käskettiin pois. 20. Prikaati jäi täysin ilman ilmatorjuntaa. (SA-kuva)

Majuri Tommi Lappalainen
Maanpuolustuskorkeakoulu
Strategian laitos

Muuttuva Nato

Euroopan puolustamiseksi perustettu Nato on yli vuosikymmenen ajan keskittynyt voimakkaasti oman alueen ulkopuolella toteutettavaan kriisinhallintaan. Ukrainan kriisi, Afganistanin operaation päättyminen ja Yhdysvaltojen huomion siirtyminen Euroopasta Kaukoitään pakottavat Naton määrittämään uudelleen sotilasliiton tehtävien painotuksen. Onko aktiivisen kriisinhallinnan aikakausi päättymässä ja perinteinen kollektiivinen puolustus palaamassa sotilasliiton tehtävien keskiöön?

Ukrainan kriisi muuttaa länsimaiden turvallisuusajattelua

Vaikka Ukrainan kriisi ei ole millään muotoa vielä ohi, voidaan kevään tapahtumilla todeta olevan laaja-alainen vaikutus länsimaiseen turvallisuusajatteluun ja käsityksiin uhkamalleista. Vielä muutama vuosi sitten Euroopassa uskottiin laajasti, että erityisesti taloudelliset keskinäisriippuvaisuudet ja lisääntyvä kansainvälinen yhteistyö tekevät valtapolitiikan ja sotilaallisen voimankäytön mahdottomaksi Euroopassa. Kuluneena keväänä Ukrainan kriisi on aiheuttanut kolauksen yhteistyövaraiselle turvallisuusajattelulle. Yhä useammassa Euroopan maassa näkemykset Venäjästä ovat muuttumassa. Presidentti Niinistö totesi kuvaavasti, että ”Eurooppa on saanut herätyksen. Rauha ei ole itsestäänselvyys.”

Venäjä on konkreettisesti osoittanut omaavansa kyvyn ja tarvittaessa olevansa valmis käyttämään sotilaallista voimaa Euroopassa. Ennen Ukrainan kriisiä monissa maissa Euroopassa sotilaallisen konfliktin mahdollisuus arvioitiin häviävän pieneksi. Euroopassa ei nähty merkittäviä sotilaallisia uhkakuvia ja sotilasliiton ensisijaisena tehtävänä oli toimia oman alueen ulkopuolella välillisesti länsimaihin kohdistuvia uhkia vastaan. On selvää, että Ukrainan kriisi synnyttää aivan uudenlaista keskustelua Euroopan yhteisestä turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta. On helppo ennustaa, että jatkossa perinteiset sotilaalliset uhkakuvat ovat palaamassa Euroopan maiden turvallisuusajattelun keskiöön. Ukrainan kriisin jälkeen myös Nato joutuu määrittämään uudelleen suhteensa Venäjään.

Kuluneen kevään aikana erityisesti Naton itäiset jäsenmaat ovat vaatineet yhä voimakkaammin, että Venäjän hyökkäyskynnyksen nostamiseksi Naton on vahvistettava läsnäoloaan lisäämällä joukkojaan sotilasliiton itärajalla. Baltian maat vaativat konkretiaa turvatakuiden takeeksi. Ukrainan kriisin aikana Baltian maiden vaatimuksesta Naton läsnäoloa on lisätty maiden alueella. Ilmatilanvalvonnasta vastaavin hävittäjien määrä on kolminkertaistettu, itämerelle on tuotu viisi partiointialusta ja kuhunkin Baltian maahan ja Puolaan on sijoitettu 150 Yhdysvaltojen sotilasta. Lisäksi on keskusteltu ilmatorjuntaohjusjärjestelmien sijoittamisesta pysyvästi Baltian maihin. Lienee selvää, että Ukrainan kriisin jälkeen Naton Itäisen Keski-Euroopan maat tulevat vaatimaan, että tulevaisuudessa Naton on keskityttävä yhä enemmän Euroopan alueen kollektiivisen puolustuksen kehittämiseen.

Mihin Nato keskittyy Afganistanin jälkeen?

Nato on osaltaan uudenlaisen haasteen edessä Afganistanin ISAF-operaation päättyessä nykymuodossaan kuluvan vuoden loppuun mennessä. Eräiden asiantuntijoiden mukaan operaation päättyminen merkitsee Yhdysvaltoihin 11. syyskuuta 2001 tehdyistä terrorihyökkäyksistä alkaneen kokonaisen sotilaallisen aikakauden päättymistä. Lähes viidentoista vuoden ajan Naton toiminnassa korostettiin kansainvälisestä terrorismista, hajoavista valtioista ja ilmastonmuutoksesta aiheutuvia uhkia. Sotilasliiton ensisijaisena tehtävänä nähtiin näiden uhkien heijastevaikutusten torjumiseksi toteutettu oman alueen ulkopuolella toteutettu kansainvälinen kriisinhallinta ja erilaiset humanitaariset operaatiot.

Afganistanin operaation päättyessä ja Ukrainan kriisin jälkiselvittelyiden jälkeen Nato joutuu arvioimaan uudelleen kansainvälisen turvallisuuden luonnetta ja Euroopan keskeisiä uhkakuvia. Ukrainan kriisi ja Venäjän toimet ovat muistuttaneet Natoa oman alueen puolustamisen tärkeydestä. Naton pohdintaa ei helpota, että Euroopassa jäsenmailla

Suomen turvallisuusympäristö on muutoksessa!

on toisistaan poikkeavia strategisia intressejä jo pelkästään maiden erilaisen maantieteellisen sijainnin takia. Myös jäsenmaiden tulkinnat Ukrainan kriisistä vaihtelevat. Taustalla vaikuttavat maiden historialliset, maantieteelliset, taloudelliset ja poliittiset erot. Venäjä näyttää erilaiselta eri jäsenmaista katsottuna.

Yhdysvaltojen huomio Euroopasta Tyynellemerelle

Tulevina vuosina Yhdysvallat on ainakin osittain siirtämässä poliittisen, taloudellisen ja sotilaallisen huomiotaan yhä enemmän Kaukoidän suuntaan. Yhdysvaltojen johdon puheissa toistetaan jatkuvasti, että maan asema Euroopassa on muuntumassa. Muuntumisella tarkoitetaan Yhdysvaltain pienempää sotilaallista roolia Euroopassa.

Aiemmin eurooppalaiset Natomaat ovat voineet luottaa Yhdysvaltojen ylivoimaiseen sotakoneistoon ja maan tasapainottavaan sotilaalliseen läsnäoloon Euroopassa. Alkava "Tyynenmeren vuosisata" pakottaa Naton eurooppalaisten jäsenmaiden ottavan yhä suuremman vastuun Euroopan alueen puolustuksesta. Tulevaisuudessa uudenlainen mahdollisesti nykyistä eurooppalaisempi Nato joutuu ottamaan enemmän vastuuta oman alueensa turvallisuusjärjestelyistä.

Eurooppaan keskittyvä Nato

Kaiken kaikkiaan voidaan sanoa, että Afganistanin operaation päättyminen, Ukrainan kriisin seurannaisvaikutukset ja Yhdysvaltojen huomion väheneminen Euroopassa pakottavat Naton arvioimaan uudelleen keskeisiä uhkakuvia.

Suomen kannalta Naton toiminnan painopisteen muutosta kriisinhallinnasta entistä vahvemmin Euroopan alueen kollektiiviseen puolustukseen voidaan pitää monessa mielessä positiivisena kehityssuuntana. Lähivuosina Naton joukkojen määrä ja toiminnan aktiivisuus mahdollisesti lisääntyy Suomen lähialueella. Tässä tilanteessa Naton kanssa tehtävän sotilaallisen yhteistyön ei tarvitse rajoittua pelkästään kriisinhallintaan, vaan yhteistoiminnan muotoja voidaan lisätä yhä enemmän Euroopan alueen puolustamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Naton muutos tarjoaa mahdollisuuden eurooppalaisen turvallisuusyhteistyön voimistumiselle. Tässä kehityksessä Suomen on hyvä olla aktiivisesti mukana. Mahdollisesti uudenlainen aikaisempaa eurooppalaisempi ja Euroopan alueen turvallisuusuhkiin keskittyvä Nato olisi Suomessa helpompi hyväksyä. Suomen ja Naton kumppanuus on entistä tärkeämpää.

tommi.lappalainen@mil.fi

Kapteeni Henri Ruotsalainen
Maanpuolustuskorkeakoulu

Yleisten taktisten periaatteiden tarkastelua ilmatorjunnan näkökulmasta

JOHDANTO

Edellisen lehden artikkelissa tuotiin esille yleisten taktisten periaatteiden käsitteitä ja määritelmiä, ja näiden periaatteiden ilmentymistä tarkasteltiin muutamien historiallisten esimerkkien avulla. Tässä artikkelissa tarkastellaan yleisten taktisten periaatteiden ilmenemistä suomalaisissa ohjesäännöissä ja oppaissa ilmatorjunnan näkökulmasta. Tarkastelu ei ole kaiken kattavaa vaan mukaan on poimittu muutamia keskeisiä aselajiteoksia käsityksen muodostamiseksi.

Yleiset taktiset periaatteet Suomessa

Edellisen lehden artikkelissa todettiin, että yleiset taktiset periaatteet ovat kehittyneet tuhansien vuosien aikana, ja tässä ajanjaksossa sodankäynti ja sodankäynnin välineet ovat kehittyneet mittavasti. Kaikista muuttuneista tekijöistä (esim. asevoiman liikkuvuus, suoja, tuhovoima) huolimatta yleiset periaatteet ovat säilyttäneet asemansa ja ovat oleellinen osa ohjesääntöjä myös nykypäivänä.

Suomessa sodankäynnin yleiset taktiset periaatteet eivät olleet itsestään selvyyksiä itsenäistymisen aikana. Yleiset periaatteet ovat osa sotataitoa, joten sotahistorian tarkastelun avulla voidaan hahmottaa niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä. Yleiset taktiset periaatteet ilmestyivätkin suomalaiseen ohjesääntökirjallisuuteen vasta toisen maailmansodan jälkeen.

1920- ja 1930- luvulla suomalaisessa sotataidossa vaikuttivat keskeisesti saksalaiset opit. Suomessa kirjoitettuja ohjesääntöjä alkoi ilmestyä vasta 1930- luvulla. Samanaikaisesti kotimaista sotataitoa käsittelevän kirjallisuuden määrä lisääntyi. Yleisiä periaatteita ei vielä 1930- luvun ohjesäännöissä ilmennyt luetteloina, vaikka joitakin tekijöitä niistä voidaan tulkita. Esimerkiksi vuoden 1931 kenttäohjesäännön yleinen osa käsittelee otsikon *Operaatiot* alla taistelun onnistumisen edellytyksiä. Siinä mainitaan viisi

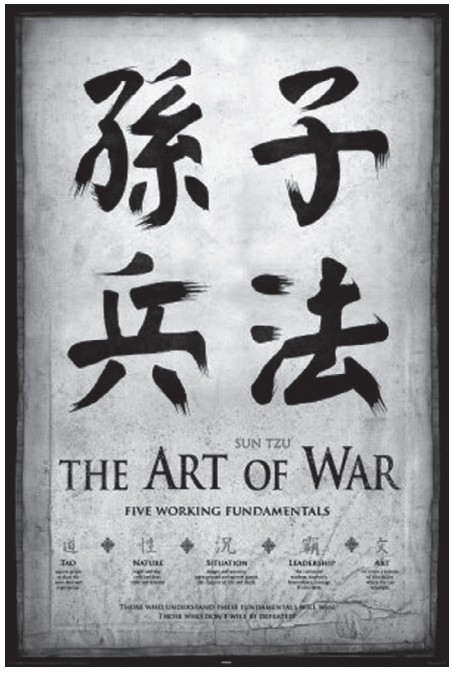

Sun Tzun kirjoittama The art of war – kirjan opit ovat säilyttäneet arvonsa tähän päivään asti.

eri tekijää, jotka ovat *ylivoima, operaatiokyky, taisteluvalmius, yllätys* sekä *menestyksen hyväksikäyttö*. Lisäksi voidaan yleisistä periaatteista tunnistaa *ylivoima* eli *voimien vaikutuksien keskittäminen, aloite* ja *yllätys*. Kohdassa *Puolustusoperaatio* ohjesääntö mainitsee strategisen puolustuksen yhteydessä *salaamisen* osana taktista hyökkäystä. Tässä on kyseessä lähinnä *aktiivisuus* ja *aloitteen tempaaminen*.

Toisen maailmansodan jälkeen puolustusvoimain komentaja hyväksyi kirjoitettavaksi yhteensä 45 ohjesääntöä ja opasta. Kirjoitusprosessi oli pitkä, ja vasta vuonna 1954 saatiin valmiiksi Kenttäohjesäännön I ja II osat. Näissä esiteltiin ensimmäisen kerran suomalaisessa ohjesääntöhistoriassa yleisiin periaatteisiin verrattava kokonaisuus. Ohjesäännön mukaan hyökkäyksessä on muutamia perussääntöjä, joita voidaan pitää pätevinä kaikissa tilanteissa ja olosuhteissa. Vuoden 1958 kenttäohjesäännössä on kokonainen alaluku omistettu sodankäynnin yleisille periaatteille. Ohjesääntö määrittelee, että sodankäynnissä ilmenee periaatteita, joiden noudattaminen on menestyksen saavuttamiseksi välttämätöntä.

Suomalaisten kenttäohjesääntöjen ja taisteluohjesääntöjen mukaan sodankäynnillä on ja siinä ilmenee yleisiä periaatteita. Näiden periaatteiden soveltamisen taito ja noudattaminen on menestyksen saavuttamiselle välttämätöntä. Nämä sodankäynnin periaatteet ovat samanlaiset strategisella, operatiivisella ja taktisella tasolla. Yleiset periaatteet vahvistivat asemansa vuonna 1958, jolloin ilmestyneet periaatteet loivat perustan niille periaatteille, jotka olivat myös vuoden 1995 Kenttäohjesäännön yleisessä osassa. Vuoden 1995 kenttäohjesäännössä esiintyvät muun muassa seuraavat yleiset taktiset periaatteet: *yksinkertaisuus, yllätys, voimien vaikutuksien keskittäminen(painopiste), voimien taloudellinen käyttö, menestyksen hyväksikäyttö, päämäärä, aktiivisuus, toiminnan vapaus*, ja *olosuhteiden hyväksikäyttö*. Vuoden 2007 kenttäohjesäännön yleinen osa sisältää pitkälti samat yleiset taktiset periaatteet. Sen mukaan esimerkiksi maavoimien käyttöperiaatteita ovat *voiman keskittäminen, yllätykseen pyrkiminen* sekä *aktiivisuus* ja *päättäväisyys* keskeytymättömän toiminnan aikaansaamiseksi.

Tarkasteltavana ajanjaksona sodankäynnin periaatteet eivät ole kokeneet mitään radikaaleja muutoksia, vaan ne ovat kehittyneet melko tasaisesti. Selittävänä tekijänä voidaan pitää muun muassa puolustusvoimien yleistä kehitystä ja sitä, ettei Suomi ole ollut osallisena varsinaisiin sotatoimiin taistelevana osapuolena sitten toisen maailmansodan. Sodankäynnin periaatteiden määrällistä kehitystä voidaan selittää myös sillä, että Suomessa on seurattu sotataidollista kehitystä muualla käytyjen sotien osana. Suomalaisenkin kehityksen perusteella voidaan osittain todeta sodankäynnin yleisten periaatteiden olevan pysyviä.

Yleisten taktisten periaatteiden ilmeneminen ilmatorjunnan ohjesäännöissä ja oppaissa Suomessa

Ilmatorjuntataktiikalla tarkoitetaan ratkaisuja ilmatorjunnan toiminta-ajatuksesta sekä ilmatorjuntajoukkojen taistelujaotuksesta ja käytöstä eri tehtäviin. Ilmatorjuntataktiikalle perustan luo tuettavan johtoportaan operaation perusrakenteen ymmärtäminen sekä yleisten taktisten periaatteiden soveltaminen ilmatorjunnan käytössä. Ilmasuojelu on kiinteä osa yleistä operaatiotaitoa ja taktiikkaa.

Ilmatorjunnan taistelutekniikka on kiinteä osa ilmatorjuntataktiikkaa, koska taisteluteknisillä ratkaisuilla ja toimenpiteillä sekä ilmatorjunnan tulenkäytöllä taktiset ratkaisut konkretisoituvat käytännön toiminnaksi. Näin ollen ilmatorjuntajoukkojen johtajien on osattava ja ymmärrettävä hyödyntää sekä soveltaa yleisiä taktisia periaatteita.

Aselajin ”perusteoksia” ovat ilmatorjuntaoppaat, jotka määrittelevät johtamis- ja käyttöperiaatteet eri toimintaympäristöissä. Tällä hetkellä voimassa oleva Ilmatorjuntaopas 1 on julkaistu vuonna 2001, ja oppaan uusi versio on parhaillaan luonnosvaiheessa. Tämän hetken tiedon mukaan uusi ilmatorjuntaopas (ITOPAS) käsittelee yleisiä periaatteita selkeästi omassa luvussa - tämä on poikkeuksellista (toki suotavaa ja myönteistä kehitystä) kun vertaillaan sitä tällä hetkellä voimassa oleviin aselajin oppaisiin ja ohjeisiin. Uuden ITOPAS sisältöä tarkastellaan ITUPS- lehden myöhemmin ilmestyvissä numeroissa.

Edellisen lehden numerossa esiteltiin pysyvimmät yleiset taktiset periaatteet, joita ovat:

- ***päämäärä***
- ***yllätys***
- ***voimien vaikutuksien keskittäminen (painopiste)***
- ***voimien taloudellinen käyttö***
- *hyökkäyksellisyys tai aktiivisuus*
- *turvallisuus.*

Seuraavaksi tarkastellaan edellä mainittujen periaatteiden (tummennetut) ilmenemistä ilmatorjunnan ohjesäännöissä ja oppaissa. Näissä tarkasteltavissa teoksissa yleisiä periaatteita ei käsitellä erillisinä kokonaisuuksina, vaan ne ovat tietyiltä osin tulkittavissa tekstistä. Näistä teoksista löytyy esimerkkejä yleisten periaatteiden osalta huomattavasti enemmänkin, mutta olen tähän artikkeliin valinnut niistä vain muutamia kohtia asian havainnollistamiseksi.

Ilmatorjuntaopas 1 (2001)

Päämäärä
Päämäärään pyritään sodan aikana tuottamalla vihollisen ilma-aseelle mahdollisimman suuret tappiot.

Yllätys
Ilmatorjuntaa on käytettävä valitusta ryhmitysperiaatteesta (kohde- tai alueryhmitys) huolimatta liikkuvasti siten, että vaihtoasemien suunnitelmallisella käytöllä muutetaan jatkuvasti ryhmitystä ja näin vaikeutetaan ilmatorjunnan lamauttamista. Ryhmitysmuutokset toteutetaan tehdyn taisteluteknisen tilanteenarvioinnin pohjalta ja jaoksittain tai ryhmittäin porrastettuna.

Voimien vaikutuksien keskittäminen (painopiste)
Voimien vaikutuksien keskittäminen (painopiste) on oltava niiden kohteiden ja joukkojen suojaamisessa, jotka ovat omalle toiminnallemme tärkeitä, toimintansa vuoksi erityisen alttiita ilmatoiminnalle, ajan tai alueen suhteen hävittäjätorjunnan ulkopuolella tai joiden suojaamisen tarve on pitkäaikainen.

Voimien taloudellinen käyttö
Ilmatorjuntajoukkojen taistelujaotuksen ja johtosuhteiden määrittämisen tarkoituksena on ilmatorjuntavoiman tarkoituksenmukainen jakaminen alaisille taktisten tehtävien toteuttamiseksi. Määritettäessä taistelujaotusta ja taktisia johtosuhteita on harkittava tehtävien määrän ja laadun lisäksi, kuinka monta ja millaista yksikköä alajohtoporras tarvitsee sekä millä alajohtoportaalla on parhaat edellytykset johtaa yksiköitä taktisesti, taisteluteknisesti ja huollollisesti. Ilmatorjuntajoukkojen taistelujaotuksen ja johtosuhteiden on mahdollistettava ilmatorjuntajoukkojen joustava käyttö. Ilmatorjuntaoppaita täydentävät ilmatorjunnan käsikirjat joista on seuraavaksi otteita yleisten periaatteiden näkökulmasta.

Ilmatorjuntaohjuspatterin (05M) taistelutekninen käsikirja (2012)

Ilmatorjuntaohjuspattereita(05M) käytetään tappioiden tuottamiseen alueellisten joukkojen vastuualueilla sekä organisaatioon kuuluvina valmiusprikaateissa pääsääntöisesti alueryhmitysperiaatteella. Patteria voidaan johtaa kootusti tai tarvittaessa alistaa ohjusjaos taisteluosastolle tai pataljoonalle.

Päämäärä
Yksikölle käskettäviä taktisia tehtäviä voivat olla:
- puolustustilaa alemmissa valmiustiloissa valmius
- sodan aikana tappioiden tuottaminen, suojaaminen ja maahanlaskun torjunta

Valmiustehtävän *päämääränä* on osoittaa valmiutta ilmahyökkäysten torjuntaan. Valmiustehtävään liittyen patterille on aina käsketty joko sodanajan taktinen tehtävä, jonka mukaan joukko on ryhmitetty. Tappioiden tuottamisen *päämääränä* on vähentää vihollisen ilma-aseen iskukykyä ja estää vihollisen vapaa lentotoiminta laajalla alueella. Tällaisessa tehtävässä ohjusryhmien välinen etäisyys on tyypillisesti noin 5-8 kilometriä. Suojaamistehtävän *päämääränä* on estää vihollisen ilma-aseen vaikuttaminen suojattavaa kohdetta vastaan. Tällöin ohjusryhmät ryhmitetään supistetuin etäisyyksin riittävän tulenantokyvyn turvaamiseksi, ohjusryhmien välisten etäisyyksien ollessa 3-5 kilometriä.

Voimien vaikutuksien keskittäminen (painopiste)
Suojaamistehtävässä muodostetaan joukoilla selkeä painopiste. Tämä on-

Yleisten taktisen periaatteiden toteuttaminen voi käytännössä tarkoittaa sitä, että ITO05M ryhmiä liikutetaan aktiivisesti laajalla toiminta-alueella.

kin oikeastaan ainoa kohta ITO05M: taisteluteknisessä käsikirjassa, jossa puhutaan painopisteen muodostamisesta.

Yllätys
Patterin suorittaessa tuliylläkkötehtävää, asemanvaihdot ja ryhmittyminen uusiin asemiaan pyritään tekemään salassa, jotta tulitoiminta muodostaa yllätyksen ilma-aseelle. Patteri suunnittelee harhautustoimenpiteensä ylemmältä johtoportaalta saamiensa perusteiden mukaisesti. Valelaitteiden rakentaminen ja muut harhautustoimenpiteet vaativat yleensä ylemmän johtoportaan luvan. Ylempi johtoporras suunnittelee valelaitteiden käytön osaksi koko operaatiota. Tällöin valelaitteisiin mahdollisesti kohdistuva vihollisen asevaikutus ei tuota tappioita muille omille joukoille.

Voimien taloudellinen käyttö
Joukon taistelukyvyn ylläpitämisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää huolehtia kaluston kunnossapidosta. Viimeistään ohjusryhmän siirtyessä uuteen tehtävään, se täydennetään ja huolletaan. *Voimien taloudellisen käytön* osalta huomioidaan muun muassa, etteivät ohjusryhmät ole samaan aikaan liikkeellä eivätkä ohjusryhmät ole liian lähellä muiden jaoksen ryhmiä.

Ilmatorjuntaohjuspatterin (05) taistelutekninen käsikirja (2010)

Ilmatorjuntaohjuspattereita (05) käytetään tappioiden tuottamiseen sotilaallisesti tärkeiden kohteiden ja yhtymän keskeisten toimintojen alueella. Patterin käytöllä luodaan operatiivisen prikaatin ilmatorjunnan painopiste. Patteria käytetään jaoksittain koko yhtymän alueella, mutta tarvittaessa ohjusryhmiä voidaan alistaa erillisessä suunnassa toimiville taisteluosastoille tai pataljoonille.

Päämäärä
Yksikölle käskettäviä taktisia tehtäviä voivat olla:
- puolustustilaa alemmissa valmiustiloissa valmius.
- sodan aikana tappioiden tuottaminen, ja suojaaminen.

Tappioiden tuottamisen *päämääränä* on tuhota tai vaurioittaa mahdollisimman paljon vihollisen lentokalustoa. Kun patterille käsketään taktiseksi tehtäväksi tappioiden tuottaminen, ryhmitetään patteri alueryhmitysperiaatteella. Tällöin patterin ohjusryhmät toimivat laajalla alueella mahdollisimman hyvistä taisteluasemista. Suojaamistehtävän päämääränä on kohdetta vastaan suoritettavien ilmahyökkäysten estäminen tai vaikeuttaminen. Kun yksikölle käsketään taktiseksi tehtäväksi suojaaminen, ryhmitetään yksikkö yleensä kohdesuojausperiaatteella.

Voimien vaikutuksien keskittäminen (painopiste)
Patteriin kuuluu neljä ohjusryhmää, joista jokaiseen kuuluu sekä ohjuslavetti että ampumalaite. Yksikköä käytetään joko kootusti tai hajautetusti annetusta tehtävästä riippuen. Yksikkö ryhmitetään siten, että ohjusryhmät kykenevät torjumaan matalalla lentäviä maaleja mahdollisimman laajassa sektorissa. Ohjusryhmien välinen etäisyys tule olla sellainen, että ne antavat toisilleen myös välillistä suojaa ilmahyökkäyksiä vastaan.

Yllätys
Valeasemien valmistamisella pyritään antamaan väärä kuva yksikön tai sen osan ryhmityksestä. Perustaistelumenetelmä on, että valeasemat valmistellaan ohjusryhmän taisteluaseman yhteyteen ja valelaitteilla pyritään vähentämään vihollisen tulivaikututusta todellista joukkoa ja kalustoa vastaan. Valeasemien valmistamiseen yksiköllä on käytössään yksi tai useampia valmiita valelaitteita. Ohjusryhmän taisteluasemassa valelaitteella pyritään antamaan väärä kuva ohjuslavetin ryhmityksestä. Tavoitteena on jättää valelaite sopivasti näkyville ja salata ohjuslavetin oikea ryhmitys tai pitää se suoja-asemassa.

Voimien taloudellinen käyttö
Patteri on aina pyrittävä ryhmittämään siten, että järjestelmäverkko voidaan muodostaa ohjusryhmien välille. Tällöin ohjusryhmät kykenevät vielä verkottumaan toisiinsa ja hyödyntämään järjestelmäverkon avulla johtamisjärjestelmänsä edut. Yksikköä on käytettävä valitusta ryhmitysperiaatteesta huolimatta liikkuvasti siten, että vaihtoasemien ja suoja- asemien suunnitelmallisella käytöllä muutetaan jatkuvasti ryhmitystä ja näin vaikeutetaan patterin lamauttamista. Tehokas maalien jakaminen toteutetaan yksikön sisäisellä tulenkäytön johtamisella sekä käyttämällä ryhmäkohtaisia päätorjuntasektoreita. Valeasemat rakennetaan vähintään 500 metrin etäisyydelle todellisesta ryhmityksestä, joten vihollisen tulenkäyttö valeasemia kohti ei aiheuta vaaraa todelliselle joukolle.

Ilmatorjuntaohjuspatterin (90M) taistelutekninen käsikirja (2013)

Ilmatorjuntaohjuspatteria (90M), käytetään tappioiden tuottamiseen sotilaallisesti tärkeiden kohteiden alueella sekä vahventamaan painopistesuunnan ilmatorjuntaa. Ilmatorjuntaohjuspatterilla (90M) on erittäin hyvä liikkumiskyky ja sitä voidaan käyttää tarvittaessa jaoksittain.

Päämäärä
Patterin taisteluteknisen johtamisen

päämääränä on patterin taktisen tehtävän toteuttaminen ja omien tappioiden minimoiminen.
Yksikölle käskettäviä taktisia tehtäviä voivat olla:

- puolustustilaa alemmissa valmiustiloissa koulutus ja valmius
- sodan aikana suojaaminen tai tappioiden tuottaminen.

Valmiustehtävän *päämääränä* on osoittaa sotaa alemmissa valmiustiloissa halua ja kykyä puolustaa maata ja kohteita ilmahyökkäyksiltä. Valmiustehtävissä patteri ryhmitetään aina sodan ajan taktisen tehtävän edellyttämällä ryhmittämisperiaatteella alueelle, josta se kyetään nopeasti ryhmittämään eri uhka-arvioiden mukaiseen ryhmitykseen toteuttamaan käskettyä tehtävää taktista tehtävää ja tulitehtävää.

Suojaamistehtävän *päämääränä* on kohdetta vastaan suoritettavien ilmahyökkäyksien estäminen tai vaikeuttaminen. Tappioiden tuottamisen päämääränä taas on tuhota tai vaurioittaa ilmamaaleja. Tällöin patterin ilmatorjuntatulen vaikutuksen alla olevia kohteita suojataan välillisesti tai estetään ylilennot patterin ulottuvuuden sisäpuolella. Tehtävä toteutetaan mahdollisimman hyvistä tuliasemista. Patterille voidaan käskeä tehtäväksi myös tappioiden tuottaminen tuliylläköllä. Tällöin arvioidussa tai havaitussa vihollisen lentokäytävässä pyritään aiheuttamaan mahdollisimman suuria tappioita lyhyessä ajassa sekä luomaan epävarmuutta ilmatorjunnan ryhmityksestä. Tehtävän toteuttamisessa on harkittava voidaanko varsinaisen tehtävän suoritusmahdollisuuksia tilapäisesti heikentää.

Voimien vaikutuksien keskittäminen (painopiste)

Ilmatorjuntaohjuspatteria (90M) käytetään yleensä kootusti. Tällöin ohjusjaokset kykenevät hyödyntämään kummankin ohjusvaunun tilannekuvaa eli toimimaan niin sanotussa autokoordinaatiossa. Autokoordinaation avulla tuliyksiköt kykenevät jakamaan maaleja keskenään.

Yllätys

ilmatorjuntaohjuspatterin (90M) taistelutekniikan olennaisia asioita ovat suoja-asema toiminta ja valelaitteiden käyttö. Suoja-asemaa käytetään ohjuslavetin suojaamiseksi tiedustelulta ja vaikuttamiselta, kuitenkin siten että lavetti kykenee sieltä siirtymään nopeasti varsinaiseen tuliasemaan ja toimimaan ilmavihollista vastaan. Toiminta- alueelle saapunut joukko ryhmitetään ensimmäiseksi vihollisen harhauttamiseen tarkoitetuille alueille. Näillä alueilla käynnistetään välittömästi ampuma-alueiden raivaaminen sekä valetuliasemien rakentaminen. Valeasemia rakennetaan vihollisen harhauttamiseksi varsinaisten taisteluasemien lähelle, vanhoihin taisteluasemiin tai täysin toisella alueelle. Valeasemien rakentamiseen voidaan käyttää erityisiä valelaitteita tai ne voidaan rakentaa alueelta saatavasta materiaalista. Valeasemien rakentamisessa on huomioitava maasto, alueen rakennuskanta ja taktisen johtajan taisteluajatus. Varsinaiset taisteluasemat tiedustellaan ja valmistellaan samanaikaisesti tiukkaa maastouttamiskuria noudattaen.

Voimien taloudellinen käyttö

Patterin taisteluteknisen johtamisen päämääränä on muun muassa omien tappioiden minimoiminen. Ohjusjaoksen taisteluvälineet mahdollistavat ryhmityksen hajauttamisen laajalle alueelle, mikä todennäköisesti parantaa joukon taistelunkestävyyttä. Suunnittelussa on myös muistettava, että myös ITO90M- valelaitteet vetävät tulta puoleensa, ja näin ollen lähialueella toimivien oikeiden joukkojen on huolehdittava riittävästä suojautumisesta.

Patteri on siirrettävä salassa, taistelukuntoisena, oikeaan aikaan ja tilanteen vaatimassa taisteluvalmiudessa uuden tehtävän toiminta-alueelle. Siirtymiset pyritään toteuttamaan vihollisen ilmatoiminnalle epäedullisena aikana ja suojaisia marssireittejä pitkin. Marssitavan valinnalla on oleellinen vaikutus patterin moottorimarssilla olevien joukkojen haavoittuvuuteen.

Lopuksi

Tuettavan johtoportaan operaation perusrakenteen ymmärtäminen luo perustan ilmatorjuntataktiikalle sekä yleisten taktisten periaatteiden soveltamiselle ilmatorjunnan käytössä. Kuten tässäkin artikkelissa käsiteltyjen esimerkkien avulla voidaan havaita, yleisiä taktisia periaatteita löytyy myös ilmatorjunnan ohjesäännöistä ja oppaista. Niitä ei juurikaan käsitellä erillisinä kokonaisuuksina, vaan ne on osattava tulkita ja löytää oppaiden ja ohjesääntöjen sisällöstä. Uusi, valmisteilla oleva, ilmatorjuntaopas 1 tuo yleiset taktiset periaatteet aselajin osalta selkeämmin esille. Näin ollen uuden oppaan julkaisemisen jälkeen kirjoitettavissa käsikirjoissa ja vastaavissa teoksissa olisi loogista tuoda esille yleisten taktisten periaatteiden ilmeneminen ja merkitys eri yksikkötyyppien toiminnalle. Ilmatorjuntajoukkojenkin johtajien on kyettävä hyödyntämään ja soveltamaan yleisiä taktisia periaatteita tilanteen edellyttämällä tavalla menestyäkseen taisteluissa. Perusperiaatteita ei siis voida sitoa sääntöihin tai määräyksiin, vaan ne ovat työkaluja, joita pitää osata käyttää oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Ilmatorjuntamiehen ajatuksen kulku voi joskus olla turhankin ”lennokasta”, joten aina on pidettävä mielessä eräs tärkeä yleinen taktinen periaate - *yksinkertaisuus*. Kuten kenraali Aksel Fredrik Airo aikoinaan totesi: ”täytyy käydä pirusti kouluja, että uskaltaa tehdä yksinkertaisia päätöksiä”.

Keskeisimmät käytetyt lähteet:

Huttunen Mika:
Monimutkainen taktiikka (2010)
Ilmatorjuntaopas I (2001)
Ilmatorjuntaohjuspatterin (05M) taistelutekninen käsikirja (2012)
Ilmatorjuntaohjuspatterin (05) taistelutekninen käsikirja (2010)
Ilmatorjuntaohjuspatterin (90M) taistelutekninen käsikirja (2013)

Everstiluutnantti (EUP)
Antti Arpiainen

Pikku-uutisia Venäjältä

RIA Novosti 28.02.2014

Reilu rahoitus ilmatilanpuolustusjärjestelmän kehittämiseen.

Venäjän yleisesikunta tulee sijoittamaan noin 2 000 miljardia ruplaa eli noin 55,3 miljardia $ ilmatilanpuolustusjärjestelmän aseistuksen kehittämiseen seuraavan kuuden vuoden kuluessa. Varojen käytön tavoitteena on Ilmatilanpuolustusjoukkojen (VKO) kehittämisellä vuoteen 2020 mennessä varmistaa, että ne kykenevät torjumaan kaikki olemassa olevat sekä tulevaisuuden ilma- ja avaruushyökkäykset. VKO luotiin aselajina vuonna 2011 yhdistämällä ilmatorjunta- ja ohjustorjuntajoukot varhaisvaroitusjärjestelmän sekä avaruudenvalvontajärjestelmän kanssa. VKO on korkeimmalla sijalla valtion aseistusohjelmassa. Presidentti Vladimir Putin totesi, vieraillessaan Pietarissa sijaitsevassa ilmatorjuntajärjestelmien tuotantolaitoksella kesäkuussa 2013, että 3 400 miljardia ruplaa eli 94,2 miljardia $ tullaan sijoittamaan VKO:n kehittämiseen vuoteen 2020 mennessä. Molemmat luvut liittyvät samaan vuoden 2020 aseistussuunnitelmaan.

Venäjän ilmatilanpuolustusjärjestelmä tulee muodostumaan vuodesta 2016 alkaen neljästä alajärjestelmästä VKO tulee sisältämään:

1) avaruuteen ja maanpinnalle sijoitetut tiedustelujärjestelmät ja ohjusten varhaisvaroitusjärjestelmän
2) ilma- ja avaruuspuolustuksen johtoportaan
3) VKO:n johtamis- ja valvontajärjestelmän sekä
4) huollon tukijärjestelmän.

Nykyisin VKO:n muodostavat avaruusjohtoporras, ilma- ja avaruuspuolustuksen johtoporras ja Plesetskin avaruuskeskus, joka vastaa kantorakettien testaamisesta ja satelliittien laukaisuista.

RIA Novosti 15.04.2014

Sopimus MiG-29 SMT hävittäjien lisähankinnasta on allekirjoitettu.

Venäjän puolustusministeriö on allekirjoittanut 470 miljoonan $ sopimuksen 16 kpl MiG-29 SMT hävittäjien hankinnasta. Sopimuksen avulla tullaan ylläpitämään keveiden hävittäjien taisteluvalmius. Vuonna 2013 Venäjän Ilmavoimilla oli käytössään 28 kpl yksipaikkaisia MiG-29 SM hävittäjiä, jotka kykenevät käyttämään älykästä ilmasta maahan aseistusta. MiG-29 SMT on kehitetty 2000 -luvun ensimmäisen vuosikymmenen alussa ja sille on ominaista runkoon lisätyt polttoainetakit, jotka mahdollistavat pidemmän kantaman, erityinen tutkasäteilyä imevä maali sekä mahdollisuus käyttää erittäin nopeita maataistelu ja meritaisteluohjuksilla. Kone kykenee suorittamaan pommitusiskuja yöllä sekä toimimaan tiedustelukoneena.

RIA Novosti 08.04.2014

Modernisoituja MiG-31 BM hävittäjiä sijoitetaan Länsi-Venäjälle.

Modernisoidut MiG-31 BM hävittäjät ovat aloittaneet taistelupäivystyksen tukikohdassa Tverin alueella Länsi-Venäjällä Khotilovon tukikohdassa (*Moskovasta 270 km Pietarin suuntaan*). Koko hävittäjä laivue saadaan varusteltua modernisoidulla kalustolla vuoden 2014 loppuun mennessä. Kaksi MiG-31 BM hävittäjää, jotka luovutettiin vuoden 2013 lopulla, ovat aloittaneet nyt päivystyspalveluksen. MiG-31 BM on kaksipaikkainen pitkänkantaman yliäänihävittäjä, jonka on kehittänyt MiG yhtymä. Mig-31 BM -kehitysversiolle on tyypillistä modernisoitu avioniikka, 320 km maalin havaitsemisetäisyys ja 280 km torjuntaetäisyys. MiG-31 BM monitoimitutka pystyy havaitsemaan 24 maalia samanaikaisesti ja seuraamaan niistä kahdeksaa yhtäaikaisesti.

RIA Novosti 21.02.2014

Venäjän Ilmavoimille on toimitettu seuraava PAK-FA/T-50 hävittäjän prototyyppi.

PAK-FA/T-50 hävittäjä
(© RIA Novosti, Alexei Filippov)

Nykyaikaisen PAK-FA/T-50 hävittäjän viides lentävä prototyyppi toimitettiin Astrakanin alueelle sotilastukikohtaan koelentoja varten. Taisteluyksiköt voivat odottaa PAK-FA/T-50 hävittäjän tuotantoversion toimituksia viimeistään vuonna 2016. PAK-FA/T-50 hävittäjän on määrä korvata Venäjän vanhentuvaa neuvostoaikaista hävittäjä kalustoa. Suhoi T-50/PAK-FA on viidennen sukupolven hävittäjä, jolle on ominaista stealth ulkomuoto, johon liittyvät asekuilut ja maataisteluaseet, moottorien työntöohjaus suuren kiihtyvyyden kaartojen suorittamiseksi

sekä kyky, joka tunnetaan kykynä lentää yliäänen nopeudella ilman polttoainetta ahmivaa jälkipolttoa. Asiantuntijat pitävät konetta vastaavana kuin F-22 Raptor hävittäjää, joka otettiin palvelukseen vuonna 2005. Moskovalainen Suhoi -yhtymä on suorittanut koelentoja neljällä prototyypillä vuodesta 2010 alkaen. Koelennot ovat käsittäneet muun muassa ilmatankkauksen ja erittäin ketterä liikehtimisen testaukset. Yhtymä kertoi lokakuussa 2013 saavuttaneensa koelennoilla erittäin suotuisia tuloksia.

RIA Novosti 30.04.2014

Uusi helikopteriprikaati on muodostettu ja sijoitettu Pietarin eteläpuolelle.

Vähän aikaa sitten muodostettu helikopteriprikaati on aloittanut koulutuslentotoiminnan Venäjän luoteisosassa lähellä Viron ja Latvian rajoja. Helikopteriprikaati, joka on sijoitettu Pihkovan Alueelle, on aloittanut säännölliset koulutuslennot luoteisvenäjän yllä. Lentotoimintaan osallistuu kymmeniä Mi-28N ja Ka-52 taisteluhelikoptereita sekä Mi-8MTV-5 ja Mi-26T taistelukuljetushelikoptereita. ***15. Maavoimien Lentoprikaati*** muodostettiin joulukuussa 2013 ja se on sijoitettu Ostrovin tukikohtaan noin 50 km Pihkovasta etelään ja 35 km Latvian rajalta. Prikaati on täysin varusteltu uusilla äskettäin hankituilla helikoptereilla. Prikaati muodostuu nykyisin kolmesta helikopterilaivueesta. Lähiaikoina tullaan kokoonpanoon lisäämään kaksi laivuetta lisää, jolloin lentoprikaati tulee koostumaan viidestä laivueesta.

RIA Novosti 11.03.2014, RIA Novosti 14.03.2014

Maahanlaskujoukoilla mittavat harjoitukset.

Keski-Venäjälle, Moskovasta itään, Ivanovoon sijoitettu 98.Kaartin Maahanlaskudivisioona aloitti laajamittaiset harjoitukset 11.3.2014 liittyen meneillään olleeseen Ukrainan poliittiseen ja turvallisuuskriisiin. Harjoituksessa divisioonan valmiutta kohotettiin, se siirrettiin määrittelemättömään paikkaan, jossa sille suoritettiin valmiustarkastus simuloiduissa taisteluoloissa. Harjoitukseen osallistui kolmen päivän ajan 4 000 miestä, 36 kuljetuskonetta sekä taisteluajoneuvot. Harjoitukseen liittyi suurimittainen laskuvarjopudotus, johon osallistui 3 500 taistelijaa. Harjoituksen jälkeen suoritettiin läntisessä sotilaspiirissä lukuisia harjoituksia, jotka käsittivät ilmapuolustuksen harjoituksia, valmiustarkastuksia ja mannertenvälisen ohjuksen laukaisun. Venäjän mukaan harjoitukset eivät liittyneet Krimin kriisiin. 13.3.2014 Venäjän Maahanlaskujoukkojen 350 miehen vahvuinen pataljoona suoritti laskuvarjomaahanlaskun Uuden Siperia saarille arktiselle alueelle osana meneillään olevia harjoituksia. Maahanlaskuun käytetty pataljoona on osa 98.Kaartin Maahanlaskudivisioonaa, Ivanovosta, läheltä Moskovaa. Pataljoonalta kului noin tunti lentokentän valtaamiseen ja valmisteluihin, joilla mahdollistettiin kuljetuskoneiden suorittamat jatkokuljetukset, jotka käsittivät miehistöä, raskaita sotilasvarusteita sekä huollon materiaalia.

Venäläisiä maahanlaskujoukkoja ja Il-76 kuljetuskoneita (© Photo Venäjän Maahanlaskujoukkojen lehdistöpalvelu)

RIA Novosti 06.03.2014

Läntisen Sotilaspiirin ilmapuolustusjoukoilla oli laajamittaiset harjoitukset.

Venäjän Läntinen Sotilaspiiri piti laajamittaiset ilmapuolustusharjoitukset piirin eteläisellä koeampuma-alueella Kapustin Jarissa taustanaan Ukrainan kriisin aiheuttama tilanteen mahdollinen kiristyminen lännen kanssa. Kapustin Jar, joka sijaitsee noin 450 km Ukrainan rajasta itään, isännöi noin 3 500 henkeä ja yli 1 000 sotilaslaitetta noin kuukauden ajan. Harjoitus huipentui kovapanosammuntoihin, joihin osallistui S-300, Buk-M1 ja muita ilmatorjuntajärjestelmiä. Kaikki sotilaspiirin ilmatorjuntayksiköt, mukaan lukien Pohjoisen Laivaston rannikonpuolustusjoukot, oli koottu samaan paikkaan. Samalla se oli kaikkien aikojen mittavin ilmatorjuntajoukkojen harjoitus Läntisessä Sotilaspiirissä.

S-300 lavetteja Kapustin Jarissa (© RIA Novosti. Valery Melnikov)

Kapteeni
Petri Forssell

Asejärjestelmänä Sukhoi Su-35

Sukhoi Su-35 on Venäjän monitoimihävittäjä (ven. Сухой Су-35), NATO-raportointinimi Flanker-E. Kone on kehitetty Su-27 hävittäjän pohjalta usean vuoden ja erilaisten versioiden kautta. Ensimmäinen Su-35 lensi vuonna 2007 ja oli esillä heti MAKS ilmailunäyttelyssä Moskovassa. Aktiivipalvelukseen hävittäjä otettiin vuonna 2009.

Keulan lasiohjaamo on varustettu 15 tuuman MFI-35 monitoimitoiminäytöin, 20x30 asteen HUD-näytöllä, digitaalisin tietokonein sekä viimeisimmällä viesti- ja johtamisjärjestelmillä. Laivueen sisäiseen johtamiseen ja maa-asemien väliseen yhteydenpitoon koneet on varustettu salatuilla datalinkeillä. Paikantamiseen käytetään satelliittipaikantamista, inertia navigointia sekä digitaalisia karttoja. Lentäjän työtä on pyritty helpottamaan sijoittamalla mahdollisimman paljon toimintoja kaasuvipuun ja sauvaan. Konetta voi lentää myös yönäkölaitteilla. Suunnittelussa on otettu huomioon myös mahdollisimman pitkän elinjakson saavuttaminen, muun muassa käyttämällä paljon titaania. Koneen rungolle tavoitellaan 6000 lentotunnin elinkaarta. Hävittäjä kykenee 19000 metrin lakikorkeuteen ja maksimissaan 3600 kilometrin kantamaan. Merenpinnassa kone saavuttaa 1400 km/h (Mach 1.14) ja korkealla 10 km:ssa 2400 km/h (Mach 2.26) nopeudet sileänä. Polttoainetta koneeseen mahtuu 11500 kg ja kahteen ulkoiseen lisäpolttoainesäiliöön lisäksi maksimissaan 3300 kiloa. Kone kyetään ilmatankkaamaan 1100 litran minuuttivauhtia. Aseille on kaksitoista (12) ripustinta korkeintaan 8 000 kg:n asekuormaa varten. Koneessa on yksi 30 mm GSh-30-1-tykki 150 ammuksella.

Su-35 on monitoimihävittäjä, mutta ensisijaisesti ilmaherruushävittäjä. Päätutkana toimii X-alueen N035 Irbis-E PESA-tutka. Tutka voi passiivisesti ja elektronisesti skannata sivusuunnassa 120 asteen laajuista aluetta. Tutkan väitetään kykenevän seuraamaan 30 ilmamaalia ja samanaikaisesti maalinosoittamaan kahdeksaa (8) maalia. Maamaale-

Su-35 monitoimihävittäjä. Moderni ilma-asejärjestelmä ja täsmäaseiden lavetti.

ja tutka kykenee havaitsemaan ja seuraamaan neljää (4) sekä maalinosoittamaan kahta (2) maamaalia asejärjestelmälle. Se pystyy havaitsemaan matkustajakoneen kokoiset ilmamaalit yli 400 kilometrin etäisyydeltä sekä tuhoamaan sen 300 kilometriin asti R-37-ohjuksella tai 400 kilometriin KS-172-ohjuksella. Tutkan väitetään havaitsevan jopa 90 kilometrin etäisyydeltä myös häivekoneet, lennokit ja ohjukset joiden tutkapoikkipinta-ala on 0,01 neliömetriä. Hävittäjän Su-35S versio on varustettu L-taajuusalueen apututkalla, jolla voidaan keilata myös häivekoneita. Koneen peräpuomissa on tutka, mikä mahdollistaa maalin keilaamisen myös siitä poispäin lennettäessä.

Hävittäjässä on myös OLS-35 optinen infrapunaan perustuva tulenjohtojärjestelmä (IRST). Se havaitsee lähenevän hävittäjän 50 kilometristä ja poispäin lentävän koneen moottoreista kohteen aina 90 kilometriin. Se kykenee laserilla etäisyydenmittaukseen 20 kilometriin ja maassa 30 kilometriin asti. Sen näkemä on +/- 90 astetta sivusuunnassa ja +60/-15 astetta pystysuunnassa. Su-35:n omasuojana on käytetty ainakin KNIRTI L175M järjestelmää. Järjestelmä kykenee omasuojaan, häirintään sekä lentoosaston saattohäirintään. Sen sensorit kykenevät tuottamaan kirjastoja sekä maalinosoituksia Kh-31P tutkaan hakeutuville ohjuksille.

Su-35 kykenee käyttämään perinteisiä rautapommeja (FAB), raketteja sekä erilaisia rakettikasetteja. Aseistukseen kuuluu myös normaaleista pommeista ohjautuselementillä (Korrektiruyeskaya > KAB) tehtyjä aseita. Numero tarkoittaa pommin kokonaispainoa kilogrammoina. Ohjautuselementin tyyppiä tarkoittava kirjain esitetään viimeisenä. L lasersäteilyyn hakeutuva pommi tarvitsee laservalaisun esimerkiksi Sapsan-E lisäsäiliöltä. Kr (kuvaan hakeutuva) pommissa hakeutuminen tapahtuu ennalta kuvatun kuvan tiettyyn pisteeseen. Tiedustelun aikana kohteesta ja sen ympäristöstä on kuvattu useita kuvia tietyistä paikoista, joihin vertaamalla paikkatietoa ja hakupään kuvaa pommi ohjautuu oikeaan kohteeseen vaikka se olisikin naamioitu tiedustelun jälkeen. S-E (satelliitti avusteinen) pommissa hakeutuminen perustuu ennalta määriteltyyn koordinaattipisteeseen. Hakeutuminen tapahtuu inertiaohjauksella, jota avustetaan satelliittipaikannuksella. Ohjusaseistukseen kuuluu uusimmat venäläiset ilmataistelu ja ilmastamaahan ohjukset.

Koneen tuotanto-ohjelmassa on menossa 54 koneen sarja vuoden 2015 loppuun mennessä, joista 10 konetta on jo luovutettu Venäjän ilmavoimille. Sen jatkoksi tulee 48 koneen sarja vuoden 2020 loppuun mennessä. Lisäksi Kiina tilasi vuonna 2013 24 koneen sarjan. Su-35 monitoimihävittäjiä on sijoitettu ainakin Venäjän läntisen sotilaspiirin kentille. Su-35 oli esillä Pariisin kansainvälisessä ilmailutapahtumassa Le Bourgetissa 2013.

- SUKHOI SU35 (Vidéo officielle Salon du Bourget 2013) lentonäytöksessä: http://www.youtube.com/watch?v=BK8cg1guFAw
- SUKHOI internet sivut: http://www.sukhoi.org/eng/planes/military/Su-35/

Ripustin nro	8	6	4	12	10	12	9	11	3	5	7	∑
Ilmataisteluaseet												
Pitkän kant ohjus			1	1		1		1	1			5
R-27ER1			1	1	1	2	1	1	1			8
R-27ET			1	1				1	1			4
R-27EP			1	1				1	1			4
RVV-AE/R-77		1	1	1	1	4	1	1	1	1		12
R-73E	1	1	1						1	1	1	6
Ilmasta maahan ohjautuvat aseet												
Pitkän kant ohjus						1						1
Pitkän kant ohjus				1		1		1				3
Tutkaan hak ohjus (Kh-58UShE)			1	1		1		1	1			5
Kh-29TE/L			1	1	1		1	1	1			6
Kh-31P(A)			1	1	1		1	1	1			6
Kh-59MK			1	1		1		1	1			5
KAB-500KR /OD/S-E/L			1	1	1	2	1	1	1			8
KAB-1500KR /LG				1		1		1				3
LGB-250			1	1	1	2	1	1	1			8
S-25LB			1	1				1	1			4
Ilmasta maahan aseet												
FAB-500			2	1	1	2	1	1	2			10
FAB-250			5		5	12	5		5			32
S-25OFM-PU			2	1				1	2			6
B-13L			2	1				1	2			6
B-8M-1			2	1				1	2			6
GSh-301 30mm – 150 ammusta												

Su-35 aselavettina.

Ilmatorjuntayhdistys ry
Järjestösihteeri
Kersantti Fia Fager-Pintilä
2.OITPTRI/HELITR/PSPR

PL 5
13720 PAROLANNUMMI
Puh 0299 442 524
fia.fager-pintila@mil.fi

YLENNYKSIÄ

4.5.2014

Everstiluutnantiksi
Kim Salonen..... PE
Tero Koljonen .....ISSLE

Kapteeniksi
Matias Suni ..... LAPITR
Joni Laitinen..... PSPR

UUSIIN TEHTÄVIIN

Majuri Pasi Seppälä tasavallan presidentin kolmanneksi adjutantiksi 1.9.2014 lukien

Majuri Tero Repo Kainuun prikaatiin 1.1.2015 lukien

Majuri Jukka Soini Jääkäriprikaatiin 1.1.2015 - 31.12.2015 väliseksi ajaksi, virkapaikkana Rovaniemi.

Yliluutnantti Atte Björkenheim Uudenmaan prikaatiin 1.1.2015 lukien

Ilmatorjuntalehdessä julkaistaan palkatun henkilökunnan ylennyksiä sekä siirtoja uusiin tehtäviin.
Mikäli et halua, että siirtoasi tai ylennystäsi huomioidaan lehdessä ota yhteyttä järjestösihteeriin.
Jos haluat, että reservin ylennyksesi tai merkkipäiväsi huomioidaan lehdessä niin ota yhteyttä järjestösihteeriin, fia.fager-pintila@mil.fi

ILMATORJUNNAN ANSIORISTIESITYKSET VUONNA 2014

Ilmatorjunnan ansioristi (ITAR) on sääntöjensä mukaan tarkoitettu Suomen ilmatorjunnan piirissä tai muuten sen hyväksi tehdystä ansiokkaasta työstä myönnettäväksi ansioristiksi. Erityisen ansiokkaasta toiminnasta risti voidaan myöntää siivitetyn ammuksen kera. Aiemmin ansioristin saaneelle voidaan esittää siivitettyä ammusta erikseen. Ilmatorjunnan ansioristin myöntää ilmatorjunnan tarkastaja ilmatorjunnan ansioristitoimikunnan esityksestä tai oman harkintansa mukaan.

Ansioristin sääntöjen mukaisesti ilmatorjuntakoulutusta antavat joukko-osastot tai ilmatorjunnan parissa toimivat maanpuolustusjärjestöt voivat tehdä esityksiä ilmatorjunnan ansioristitoimikunnalle ristin myöntämisestä. Ansioristin sääntöjen mukaisesti ansioituneita henkilöitä on runsaasti, mutta ansioristin arvon ylläpitämiseksi joukkoa laajennetaan hallitusti vuosittain. Ansioristin esittäjiä pyydetäänkin olemaan varsin kriittisiä esityksiä tehdessään, kiinnittämään huomiota perusteluihin, sekä laittamaan esityksensä ehdottomasti puoltojärjestykseen.

Esitykset lähetetään esityslomakkeella 12.9.2014 mennessä seuraavaan osoitteeseen:
MAAVOIMIEN ESIKUNTA
Henkilöstöosasto, Kapteeni Ari Anttila, PL 145, 50101 Mikkeli

Ilmatorjunnan ansioristit jaetaan pääsääntöisesti ilmatorjunnan vuosipäivänä 30.11.2014.
Myönnetystä ilmatorjunnan ansiorististä maksaa ristin esittäjä 25 euron lunastusmaksun.
Asiaa hoitaa Maavoimien Esikunnan henkilöstöosastolla kapteeni Ari Anttila (puh. 0299 410 159).

Ilmatorjuntayhdistyksen vuosikokous – Ilkka Tynyksestä vuoden ilmatorjuntamies

Vuosikokous Lahden perinteikkäällä upseerikerholla

Tämän vuoden vuosikokouksen puitteet täyttivät kaikki sille asetetut vaatimukset, kun ilmatorjuntayhdistyksen 32 jäsentä kokoontuivat Hennalan varuskunnan upseerikerholle 29.3.2014. Upseerikerhon seinillä ja lattialla komeilevat ratsuväen perinteitä kunnioittavat esineet loivat mieluisan tunnelman kokouksen ympärille. Ilmatorjuntayhdistyksen vuosikokous vietiin läpi suunnitellun ohjelman mukaisesti eli tulokahvien kautta Hennalan varuskunnan esittelyyn, viralliseen kokoukseen läpi maittavaan lounaaseen ja lopuksi tutustuttiin lyhyesti ilmatorjunnan uudistetun taistelutapaan ja ITO12- hankkeen nykytilaan kahden esitelmän avulla.

Uudet vastuunkantajat valittiin hallitukseen ja valtuuskuntaan

Kokouksen yhtenä kohtana oli uuden hallituksen valitseminen. Kokouksen hyväksymä hallituksen kokoonpano on vuodelle 2014 seuraava:

Puheenjohtaja ..... Heikki Bergqvist (Tuusula)
Varapuheenjohtaja .. Jukka Korhonen (Helsinki)
jäsen..... Antti Vähäjylkkä (Häme)
jäsen..... Ari Paavola (Kerava)
jäsen..... Ilkka Tynys (Kymi)
jäsen..... Herkko Saari (Pirkanmaa)
jäsen..... Kyösti Vuontela
..... (Varsinais-Suomi)
jäsen..... Antti Leinonen (Tuusula)

Vastaavasti valtuuskuntaan valittiin 25 jäsentä (puheenjohtaja + varapuheenjohtaja + 23 jäsentä), jotka ovat:

Puheenjohtaja ..... Antti Simola (evp.)
Varapuheenjohtaja . Juha Palmujoki (res.)
jäsen..... Timo Niiranen HELITKILTA
jäsen..... Petri Ruotsalainen HÄME
jäsen..... Jaakko Lipasanen
..... PÄIJÄT-HÄME
jäsen..... Juhani Niskanen PIRITKILTA
jäsen..... Ilkka Tuomisto PIRITKILTA
jäsen..... Olavi Rantalainen
..... KESKI-SUOMI
jäsen..... Seppo Rantalainen KYMI
jäsen..... Tapio Rinne KYMI
jäsen..... Aarne Nieminen MILLOG
jäsen..... Matti Heinänen ITSÄÄTIÖ
jäsen..... Matti Kulmala ITMUSEO
jäsen..... Arto Ikonen LAPITR
jäsen..... Jyri Raitasalo HELITR
jäsen..... Aki Hotti SALPITPSTO
jäsen..... Vesa Sundqvist MPKK
jäsen..... Ahti Lappi HELSINKI
jäsen..... Pauli Thomenius HÄME
jäsen..... Eero Lapinleimu HÄME
jäsen..... Mauri Lasonen TURITKILTA
jäsen..... Jarkko Metsänvirta
..... PIRKANMAA
jäsen..... Aarre Seppälä LAPITKILTA
jäsen..... Timo Wiiala
..... HELRESUPSITKERHO
jäsen..... Esa Kelloniemi ITMUSEO

Yhdistyksen jäsenmaksuihin päätettiin tehdä kolmen vuoden tauon jälkeen korotuksia. Ilmatorjuntayhdistyksen jäsenmaksut vuodelle 2014 ovat seuraavat:

Jäsen .....34€
Kertajäsenmaksu .....540€
Maanpuolustukselliset yhteisöt .....34€
Yksittäiset kannattajajäsenet .....34€
Yritykset ja muut yhteisöt .....340€
Nuorisojäsen.....17€

Yhdistys palkitsi jäseniään, Ilkka Tynyksestä vuoden ilmatorjuntamies, Ahti Lapista yhdistyksen kunniajäsen

Ilmatorjuntayhdistys palkitsi jäseniään vuoden 2013 aikana tehdystä yhdistyksen eteen tehdyistä erinomaisista suorituksista seuraavasti:

Vuoden ilmatorjuntamies
Ilkka Tynys.

Kultaisen levykkeen saaja:
Tauno Hokkanen.....nro 37

Kuparisen levykkeen saajat:
Eero Hannikainen .....nro 209
Mikko Saarinen .....nro 210
Jarmo Vilo .....nro 211
Martti Viljanen .....nro 212
Pertti Kelloniemi .....nro 213

Ansiomitalin saajat:
Jukka Yrjölä
Jukka Korhonen
Karri Heikinheimo
Ari Paavola
Seppo Välimaa
Heikki Koponen

Ilmatorjuntalehden vuoden kirjoittaja
Henri Ruotsalainen

NOUSUUN- kiertopalkinto
Turun Ilmatorjuntakilta

Ilmatorjuntayhdistyksen vuosikokous hyväksyi lisäksi hallituksen esityksen kutsua Ahti Lappi yhdistyksen kunniajäseneksi.

Vuoden ilmatorjuntamies Ilkka Tynys pitämässä kiitospuhetta

NOUSUUN- palkinto jaettiin tällä kertaan Turun Ilmatorjuntakillalle, jonka aktiivinen paikallisin toiminta on ollut hyvänä esimerkkinä yhdistyksen muille osastoille ja killoille.

Hallitus onnittelee kaikkia palkittuja

Pohjois-Suomen ilmapuolustusseminaari 2014

Vuoden 2014 seminaari pidettiin Rovaniemellä Someroharjulla 12. maaliskuuta upouudessa Rykmenttisalissa. Sali on täydellisesti uusittu Lapin sotilassoittokunnan tarpeisiin ja toimii soittokunnan harjoittelusalina.

Seminaarin avasi Lapin Ilmatorjuntakillan puheenjohtaja everstiluutnantti (EVP) Heikki Haapala yhdessä Lapin lennoston killan puheenjohtajan everstiluutnantti Jari Nykäsen kanssa. Seminaarin aluksi luovutettiin eversti (EVP) Ahti Lapille killan pöytästandaari, joka hänelle oli myönnetty jo Lapin ilmatorjuntakillan 50 -vuotisjuhlapäivänä 26.10.2013.

Seminaarissa alustivat Helsingistä Lappiin vierailulle tullut eversti (EVP) Ahti Lappi aiheesta ”Tutkien merkitys Suomen ilmapuolustuksessa 1943-44” ja Lapin lennoston Hävittäjälentolaivue 11 komentaja everstiluutnantti Aki Heikkinen aiheesta ”Ajankohtaista Lapin hävittäjätoiminnasta”. Oli nautinto kuunnella kahta hyvin erilaista seminaariesitelmää. Molemmissa oli paljon ja mielenkiintoista asiaa.

Eversti Lapin esitys pohjautui pääosin hänen ja Perttu Peitsaran vuonna 2012 julkaisemaan kirjaan ”Salainen ase ilmapuolustuksessa - Tutkat toisessa maailmansodassa”. Lappi totesi muun muassa tutkalla olevan yli 100 vuoden historia, ja että esimerkiksi Helsingin torjuntavoitto 1944 ei olisi ollut mahdollinen ilman tutkia. Taitavana esitelmöitsijänä ja pitkään Rovaniemellä asuneena hän osasi kytkeä aiheen myös Lappiin ja Rovaniemeen. Hän kertoi, että saksalaisilla oli tutkia Rovaniemellä ja suomalaiset pääsivät tutustumaan niihin. Osittain tämän seurauksena Suomeen haluttiin ja onnistuttiin vuonna 1943 hankkimaan radioluotaimia (tutkia) ilmavalvonta-, tulenjohto- ja merivalvontatarkoituksiin sekä ilmavoimille.

Everstiluutnantti Heikkinen kertoi oman alansa asiantuntijana ja sotakoulun opettajan rutiinilla Hornettien käytöstä ja niiden johtamisesta sekä esim. niihin ostetusta uudesta aseistuksesta.

Seminaarissa oli noin 30 osallistujaa. Killat tarjosivat esitelmien välillä seminaarikahvit, jotka Rovaniemen sotilaskotiyhdistys oli järjestänyt paikalle.

Teksti: Eero Pajula

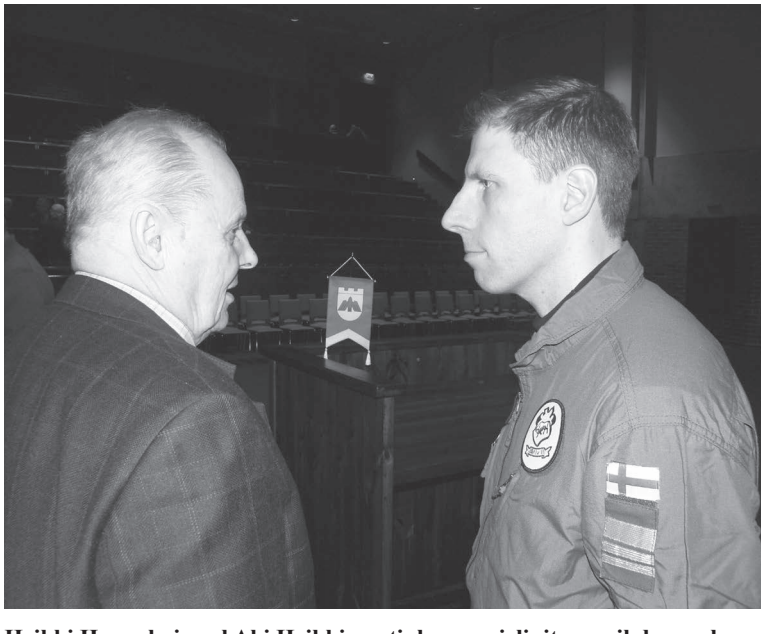

Heikki Haapala ja evl Aki Heikkinen tiukassa mielipiteenvaihdossa alustusten välissä (kuva Pajula)

Ilmatorjunnan juhlamatka

Vasemmalla matkanjohtaja Kyösti Vuontela ja erinomaiset oppaat Ahti Lappi ja Ari Rautala. Oikealla Seppeleen lasku Muurilan tuliasemaan.

Turun Ilmatorjuntakilta ry täyttää tänä vuonna 50 vuotta. Tilaisuutta juhlistamaan päätettiin tehdä matka ilmatorjunta-aselajin syntypaikoille Viipuriin ja Muurilaan. Ilmatorjuntayhdistys ry saavuttaa myös 60 vuoden iän ja matka laajennettiin Ilmatorjunnan juhlamatkaksi.

Varhain perjantaiaamuna huhtikuun 11.päivänä kiipesivät ensimmäiset matkalaiset Vistamatkojen bussiin Turun linja-autoasemalla. Matkan varrella meitä kertyi lisää eri puolilta Suomea niin, että Haminassa joukkomme vahvuus oli 26. Haminassa tutustuimme eversti **Eero Laurin** opastuksella RUK-museoon nautittuamme sitä ennen maittavan lounaan Varuskuntakerholla. Illaksi ehdimme Viipuriin majoittumaan hotelli Victoriaan.

Ilmatorjunnan historiaa

Marraskuun viimeisenä päivänä vuonna 1495 Viipurissa pamahti. Uuden aselajin ensimmäinen joukkoosasto sijoitettiin Viipuriin ja koko aselaji sai tuon pamauksen kunniaksi kyseisen päivän vuosipäiväkseen. Tasan 444 vuotta myöhemmin alkoi Talvisota ja ilmatorjunta sai tulikasteensa. Lauantaina tutustuimme eversti **Ahti Lapin** opastuksella paikkoihin ja tapahtumiin niin Viipurissa kuin Ampumaleirialueella Muurilassa.

Leirin tuliasemissa laskimme seppeleen sen paalun juurelle, missä oli vielä näkyvissä jäljet kahdesta siihen aikaisemmin kiinnitetystä ja pois revitystä muistolaatasta. Sieltä kävelimme majoitusalueelle. Tuolla Suomalaisen ilmatorjuntatykistön historiallisella ja kunniallisella leiripaikalla saimme vastaanottaa sodanjumala Marsin käskemän perinteisen ja meitä velvoittavan ”Ankkalammen kasteen”. Lampi oli sen verran paksussa jäässä, että kastevesi tuli pullosta eikä meidän tarvinnut pulahtaa veteen. Tilaisuuden päätteeksi kohotimme yhteisen MUURILAN MUKIN kasteemme kunniaksi (Kaikki saivat muistoksi pläkkipeltisen mukin ja kastetodistuksen).

Kaupungissa pysähdyimme Pappilanniemen kallioiselle mäelle, jossa sijaitsi yksi Talvisodan aikaisista kiinteistä, raskaista pattereista. Saimme hyvän kuvan siitä millaisissa asemissa ja miten nuoren aselajimme miehet joutuivat todella kiivaisiin torjuntataisteluihin. Keskellä kaupunkia, Patterinmäellä, tutustuimme Jatkosodan aikaisiin tapahtumiin 82.Rask.It.Ptrin vuoden 1944 tuliasemissa. Viipurin ilmatorjunta oli melko heikko. Tämä oli ainoa raskas patteri, joka pystyi tulittamaan idän suunnasta tulevia pommituslentoja. Sekin oli niin keskellä kohdetta, että sen kantama ei ylettynyt juuri torjuntakehän etupuolelle. Patteri siirrettiin pois kaupungista jo 18.6. Kaupungin valtausta valmistelevaa ilmavihollista jäi siis torjumaan vain pari kevyttä yksikköä.

Taistelupaikoilla

Eversti **Ari Rautala** opasti sotien ratkaisupaikoille. Oppaamme käyttivät hyväkseen piirroksia ja maastoa kertoessaan meille tapahtumista. Summassa taisteltiin Talvisodassa. Kuuterselässä katsoimme miten alueella käytiin yksi Jatkosodan suurimmista panssaritaisteluista. Neuvostoliiton pystyttämän Portinhoikan vaikuttavan sotamuistomerkin äärellä seurattiin taistelun etenemistä ja lopuksi Ihantalassa ihmettelimme kuinka todella pienellä alueella käytiin viimeinen suuri ratkaisutaistelu.

Lopuksi

Molemmat oppaamme olivat alansa parhaita asiantuntijoita ja pystyimme vastaanottamaan vain osan heidän annistaan. Kuljettajamme **Seppo Santala** tuntee kohdealueemme niin hyvin, että hän osasi hienosti valita reitit kohteisiin huonollakin tiestöllä. Sotakamreeri **Matti Kulmala** piti linjuriautossa tunnelmaa yllä kertomalla tarinoita ja soittamalla väliin sota-ajan lauluja. Sunnuntai-iltana saavuttiin kotiin hienolta ja opettavalta juhlamatkalta. Ne, jotka eivät päässeet mukaan, voivat vain todeta – oi jospa oisin saanut olla mukana.

Teksti Mauri Lasonen
Kuvat Timo Kankaanpää

Ilmatorjuntayhdistyksen 60-vuotiskokouksessa tehty suositus haastatella ja julkaista aselajin veteraanimuistoja toisen maailmansodan ajalta

Seuraavat vuodet ovat viimeisiä hetkiä, jolloin on vielä mahdollista kerätä perimätietoa sodan kokeneelta sukupolvelta. Ilmatorjuntalehteen on tavoitteena saada uusi vakiopalsta, jossa julkaistaisiin veteraanien haastatteluja ja muistelmia. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvitsemme yhdistyksen jäseniltä merkittävää tukea. Tarkoituksena olisi löytää muisteluhaluiset veteraanit paikallisverkkojensa turvin. Pyydämme teitä toimittamaan kertyvää materiaalia Ilmatorjunta-lehden toimitukseen.

Haastattelut ja muistelmat voi tehdä vapaaseen formaattiin, mutta niiden pituus on hyvä rajoittaa 1-4 sivuun. Päätavoitteena ei ole sotaromaanin tai sukuselvityksen laatiminen eikä itse tapahtumien sotahistoriallinen analysointi vaan yksilön mieleen tallentuneet väläykset omin aistein koettuina ja omin sanoin kerrottuina. Valinnoissa ei säikytä silmäkulman pilkettä sillä erottelemme vain jyvät akanoista eli oikeamielisyyden Tiltun tarpeista.

Mahdollisia teemoja menneen tiimoilta

- Mitä kaipasit sotilastehtävissäsi eniten materiaalisesti, mitä henkisesti?
- Saitko elämänikäisiä ystäviä vanhojen tuttujen seuraksi?
- Mitä pelkäsit, mitä kammosit päivin ja öin?
- Mitkä haaveesi murskautuivat sodassa pysyvästi?
- Menetitkö kotisi, perheesi tai itsesi pysyvästi?
- Koitko epäoikeudenmukaisuutta lomajärjestelyissä?
- Mikä oli hirvittävin taisteluhetkesi, miten ja miksi?
- Mistä tapahtumasta iloitsit eniten?
- Koitko mitään hyvää sodan seurauksena?
- Oletko joutunut vaikenemaan aiheista, joista nyt voit kertoa?
- Millä sanoin neuvoisit jatkajiasi luottamaan huomiseen?

Kerro Sinulle tärkeistä asioista heräävien mielikuvien sytyttämänä. Yhteydenottosi olisi lahja jälkipolville tarkoituksena tukea seuraajiasi eli uusia nuoria vastuunottajia. Emme etsi päivämääriä tai kellonaikoja, osallisten nimiäkään ei ole tarvis muistaa ellei halua. Pyri yhteiseen kirkkaaseen tavoitteeseen eli kerrot paljon vähin sanoin.

Liitä ehdottomasti nimesi ja kotipaikkasi vastaukseesi. Halutessasi tekstiäsi julkaistaan antamasi nimimerkinkin suojassa. Lehti ei julkaise silloinkaan laillisuuden loukkauksia! Katse eteenpäin myös lepoasennossa! Tuli on vapaa omaan tahtiin!

Päätoimittaja ja Jouko Mattila

ISÄT KATSOVAT POIKIAAN

Sillanpään rohkaisevat sanat eivät suinkaan unohtaneet kotirintamaa vaan loivat uskoa oikeuden puolustajin. Kiilusilmät väittivät rauhan koittaneen meidän päiviksemme. Pohjoismaiden sinisilmät karsivat määrärahoja, näin yksi divisioonamme jäi aseitta. Optimaalisesti laskien kivääreitä ei hankittu siis yhtään liikaa, kun kaatuneitten aseet annettiin niitä vailla oleville täydennysmiehille. Hyökkääjä ihan tyrkytti sotasaaliiksi uutta raskasta hyökkäyskalustoaan. Kunnostettuina se auttoi selviämään jatkosodan kurimuksesta. Perusaseistusta tehtiin itsekin, uutta sotakalustoa voitiin ostaa vain myyjän ehdoilla. Psykopaatti väittäköön että Mannerheim-linja rakennettiin jotta voitiin hyökätä Terijoen hallitusta vastaan. Silmiinpistävimmin lentoaseemme ja panssarivoimamme olivat vain koulutukseen juuri ja juuri kelpaavia. Ilmatorjunta turvasi valelaitteisiin. Materiaalipuolen heikko laatu ja mitätön määrä maksettiin hikenä ja verenä. Viides kolonna väittää vieläkin, että isku Karjalaan jatkosodassa todistaa meidät syyllisiksi Mainilan laukauksiin. Puolustusaseillamme kykenimme myös karkottamaan toisenkin etujaan ”puolustavan” sotilasmahdin alueeltamme.

Mutta yhtenäistä kansakuntaa ei voi nujertaa, siksi kiilaa yritetään iskeä yksilöiden välisiin rakoihin. Oikeudenmukaisuustieto ei tuhoudu tykkitulessakaan, mahtailijat joutavat maan rakohon! ”Tartu hetkeen” ja ” jos tahdot rauhaa, valmistaudu sotaan” ovat imperialistisen roomalaisuuden iskulauseita jotka eivät avaudu samalla tavalla meille puolustautujille. Sodan jälkeen presidenttimme muistutti, ettei ikkunoita pidä huvikseen kivitellä, politiikka on mahdollisuuksien taidetta. Ilmator-

juntamiehelle käsky toimia on puolustautumista, vieras lentokone on hyökkääjänä toteuttamassa tihutyötään. Luulisi rauhanpuolustajillekin aselajin olevan mieluinen palvelustehtävä. Palokunnista ja hoitolaitoksista olisi riittämiin tarpeellisia tehtäviä yhteiseksi hyväksi, miksi heille ei kelpaisi maanpuolustajille riittävä yhteismajoitus, päiväraha ja niukat lomat ja ympärivuorokautinen läsnäolovelvollisuus? Puoli vuotta kansalaispalvelusta kaikille aikuisiksi tulleille olisi muistutuksena, että ammattikoulutus on yhteiskunnan rahoittama etu tulevien veronmaksajien vastuun kantamiseksi. Samat edut ja haitat kaikille suomalaisille kuten sellaisiksi pyrkiville tasapuolisesti! Kansalaisryhmien samanarvoinen kohteluohjaa yhteisymmärrykseen Joillekin metsäsissin nuotiopiiri on elämys, toiselle sairaalan täsmällinen ja siisti ilmapiiri on parannus kurjiin kotioloihin verraten Eikä omien nuortemme tarvitsisi väistyä aina muiden tieltä kaikessa vaan hekin löytäisivät paikkansa tasa-arvoisina talkoolaisina. Jonkun elintaso kärsii, toisen paranee, yhdessä on silloin helpompi jatkaa samojen kokemuksen koulimina.

Ensimmäisen kansallisen veteraanipäivän tilajärjestelyistä vastannut arkkitehti Jouko Mattila, res yliltn

Hyvät yhdistyksemme jäsenet!

Kuten tiedätte, yhdistyksemme on saavuttanut 60 vuoden iän. Parhaimmat onnittelut myös kaikille jäsenillemme. Juhlavuotta on vietetty ”Ei kukkia - ei puheita” -periaatteella. Merkkivuosi on näkynyt lähinnä kirjoituksissa ja käytetyissä puheenvuoroissa.

Olemme useissa yhteyksissä korostaneet yhdistyksemme talouden tasapainoon saattamisen tärkeyttä. Alijäämäisistä tuloslaskelmista tulee päästä eroon. Siitäkin huolimatta, että julkaisutoiminnan kulut näyttävät vain kasvavan vuosittain. Kävimme hallituksessa pitkän keskustelun tilanteesta. Totesimme yksimielisesti, että kaikesta huolimatta yhdistyksemme elää toiminnasta. Toimintaa on kehitettävä ja eteenpäin päästävä. Nyt tehostamme ilmatorjunnan koulutusyhteistyötä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa. Toinen hankkeemme on uuden Ilmatorjuntamiehen oppaan toimittaminen. Koulutus ja opas ovat perinteisesti liittyneet toisiinsa. Maastopuvun reisitaskuun mahtuva kirja on kuulunut kaadereiden, reserviläisten ja varusmiesten perusvarustukseen.

Aikaikkuna uuden Ilmatorjuntamiehen oppaan toimittamiselle on avoinna nyt. Esityksemme on seuraava. JUHLISTATHAN JUHLAVUOTTAMME TUKEMALLA TUKIMAKSULLA ILMATORJUNTAMIEHEN OPPAAN TOIMITTAMISTA! Saaduilla tuotoilla katamme osan oppaan taitosta ja ensimmäisen erän painosta aiheutuvista kustannuksista. Seuraavien erien painatus kustannetaan oppaasta saaduilla myyntituloilla.

Hallitus

Tavoitteena laadukas ilmatorjuntamiehen opas

TUKIMAKSU

Tukimaksu suoritetaan seuraaville tiedoilla:

Maksun saaja:	ILMATORJUNTAYHDISTYS
Viesti:	TUKIMAKSU_ maksajan nimi
Pankkitiedot:	(IBAN) Nordea
	FI71 1366 3000 0512 01
	(BIC) NDEAFIHH
Eräpäivä:	30.8.2014
Summa:	vapaaehtoinen summa

Ilmapuolustusta yli puolustushaara rajojen - maalla, merellä ja ilmassa

Ilmatorjuntaharjoitus 1/14 järjestettiin 20. - 29.5.2014. Harjoitus koostui kahdesta perinteisestä kokonaisuudesta, ampuma- ja ilmapuolustusharjoitusvaiheista. Ampumavaiheessa maavoimien ilmatorjuntajoukot ja merivoimien alusosasto suorittivat ilma-ammuntoja ilmatorjuntaohjuskalustolla sekä ammusaseilla. Tällä kertaa merivoimien alusosasto suoritti ilma-ammunnat vain laivatykistöllä. Ohjusammuntoja toteutettiin ITO05 sekä ITO90M kalustolla. Ohjusammuntojen lisäksi suoritettiin ilma-ammunnat 23 ITK 61 ja 23 ITK 95 kalustolla sekä ilmatorjuntakonekivääreillä. Ampumavaiheeseen osallistui kaksi vapaaehtoista kertausharjoitusta ilmatorjuntakonekivääri ammuntoihin, noin 50 reserviläisen voimin. Ammunnat suoritettiin kauniissa kesäisessä säässä, mikä suosi ilmatorjuntataistelijoita poikkeuksellisesti miltei koko harjoituksen ajan. Ammunnat sujuivat turvallisesti ja suunnitelmien mukaan, kiitos siitä kuuluu ammattitaitoisille kouluttajille sekä varohenkilöstölle ja ennen kaikkea ampuville joukoille.

Ilmapuolustusvaiheessa harjoiteltiin ilmapuolustuksen yhteistoimintaa puolustushaarojen välillä. Harjoitukseen osallistui ilmavoimista yli kaksikymmentä lentokonetta, jotka tukeutuivat kaikkiin ilmavoimien tukikohtiin. Ilmavoimien lentoosastojen osallistuminen mahdollisti laadukkaan maalitoiminnan maa- ja merivoimien ilmatorjunnalle. Merivoimien alusosasto kuului miinalaiva Hämeenmaa sekä Hamina-luokan ohjusveneet Hamina ja Hanko. Ilmavoimien hävittäjät, maasijoitteinen ilmatorjunta sekä merivoimien alusosasto harjoittelivat yhdessä ilmapuolustusta ilmavoimien pääjohtokeskuksen ja ilmaoperaatiokeskuksen johtamana. Harjoituksessa oli käytössä koko tulenkäytönjohtamisen ketju, aina ylimmältä tasolta ilmaoperaatiokeskuksesta jokaiseen asejärjestelmä operaattoriin, maalla, merellä ja ilmassa. Harjoituksen parasta antia olikin eri puolustushaarojen yhteistoiminnan harjoittelu.

Ilmatorjuntaharjoitukseen osallistui suurimmillaan noin 1900 henkilöä, joista noin 500 henkilökuntaa, 400 reserviläisiä ja 1000 varusmiestä sekä yli 20 lentokonetta, 3 alusta merivoimista ja 500 ajoneuvoa. Harjoituksessa järjestettiin kaksi kertausharjoitusta ITO90M yksikön kertausharjoitus Lapin Ilmatorjuntarykmentin toimeenpanemana sekä JOPO06 kertausharjoitus Ilmasotakoulun toimeenpanemana.

Ilmatorjuntaharjoitus 1/14 oli maavoimien tiedottamisen painopisteessä. Harjoituksessa järjestettiin media-päivä johon osallistui median edustajia lähialueelta sekä valtakunnallisesta mediasta. Harjoitukseen voi myös tutustua harjoituksen omilta internetsivuilta sekä facebookista. Harjoitukseen suuntautui 28 vierailua tai tarkastusta, joihin osallistui yhteensä noin 200 henkilöä.

Lohtajan Vattajanniemi on loistava alue ilmapuolustuksen harjoittelulle merialueensa ja sijaintinsa puolesta. Alueen infrastruktuuri sekä vuosien saatossa vakioitunut toiminta mahdollistaa kaikkien puolustushaarojen yhteistoimintaharjoituksen. Vattajanniemen ainutlaatuinen luonto on myös otettu harjoituksessa huomioon. Joukot noudattavat luonnonsuojeluohjeistuksia, mitkä määrittävät tarkasti alueet missä voidaan harjoitella. Luontoarvot otetaan huomioon harjoitusta suunniteltaessa alusta asti.

Ilmatorjuntaharjoitus oli jälleen kerran menestys ja palveli joukkojen tarpeita. Koulutustaso nousi harjoituksen aikana huimasti ja kaikkien harjoitukseen osallistuneiden joukkojen erinomaiset arvioinnit puhuvat puolestaan ilmapuolustuksen hyvästä suorituskyvystä.

Ilmapuolustus on kaikkien yhteinen asia puolustushaarasta ja aselajista riippumatta, yhteistoimintaa on harjoiteltava jatkossakin ja kehitettävä entisestään. Vain yhdessä voidaan saavuttaa riittävä menestys!

Kiitos harjoituksen turvallisesta ja laadukkaasta toteutuksesta kuuluu kaikille osallistuneille joukoille ja harjoituksen järjestelyihin osallistuneille tahoille.

Hyvää ja turvallista kesää!

Ilmatorjuntaharjoitusten projektiupseeri
Kapteeni Mikko Kuusisto
Ilmasotakoulu

Ilmatorjuntaohjus 90M Grotale, ohjus lähtee putkesta.

Kuva: Puolustusvoimat, Thomas Litchfield 22.5.2014. Lohtaja

LAPITR:iin arvostetut palkinnot

Ilmatorjuntajoukkojen arvostetuin palkinto, Ritarimalja, jaettiin ilmatorjuntaharjoituksen päätöstilaisuudessa.

Ilmatorjunnan tarkastaja eversti Ari Grönroos luovutti Ritarimaljan Lapin ilmatorjuntarykmentin komentajalle everstiluutnantti Arto Ikoselle. Grönroos mainitsi perusteluina muun muassa, että rykmentissä on toteutettu puolustusvoimauudistuksen toimeenpanoon liittyvät tehtävät laadukkaasti saavuttaen edelleen kiitettävät koulutustulokset varusmies-, reserviläis- ja palkatun henkilöstön koulutuksessa. Rykmentissä on myös toteutettu organisaatiomuutokset hallitusti sekä luotu koulutusedellytykset uudelle organisaatiolle.

Ritarimalja on Mannerheimristin ritarien ilmatorjunta-aselajille 27.1.1987 lahjoittama ikuisesti kiertävä kiertopalkinto. Se luovutetaan vuosittain joukko-osastolle ansioista ilmatorjunta-aselajin koulutus- ja valmiustehtävien suorittamisessa sekä aselajin maineen ylläpitämiseksi.

Veteraanikannu - tunnustus korkeatasoisesta työstä

Pohjois-Suomen sotilasläänin komentaja kenraalimajuri Jorma Ala-Sankila luovutti veteraanikannun Rovaniemen ilmatorjuntapatteriston komentajalle valtakunnallisessa ilmatorjuntaharjoituksessa Lohtajalla 26.5.2014.

Veteraanikannu on Kemin veteraaniyhdistyksen vuonna 1987 lahjoittama joka jaetaan Pohjois-Suomen sotilasläänin komentajan päätöksellä joukkoyksikölle, joka on tuottanut hengeltään ja suorituskyvyltään edellisenä vuonna korkeatasoisia joukkotuotantojoukkoja. Edellä mainituin perustein Veteraanikannun saa vuonna 2014 Lapin ilmatorjuntarykmentin joukkoyksikkö Rovaniemen ilmatorjuntapatteristo. Ala-Sankilan mukaan kaikki Pohjois-Suomen sotilasläänin joukkoyksiköt ovat toimineet tehtävissään erittäin menestyksekkäästi ja joukkoyksiköiden väliset erot olivat todella pieniä.

Kuva ja teksti: Jaana Vienola

LAPITR:n komentaja evl Arto Ikonen vastaanotti Ritarimaljan ilmatorjunnan tarkastajalta Lohtajan perinnetykin vieressä. Evl Arto Ikonen toimi ilmatorjuntaharjoituksen johtajana.

Everstiluutnantti Ylitalo on saanut käsiinsä veteraanimaljan kenraalimajuri Ala-Sankilalta.

Tervehdys napapiiriltä

Vuosi on käynnistynyt ja kevät on kulunut Rovaniemen ilmatorjuntapatteristossa vauhdilla. Pääasiassa on urakoitu ja tehty tulosta monille lukijoille tuttujen ilmatorjunta-asioiden parissa. Saapumiserässä 1/14 on ollut työn alla monipuolisesti ohjus- ja tykkiyksiköitä sekä johtokeskuksen osia. Tätä kirjoitettaessa on joukkokoulutuskausi jo pitkällä ja tilanne vaikuttaa koulutustason näkökulmasta hyvältä.

Ilmatorjunnallisten aktiviteettien lisäksi on tehty muutakin. Vuoden alussa patteristoon perustettiin 2. Jääkärikomppania ja aloitimme jalkaväkikoulutuksen. Yksikössä tuotetaan joukkoja hajautettuihin jääkärikomppanioihin (HAJK), jotka kykenevät toimimaan pohjoisen vaativissa olosuhteissa. Seuraavissa kappaleissa kuvataan hiukan perusteita tämä joukon toiminnasta.

Hajautetun jääkärikomppanian vastuualue on kymmenien neliökilometrien suuruinen. Komppania toimii vastuualueellaan itsenäisesti, valmistellen toimintansa turvaamiseksi linnoitteet, miinoitteet ja kohdekätköt. Komppanian tarkoituksena on toteuttaa taistelusuunnitelman mukaisia tehtäviä, päämääränään vastustajan toiminnan hidastaminen ja kuluttaminen. Pitkäaikaisessa toiminnassa on ratkaisevaa pysyä toimintakykyisenä. Joukkueet, ryhmät ja partiot toimivat paikoitellen hyvin itsenäisesti ja erillään toisistaan.

Komppanian taistelu on tilanteen mukaan laadittu kokonaisuus, joka sisältää hyökkäyksiä, puolustusta, viivytystä ja tuliylläkköjä. Periaatteena on: ”ISKE - TUHOA - ISKE UUDELLEEN JOSSAIN MUUALLA”.

Taktisesti ajatellen jääkärijoukkue tuottaa vastustajalle tappioita epäsuorantulen, sulutteiden ja panssarintorjunta-aseiden yhteisvaikutuksella. Joukkue on varustettu laajalla valikoimalla optiikkaa (punapistetähtäimiä, kiväärikaukoputkia ja pimeänäkölaitteita), miina- ja sinkokalustoa sekä viestivälineitä. Aseistukseen kuuluu rynnäkkökiväärien lisäksi kevyitä konekivääreitä ja ilmatorjuntakonekivääreitä.

Komppanian komentojoukkueen henkilöstöön kuuluu tiedustelijoita, tarkka-ampujia, viestimiehiä ja panssarintorjuntamiehiä NLAW-kalustolla. Viestimiehet rakentavat komppanian viestiverkon, jonka ylläpito mahdollistaa komppanian päällikön reaaliaikaiseen paikkatietoon perustuvan johtamisen MATI-taistelunjohtojärjestelmällä. Tiedustelijat selvittävät vihollisen määrän, laadun ja suuntautumisen, pysyen itse salassa. PST-ryhmä tuhoaa vastustajan panssarivaunuja moderneilla NLAW-panssarintorjuntaohjuksilla. Tarkka-ampujat taistelevat pitkän kantaman päästä aseistuksenaan tarkkuuskiväärit.

Komppanian huoltojoukkue täydentää komppanian joukkueet huollon toimialoittain, sekä ylläpitää kunnossapidon materiaalin osalta. Huoltojoukkueen ensihoitopaikalla kyetään antamaan lääkäritasoista ensiapua. Huollon pitää olla hyvin suunniteltua ja valmisteltua pitkien etäisyyksien ja mahdollisesti vaativien vihollistilanteiden takia.

Seurattuani jääkäreideni koulutusta ja heidän taitojensa kehittymistä kuluneen kevään aikana, olen vakuuttunut siitä, että tämäkin koulutushaara integroituu vaivatta osaksi patteriston toimintaa. Jääkäreiden kouluttajat painavat hommia rautaisella ammattitaidolla, suurella sykkeellä ja tavoite kirkkaana mielessä, aivan kuten patteriston ilmatorjuntamiehetkin.

Tässä yhteydessä haluankin nostaa hattua koko patteriston henkilöstölle, joka saapumiserästä toiseen laittaa itsensä täysillä likoon erinomaisten tulosten saavuttamiseksi. On hienoa toimia tällaisen joukon komentajana!

Näissä merkeissä jatkamme toimintaa Rovaniemellä niin aselajimme kuin muidenkin toimintojen parissa. Kuten on jo aikaisemminkin kerrottu, Rovaniemen ilmatorjuntapatteristo laajentaa puolustusvoimauudistuksen myötä repertuaariaan myöhemmin myös huoltokoulutukseen. Kirjoitellaan tästä sitten tarkemmin kun saadaan Tukikohtakomppanian toiminta käyntiin.

Haluan toivottaa kaikille lukijoille rentouttavaa kesää ja voimia myös syksyn haasteisiin!

Everstiluutnantti Tero Ylitalo
Komentaja / ROVITPSTO

Kapteeni Antti Laaksonen
ITO(15)-käyttöönoton
päävalmistelija
SALPITPSTO/KARPR

Salpausselän ilmatorjuntapatteristolle uusi ohjusjärjestelmä - hankintasopimuksesta kohti varusmieskoulutuksen aloitusta

Puolustusministerin hyväksyttyä uuden ilmatorjuntaohjusjärjestelmän hankinnan, allekirjoitti Maavoimien materiaalilaitoksen esikunta huhtikuussa hankintasopimuksen STINGER RMP BLOCK 1-ohjuksista ja niihin liittyvistä koulutusvälineistä. Karjalan prikaatissa on aloitettu valmistelut tulevan järjestelmän vastaanottoihin ja koulutukseen liittyen. Sopimuksen allekirjoituksen jälkeen konkretisoituivat aikataulu ja järjestelmä, joten viimeistään tässä vaiheessa on hyvä kääriä hihat ja aloittaa entistä kovempi työskentely valmisteluiden loppuun saattamiseksi.

Monipuolista materiaalia

Varsinaisten ohjusten lisäksi hankitaan järjestelmän koulutusvälineitä sekä yksikkövarustusmateriaalina mm. maastoskoottereita, lämpötähystimiä, puominostimia ja viestivälineitä. Materiaalivalintoja on edeltänyt monipuolinen testaustoiminta sekä eri alojen asiantuntijoiden tarkastelut. Hankittava materiaali on monipuolista, taistelunkestävää sekä alueellisen taistelun toimintaympäristöön soveltuvaa.

Toimintaympäristön muutos

Maavoimien taistelutavan uudistuminen vaikuttaa merkittävästi alueella toimivan ilmatorjunnan toimintaperiaatteisiin. Selkeiden rintamalinjojen poistuminen ja vihollisen selustassakin toimimisen vaatimukset on ilmatorjuntataistelijoidenkin huomioitava. ITO(15)-yksiköiden hankinnoissa on alusta asti huomioitu toimintaympäristön muutokset. Ohjusryhmille hankittava kalusto mahdollistaa yksikön aktiivisen, yllätyksellisen ja ketterän käytön haastavassa taistelutilassa. Uusi ympäristö ja uudet käyttöperiaatteet asettavat kovat vaatimukset ryhmien henkilöstön osaamiselle. Koulutettujen ryhmien oma-aloitteisuus, yhteistoiminta sekä tehtävätaktiikan ymmärtäminen ovat korostuneessa roolissa. Ohjusryhmien on oltava erittäin liikkuvia, pimeätoimintakykyisiä ja ryhmät on varustettava monipuolisilla viestivälineillä yhteistoiminnan mahdollistamiseksi.

Uuden kaluston ja käyttöperiaatteiden opettelua

Tärkeimpänä valmistautumisena ennen joukkotuotannon aloittamista on henkilökunnan osaamisen kasvattaminen materiaalin ja käyttöperiaatteiden osalta. Maavoimien uudistuneen taistelutavan erityispiirteet on ymmärrettävä, jotta koulutusta osataan viedä oikean suuntaan. Henkilökunnan osalta valmistautuminen kattaa siis kaikkea maastoskootterin ajo- ja koulutuslupien hankinnasta, ohjuspatterin käyttöperiaatteiden ymmärtämiseen ja maavoimien taistelu 2015-konseptin sisäistämiseen. Valmistautuminen toteutetaan joukkotuotantovelvoitteiden ohessa, henkilöstön opetellessa uusia toimintoja kouluttaessa samalla tuotannossa olevia varusmiesyksiköitä.

Salpausselän ilmatorjuntapatteriston kouluttava henkilöstö on pääsääntöisesti ikäluokkaa, jolla ei ole kokemusta aikaisemmista käytössä

ITO 15 - yksikön käyttöperiaatteet poikkeavat merkittävästi muista ilmatorjuntaohjusjärjestelmistä. Yksikön nostolaitteilla pystytään parantamaan joukon suorituskyky peitteistössä maastossa merkittävästi.

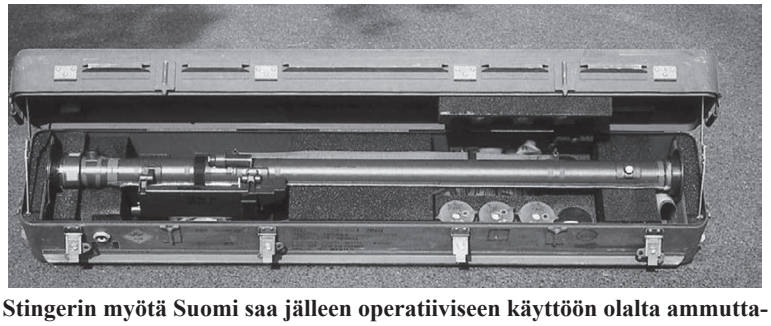

Stingerin myötä Suomi saa jälleen operatiiviseen käyttöön olalta ammuttavan ilmatorjuntaohjuksen. Edelliset olalta ammuttavat ilmatorjuntaohjukset (ITO78/ITO86/ITO86M) poistuivat käytöstä 2000-luvun alkupuolella.

olleista olkapääohjuksista. ITO(78), ITO (86) ja ITO(86M)-järjestelmien parissa työskennelleiden henkilöiden arvokkaat havainnot ja kommentit on huomioitu suunnittelussa ja ”hiljainen tieto” välitetään nuoremmalle kouluttajaportaalle. Tulevan syksyn aikana hiotaankin yksikön käyttöperiaatteita lopullisiin muotteihinsa lukuisissa harjoituksissa, suunnittelukokouksissa sekä kahvipöytäkeskusteluissa.

Varusmieskoulutuksen aloittamisen valmistelut

Varusmieskoulutuksen ja joukkotuotannon aloittaminen uudella järjestelmällä vaatii merkittävää suunnittelua ja valmistelua. Valmisteluista vastaa käyttöönottoprojekti, joka perustettiin Karjalan prikaatiin kuluvan vuoden alussa. Uuden asejärjestelmän koulutussuunnitelmien, käyttöohjeiden, opetusmateriaalin, varomääräysten, käsikirjojen ja lukuisten muiden ohjeiden ja määräysten laatiminen ”tyhjästä” on yhtä aikaa työlästä ja innostavaa. Uusia suunnitelmia laadittaessa on aina hyvä mahdollisuus aikaisempien mallien kriittiseen tarkasteluun ja uusien toimintatapojen luomiseen. Keskustelu patteriston, ja prikaatinkin sisällä, on ollut aktiivista ja kehityshakuista!

Esiteltäessä eri tilaisuuksissa tulevaa yksikkötyyppiä ja sen yksityiskohtia, on palaute ollut poikkeuksetta positiivista. Erityisen innokkaasti koulutuksen aloittamista odotetaan kouluttajien toimesta. Olkapääohjusjärjestelmän koulutuksen painopisteiden muutokset tuovat miellyttävää lisää ja vaihtelua varsin teknisen ITO(05)-järjestelmän parissa työskentelyyn.

Ohjusjärjestelmän varusmieskoulutus alkaa vuoden 2015 alussa Salpausselän ilmatorjuntapatteristossa. Monta asiakirjaa, suunnitelmaa sekä ohjetta on vielä laadittava, ennen kuin lopullinen valmius koulutuksen aloittamiseksi on saavutettu. Valmistelut ovat kuitenkin hyvässä vaiheessa! Patteristossa on vahva usko siitä, että kehityksen alla olevista yksiköistä on tulossa erittäin suorituskykyisiä joukkoja, jotka kykenevät toteuttamaan niille annettavat vaikeatkin tehtävät. Järjestelmälle koulutettavat varusmiehet tulevat saamaan varmasti monipuolisen, haastavan ja mieleenpainuvan koulutuksen!

KENTÄN KUULUMISIA

Everstiluutnantti Aki Hotti
Salpausselän ilmatorjuntapatteriston komentaja
Karjalan Prikaati

Ilmatorjunta
- aina ensimmäisenä, aina edessä!

Kirjoitukseni otsikko on lainaus kenraalimajuri Rauli Helmisen sähköpostiviestistä, jolla hän vastasi Salpausselän ilmatorjuntapatteriston perinnepäivän kutsuun. Ilmatorjuntaaselajin pitkäaikainen vaikuttaja Kenraali Helminen toimi virkaurallaan myös Salpausselän ilmatorjuntapatteriston komentajana 1970-luvulla.

Otsikko kuvaa erittäin hyvin myös ilmatorjunnan roolia taistelutavassa 2015. Aselaji kantaa ensimmäisenä vastuun ilmavihollisen hyökkäysten torjunnasta ja tämä tehtävä on toteutettava edestä. Taistelutapaa 2015 on tutkittu, opeteltu ja harjoiteltu myös Salpausselän ilmatorjuntapatteristossa ahkerasti. Ilmatorjunnan kalusto ja koulutus tukevat erinomaisesti myös tätä taistelutapaa. Käyttöperiaatteet, tehtävät ja johtaminen ovat onnistuttu istuttamaan patteriston harjoitustoimintaan jo varsin hyvin. Jatkamme nousujohteista toimintaamme.

Salpausselän ilmatorjuntapatteristo kantaa ylpeänä vastuunsa maavoimien ilmatorjuntajoukkojen pääkoulutuspaikkana. Patteristolla on jo nyt käytössään monipuolinen ja moderni ilmatorjuntakalusto. Suorituskykyä kasvatetaan vielä merkittävästi vuoden 2015 alussa, jolloin patteristo saa käyttöönsä uuden ilmatorjuntaohjusjärjestelmän. Amerikkalainen Stinger RMP BLOCK1 ohjukselle on Suomessa annettu nimeksi ilmatorjuntaohjusjärjestelmä 15, ITO(15). Ohjus on olalta ammuttava ja se on varustettu ns ”ammu- ja unohda”-hakupäällä. Ohjusyksikön tunnusmerkkejä ovat järjestelmän keveyden mahdollistama erinomainen liikkuvuus, pimeätoimintakykyisyys, hyvä johdettavuus sekä koulutettavuus. Hajautetut, mönkijöillä liikkuvat ja tarvittaessa nostimilla parhaat mahdolliset ampumapaikat saavat ohjuspartiot kykenevät tuottamaan ilmavihollisille merkittävät tappiot. Ilmavihollinen ei voi jättää kyseistä yksikkötyyppiä huomioimatta suunnittelussaan ja toiminnassaan.

Maavoimien taistelutavassa 2015 korostuu myös ilmasuojelu. Ilmasuojelu ei ole vain ilmatorjunnan asia, vaan sen opettaminen pitää sisällyttää kaikkien aselajien koulutukseen heti

Partion ampuu ohjuksen (Raytheon press release)

Oikeanpuolessa kuvassa SALPITPSTO on juuri saanut nimensä ja patteriston henkilöstö kunnioittaa esikunnan seinälle asetettua uutta nimikylttiä 1.1.1957. Vasemmanpuoleisessa kuvassa patteriston nykyinen henkilöstö samassa paikassa 4.4.2014. (Kuvat: Ylil Hakkarainen ja SALPITPSTO 1928-1988 historiikki).

peruskoulutuskaudesta alkaen. Tässä ilmatorjunnalla on erinomainen tilaisuus tuoda osaamista ja lisäarvoa aselajien väliseen yhteistoimintaan, erityisesti täällä Karjalan prikaatissa.

Katse patteristossa on vahvasti tulevaisuuteen, mutta tulevaisuutta ei voi ennakoida ellei tunne menneisyyttä. Salpausselän ilmatorjuntapatteristo vietti jälleen perinnepäiväänsä juhlallisin menoin. Vierailimme patteriston henkilöstön kanssa 4.4.2014 Hennalan varuskunnassa kunnioittamassa Lahdessa olevia perinteitämme. Juhlalounaan ja -esitelmän jälkeen tutustuimme ilmatorjuntajoukkojen käytössä olleisiin tiloihin. Muistelimme myös Salpausselän ilmatorjuntapatteriston ensimmäisen lipun naulaustilaisuutta 27.5.1958 varuskunnan pääsotilaskodissa ja vierailumme päätteeksi laskimme seppeleen ilmatorjunnan perinnetykeille.

Perinnepäivämme iltajuhla järjestettiin Korialla yhdessä Salpausselän ilmatorjuntakilta ry:n kanssa. Iltajuhlan tunnelma oli arvokas ja lämminhenkinen. Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan runsaslukuinen juhlaväki, niin patteriston kuin killankin puolelta.

Kevät on kiivasta aikaa lukuisten harjoitusten kanssa. Olemme saaneet oppimme erikoiskoulutuskauden harjoituksissa ja tätä juttua kirjoittaessani kouluttaudumme parhaillaan joukkokoulutuskauden harjoituksissa, joista keskeisimpänä mainitsen kaikille ilmatorjuntahenkilöille niin tutun Lohtajan. Kotiutamme kesäkuussa jälleen kerran erinomaisen taitavan ilmatorjuntajoukon reserviin.

Päätän juttuni toiseen lainaukseen kenraali Helmisen sähköpostiviestissä, johon mielipiteeseen on helppo yhtyä: ”*Maanpuolustuksen eteen tehty ja tehtävä työ tänä epävarmana aikana on äärimäisen tärkeää!”*

Helsingin Ilmatorjuntarykmentin komentaja vaihtui – kahdesti

Evl Jyri Raitasalo otti vastaan 1.4.2014 HELITR:n komentajuuden

Helsingin Ilmatorjuntarykmentti on pääkaupungin puolustaja. Toimintamahdollisuudet Panssariprikaatin joukkoyksikkönä tarjoavat hyvät perusteet monipuoliselle ja vaativalle koulutukselle - niin henkilökunnalle, varusmiehille kuin reserviläisillekin. Hyvien olosuhteiden ja ammattitaitoisen henkilöstön lisäksi tehokas ja moderni kalusto antaa hyvän pohjan koulutukselle ja todelliselle kriisiajan suorituskyvylle.

Rykmentin komentajaa on vaihdettu kevään 2014 aikana kahdesti. Everstiluutnantti Karri Heikinheimo päätti noin puolentoista vuoden pestin komentajana tammikuun lopussa. Majuri Tomi tuomi määrättiin rykmentin komentajaksi helmi-maaliskuun 2014 ajaksi. Allekirjoittanut aloitti rykmentin komentajana huhtikuun alusta lukien. Kiitän Karria ja Tomia hyvin tehdystä työstä!

Palaan ilolla rykmenttiin kahdentoista vuoden tauon jälkeen. Palvelin vuosina 1995-2002 Helsingin Ilmatorjuntarykmentissä Tuusulassa ohjusjaoksen kouluttajan ja johtajan, esikunnan toimistoupseerin ja yksikön päällikön tehtävissä. Koulutuksen sain tuon ”toisen kierroksen” aikana ilmatorjuntaohjuksille 78, 86 ja 86M sekä 96. ”Ensimmäinen kierrokseni” rykmentissä alkoi maaliskuussa 1990, kun astuin varusmiespalvelukseen 1.Patteriin Tuusulan Ilmatorjuntapatteristoon. Reserviupseerikurssin jälkeen sain koulutuksen Ilmatorjuntaohjus 79

-järjestelmän maalinosoitusjaoksessa 4.Patterissa Santahaminassa.

Olen palvellut koko ilmatorjuntaurani ohjusjärjestelmien parissa. Tunnen oloni uudessa komentajatehtävässä varsin kotoisaksi - ottaen huomioon sen tosiseikan, että rykmentin suurena projektina viimeisten vuosien aikana on ollut Ilmatorjuntaohjus 12:n hankinta ja vastaanotto sekä koulutus- ja huoltojärjestelmien pystyttäminen. Myös rykmentin uusi johtamisjärjestelmäkalusto muodostaa tutun ja mielekkään kokonaisuuden rauhan ajan koulutukselle ja kriisiajan valmiudelle.

Kirjoitan tätä Lohtajalla ilmatorjuntaharjoituksessa 1/14. Olen ylpeydellä seurannut rykmentin joukkoja - niin varusmiehiä ja reserviläisiä kuin myös palkattua henkilökuntaa. Toiminta on jämptiä ja ammattimaista. Joukon henki on hyvä luottamus omiin taitoihin ja kalustoon on kohdallaan. Kaiken kaikkiaan, täällä ”kentällä” on hyvä ja reipas tekemisen meininki.

Lohtajalla, Huminassa 28.5.2014
Everstiluutnantti Jyri Raitasalo
Helsingin Ilmatorjuntarykmentin komentaja

KENTÄN KUULUMISIA

Salpausselän ilmatorjuntakilta 50 vuotta

Salpausselän ilmatorjuntapatteriston kilta ry syntyi helatorstaina 7.5.1964. Perustava kokous kutsuttiin koolle silloisen komentajan evl Veikko Rantalaisen kutsusta. Kokoontuminen tapahtui Hennalan aliupseerikerholla. Läsnä oli 117 ilmatorjuntamiestä, heistä 71 ilmoittautui heti killan jäseniksi.

Varusmiehet otettiin heti alusta lähtien killan toiminnan tärkeäksi kohderyhmäksi. Heille järjestettiin mm. kiltailtoja erilaisine kilpailuineen varusmiesten ja kiltalaisten välillä. Lisäksi varusmiehiin kohdistetun toiminnan muotoja ovat olleet nimikkojoukko-osaston ja aselajin perinteiden sekä killan toiminnan esittelyt ja ansioituneiden varusmiesten palkitseminen. Myöhemmin on järjestetty kiltalaisille ja ilmatorjunnasta kiinnostuneille retkiä Lohtajan ilmapuolustusharjoitusta seuraamaan. Kymenlaakson ja Etelä-Hämeen ilmapuolustuksen muistomerkit ovat tulleet retkeläisille tutuiksi, samoin Kotkan ja Haminan edustan merialueet eloristeilyjen merkeissä.

Marraskuussa 1989 pystytettiin killan aloitteesta Kouvolan Lääninpuistoon muistotykiksi raskas ilmatorjuntatykki 88 RMBK. Tämä tykki siirrettiin Vekarajärven varuskuntaan kunnostettuna ja vihittiin uudelleen käyttöön muistotykkinä 1.8.2011. Patteristomme täytti 60 vuotta 20.8.1988. Juhlan yhteydessä luovutettiin perinnetykiksi 76ITK/16V. Tykin luovuttivat 86. Raskaan ilmatorjuntapatterin Veteraanit, joiden käytössä kyseinen tykki oli suojaamassa Kouvolan seutua Kuusankosken Eerolan alueella ja Kouvolan Töröstinmäellä. Tykki sijaitsee Kouvolan kasarmialueen lippukentän keskellä. Killan toimesta rakennettiin Lohtajan harjoitusalueelle 1982 valmistunut Salpasauna, joka lisäsi harjoitusten aikana henkilökunnan viihtyisyyttä sekä on edelleen kiltalaisten käytössä silloin kun alueella ei ole harjoitustoimintaa.

Killan 50 v juhlatammen istutus

Killan toiminta-alueena on koko maa, painopisteenä kuitenkin Kaakkois-Suomen alue. Kilta nimettiin uudelleen patteriston siirryttyä Haminaan, jonne perustettiin Ilmatorjuntarykmentti. Uudeksi nimeksi tuli perinteitä kunnioittaen Salpausselän Ilmatorjuntakilta. Myöhemmin rykmentti lakkautettiin ja Karjalan Prikaatiin liitettiin Salpausselän Ilmatorjuntapatteristo. Patteristo toimii nyt erinomaisella tavalla killan perinne ja tukijoukkona.

Killan juhlavuoden tapahtumia on vietetty yhdessä patteriston kanssa. Iltajuhla pidettiin patteriston perinnepäivänä 4.4. Korian pioneeriravintolassa. Killan 50v juhlatammen istuttivat Vekaranjärven varuskunnassa aliupseerikurssi II/83 sekä patteriston komentaja evl Aki Hotti. Kunnianosoitus kahvitilaisuuksineen tapahtui killan vuosipäivänä

7.5. Kasarminmäen perinnetykillä ja kahvitilaisuus onnitteluineen Kasarmiravintolan kabinetissa.

Ilmatorjuntayhdistyksen Kymen osaston toiminta liitettiin killan yhteyteen 15.3.-14 killan kevätkokouksessa. Sitä ennen osaston vuosikokouksessa 11.3. -14 päätettiin toimintojen yhdistämisestä. Killan ja osaston toiminta on ollut jo aikaisemminkin hyvin läheistä yhteisine hallitusten kokouksineen ja toimintasuunnitelmineen. Kilta on yhdistyksen yhteisöjäsen.

Seppeleen lasku Kasarmin mäellä

Turun ilmatorjuntakilta palkittiin

Turun Ilmatorjuntakilta on toiminut puheenjohtajansa Kyösti Vuontelan johdolla aktiivisesti vuonna 2013. Varsinais-Suomen Kiltapiiri nimeää vuosittain alueeltaan vuoden killan. Runsas toiminta toi nyt tuon kunnian Turun Ilmatorjuntakillalle. Tästä merkiksi saimme kiertävän pokaalin koristamaan vitriiniämme.

Lahdessa 29.3. pidetyssä Ilmatorjuntayhdistyksen vuosikokouksessa yhdistyksen puheenjohtaja Heikki Bergqvist ojensi Nousuun-kiertopalkinnon Kyösti Vuontelalle. Sääntömuutoksen jälkeen tämä oli ensimmäinen kerta kun palkinto myönnettiin killalle eikä yhdistyksen osastolle.

Tämäkin vuosi tulee olemaan täynnä toimintaa. Jo toteutuneen Ilmatorjunnan juhlamatkan lisäksi kilta valmistautuu marraskuiseen 50-vuotisjuhlaansa sekä Tuukka Alhosen kirjoittaman killan historian painamiseen ja julkaisemiseen.

Mauri Lasonen

Kiltapiirin kiertopalkinto

Eversti evp. Heikki Bergqvist luovuttaa NOUSUUN- kiertopalkinnon Kyösti Vuontelalle Hennalan upseerikerholla yhdistyksen vuosikokouksessa.

Pohjois-Pohjanmaan Ilmatorjuntakilta ry

Pohjois-Pohjanmaan ilmatorjuntakilta osasto tutustumassa ilmatorjunta-harjoitukseen oppaan kapteeni Jarmo Puistovirta

Pohjois-Pohjanmaan Ilmatorjuntakillan toiminta, on lähtenyt vuoden alusta todella hyvin käyntiin. Saavutimme merkittävän voiton paperisodassa ja niiltä osin voimme hiljalleen siirtyä rauhanajan toimintavalmiuteen. Kaikki luvat ja rekisteröinnit ovat siis kunnossa ja Killan toiminta on virallista. Viimeisimpänä saimme aluehallintovirastolta, luvan vetää ampumakoulutuksia.

Toimintaakin on käynnistelty kevään aikana ja saamamme palautteen perusteella, olemme myös onnistuneet asioissa. Järjestimme maaliskuussa ilmatorjuntakoulutuksen, Oulun Hiukkavaarassa. Paikalle saapui 16 henkilöä ja Rovaniemeltä kaksi kouluttajaa. Koulutus oli monella tavalla merkittävä tapahtuma. Ensinnäkin, se oli meidän ensimmäinen testi, jolla mitattiin meidän mahdollisuudet toimia koulutuksen järjestäjänä. Koulutukseen osallistujat täyttivät palautelomakkeen kurssista ja saimme palautteen arvosanaksi kiitettävän. Tästä on siis erittäin hyvä jatkaa eteenpäin ja ponnistaa koulutustarjonnassa uudelle tasolle.

Toinen virstanpylväs koettiin, kun päätimme mennä tutustumaan Lohtajan harjoitukseen 23.5.2014. Retkelle osallistui kuusi henkilöä ja ainakin allekirjoittaneen mielestä, retki oli kerta kaikkiaan menestys. Omasta näkökulmasta, oli mahtavaa päästä Lohtajalle 17 vuoden tauon jälkeen. Oli upeaa päästä seuraamaan tykkiammuntoja ja sitä meininkiä tykkien ympärillä. Suuret kiitokset asiantuntevalle oppaallemme Jarmo Puistovirralle, joka kierrätti meitä leirin alueella ja teki päivästämme täydellisen. Kiitokset myös kaluston esittelyistä vastanneille kouluttajille, teitte ainakin allekirjoittaneeseen suuren vaikutuksen. Killan näkökulmasta, retki oli siis erittäin onnistunut ja osoitti sen, että osaamme tehdä myös tällaisia juttuja.

Koulutus – ja tapahtumapuolella, voin luvata että kuulette vielä Pohjois-Pohjanmaan Ilmatorjuntakillasta. Osaamme tehdä juttuja ja opimme lisää eli tästä on hyvä jatkaa.

Tähän loppuun ajattelin kirjoitella, vähän omia ajatuksiani ja havaintojani Lohtajalta. En ole käynyt mitään korkeampia maanpuolustuskouluja, mutta olen saanut palautetta tarkoista hoksottimistani. Lohtajalla tajusin erään asian, jota ei ehkä tullut varusmiesaikoina juurikaan mietittyä. Tykkipihan toimintaa turistina seuratessa laitoin merkille, että meillä on ainakin Ilmatorjunnassa, ihan mahdottoman hyviä kouluttajia. Meininki oli juuri sellaista, kun sen mielestäni pitääkin olla. Toiminta oli jämäkkää ja ilmapiiri oli erittäin kannustava. Tuli mieleen, että vaikka varusmiehiä ehkä vähän väsytti, niin kyllä ne pojat olivat hyvissä käsissä. Siellä silmieni edessä tehtiin mielestäni, maailman parhaita it-miehiä ja niiden tekemiseen tarvitaan maailman parhaat kouluttajat! Näkemykseni vahvistui päivän aikana, kun kiersimme eri paikoissa katsomassa kalustoa ja tutustuimme koulutukseen. Kouluttajien asenteista havaitsin sen, mikä on mielestäni tärkeintä eli luottamuksen. Luotto omiin kykyihin ja omaan kalustoon oli erittäin vahva ja niin sen pitääkin olla, sieltä se menestys tulee.

Tuo havainto antoi minulle uutta potkua myös minulle tähän kiltatoimintaan. Toivon, että kaikki killat ja vapaaehtoiset maanpuolustajat vievät tuota sanomaani eteenpäin.

Mukavaa kesää kaikille ja luotetaan itseemme, sieltä se menestys tulee!

T. Uesa Moilanen
Pohjois-Pohjanmaan Ilmatorjuntakilta ry,
Puheenjohtaja

Valmismatka Lohtajalle

Kiltalaiset lähtökynnyksellä Someroharjun ilmapuolustusmuistomerkillä. Henkilöt vasemmalta oikealle: Heikki Haapala, Pekka Laitila, Juha Lindström, Aarre Seppälä, Kaarlo Suopajärvi, Kari Alatalo, Arto Luosujärvi, Teijo Oksanen, Atte Kananen, Kuvasta puuttuu Pertti Wiik

Lapin Ilmatorjunta Rykmentti järjesti omalle siviili- ja sotilaskodin henkilöstölle tutustumismatkan Lohtajan Ilmatorjuntaharjoitukseen. Mukaan oli kutsuttu myös LapItR:n killan väkeä. Meitä kiltalaisia lähti mukaan kymmenen puheenjohtaja Heikki Haapalan johdolla.

Keskiviikkona 21.5 puoliltapäivin lähdimme matkaan ja se taittui kuudessa tunnissa rattoisasti vanhoja muistellessa. Leirillä nautitun päivällisen jälkeen saimme kuulla kapteeni Mikko Kuusiston esityksen harjoituksen yleisjärjestelyistä. Allekirjoittaneelta oli kulunut 17 vuotta edellisestä kerrasta tositoimissa ampumaleirillä. Täytyy vain todeta että muutokset yleisjärjestelyissä olivat valtavat. Kolmen puolustushaaran yhdistäminen harjoitukseen ja ilmavoimien voimakas mukanaolo taisteluvaiheessa on todella tärkeää.

Keskiviikkoillan ja yön vietimme Ohtakarissa lähes leiriolosuhteissa «maailmaa parantaen». Torstai aamupäivällä saimme seurata tykkiammuntoja. Suurin muutos vanhaan oli se, että tykkijaokset ampuivat pikkulennokkiin omaan tahtiin. Näin vanhana yksikön päällikkönä jäi kaipaamaan sitä jännitystä mikä ennen vanhaan oli, kun koko tykkipiha seurasi toistensa ammuntoja.

Nykyinen varusmiesten varustus antoi sotilaallisen kuvan miehistä ja mielikuvaksi jäi, että joukot olivat yhteen hitsautuneita. Erityisesti kaikille jäi mieleen 23 ItK 95 jaoksen johtajan upseerikokelas Lustigin johdolla tapahtunut jaoksen ja kaluston esittely. Olisikohan uuden koulutusjärjestelmän tulosta? Iltapäivän aluksi tutustuimme ”Lohtajan ilmavoimiin” ja lopuksi poltimme kasvomme auringossa Kalsonnokan tien varressa ITO 90M ammuntoja seuraten.

Hernekeitto päivällisen jälkeen nousimme väsyneinä mutta onnellisina bussiin ja palasimme Rovaniemelle. Kaikki kokivat matkan onnistuneeksi, mistä suurkiitos Lapin Ilmatorjuntarykmentille ja ”matkaoppaana” toimineelle everstiluutnantti Teijo Oksaselle.

Toimeksi saaneena
Juha Lindström

Motivoituneet reserviläiset kertausharjoituksessa Lohtajalla

Lohtajan valtakunnallisen ilmapuolustusharjoituksen yhteydessä järjestettiin 21-23 toukokuuta vapaaehtoinen kertausharjoitus ilmatorjuntakonekivääriin käytöstä. Aloitteen harjoituksesta teki ITY:n Keski-Suomen osasto. Sen toteutti Ilmasotakoulu.

Harjoitukseen osallistui kaikkiaan 31 vapaaehtoista miestä ja naista lähinnä ilmatorjunnan reserviläisistä. Mukana oli myös ilmavoimien reserviläisiä. Harjoitukseen kuului ilmatorjuntakonekivääriin käyttöön opastavaa käsittelykoulutusta. Harjoitus huipentui ITKK:lla tapahtuviin kovapanosammuntoihin. Reserviläiset pärjäsivät ammunnoissa hienosti ja jyväskyläläinen kersantti **Jarmo Vähä** onnistui saamaan maalilennokkiin täysosuman.

Joukko oli erittäin motivoitunut osallistumaan tapahtumaan. Harjoituksen johtajana toimi kapteeni **Harri Niemi** ja osaavina kouluttajina kapteenit **Ilkka Kilpeläinen** ja **Mikko Sorsakivi** ilmasotakoulusta

Ilmatorjunnan tarkastaja eversti **Ari Grönroos** kävi myös seuraamassa harjoitusta ja oli tyytyväinen reserviläisten suorituksiin.

Kurssin päätteeksi järjestettiin sau-

Ilmatorjunnan tarkastaja keskustelemassa reserviläisten kansa.

nailta, jossa ITY:n Keski-Suomen osasto tarjosi iltapalan ja osaston puheenjohtaja Olavi Rantalainen esitteli reserviläisille Ilmatorjuntayhdistyksen ja Keski-Suomen osaston toimintaa.

Illan kuluessa selvisi, ettei kukaan reserviläisistä kuulunut ITY:hyn ja vain yksi oli aiemmin nähnyt Ilmatorjunta-lehden, joka jaettiin nyt kaikille reserviläisille. Lehti kuten ITY:kin herättivät kiinnostusta joukossa. Kaikille jaettiin liittymislomake yhdistykseen sekä kerrottiin, että ilmoittautua voi myös ITY:n nettisivuilta osoitteesta ilmatorjunta.fi

Olavi Rantalainen

VEH- osastoryhmäkuvassa Lohtajan Vattajanniemellä

Sodankylä Lapin Tähtikunta
www.sodankyla.fi
<http://www.sodankyla.fi/>

Tuusula

Tuusulan kunta onnittelee 60-vuotiasta Ilmatorjuntayhdistystä.

SAAB

SCANTARP

TELVA 1936

Telva tervehtii modernia 60-vuotista Ilmatorjuntayhdistystä

FDPS
Finnish Defence PowerSystems
Järjestelmät ja komponentit

Oy TELVA Ab, Arentitie 3, 00410 HELSINKI
☎ 0207 939 300, fax 0207 939 399
www.telva.fi

Edistyksellistä osaamista valmistuksesta varastointiin.

Puolustusvoimien strateginen kumppani Millog Oy vastaa maavoimien ajoneuvo- ja panssarikaluston, ase- ja elektroniikkajärjestelmien ja -laitteiden asennuksista, modifikaatioista ja kunnossapidosta sekä osallistuu maavoimien materiaalihankkeisiin.

Millog

www.millog.fi

Millog Oy
Hatanpään valtatie 30
33100 TAMPERE
Puh. 020 469 7000

BA2
Itella Posti Oy
Itella Green

KONGSBERG
200

NASAMS-ILMATORJUNTAOHJUSJÄRJESTELMÄ SUOMEA PUOLUSTAMASSA

– Pohjoisen oloissa suunniteltu, valmistettu ja testattu
– Yksi AMRAAM-ohjus, kaksi roolia – Ilmavoimat ja Maavoimat
– Operatiivisessa käytössä neljässä NATO- ja EU-maassa
– Verkostokeskeinen taistelujaotus – ylivertainen tulivoima ja taistelunkestävyys
– Modulaarinen rakenne mahdollistaa jatkuvan kehittämisen
– Korkea kotimaisuusaste on lisännyt suomalaisen teollisuuden osaamispohjaa

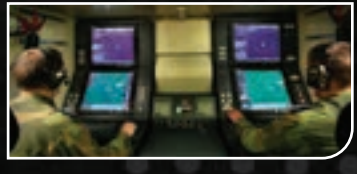

WORLD CLASS
- through people, technology & dedication

Kongsberg Defence Oy
Äyritie 8 D
01510 Vantaa
E-mail: kd.finland@kongsberg.com
www.kongsberg.com